

การจัดการศึกษาโดยใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษา
สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย
จังหวัดศรีสะเกษ

นางสาวสุภมาศ จินาวลัย

การศึกษาค้นคว้าอิสระนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต
แขนงวิชาบริหารการศึกษา สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช

พ.ศ. 2564

**Educational Management Based on the Philosophy of Sufficiency Economy in
Schools under Si Sa Ket Provincial Office of the Non-formal
and Informal Education**

Miss Supamart Jinawan

An Independent Study Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements for
the Degree of Master of Education in Educational Administration

School of Educational Studies

Sukhothai Thammathirat Open University

2021

หัวข้อการศึกษาค้นคว้าอิสระ การจัดการศึกษาโดยใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง
ในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบ
และการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดศรีสะเกษ

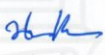
ชื่อและนามสกุล นางสาวสุภมาศ จินาวลัย
แขนงวิชา บริหารการศึกษา
สาขาวิชา ศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช
อาจารย์ที่ปรึกษา รองศาสตราจารย์ ดร.สุทธิวรรณ ตันตริจนางค์

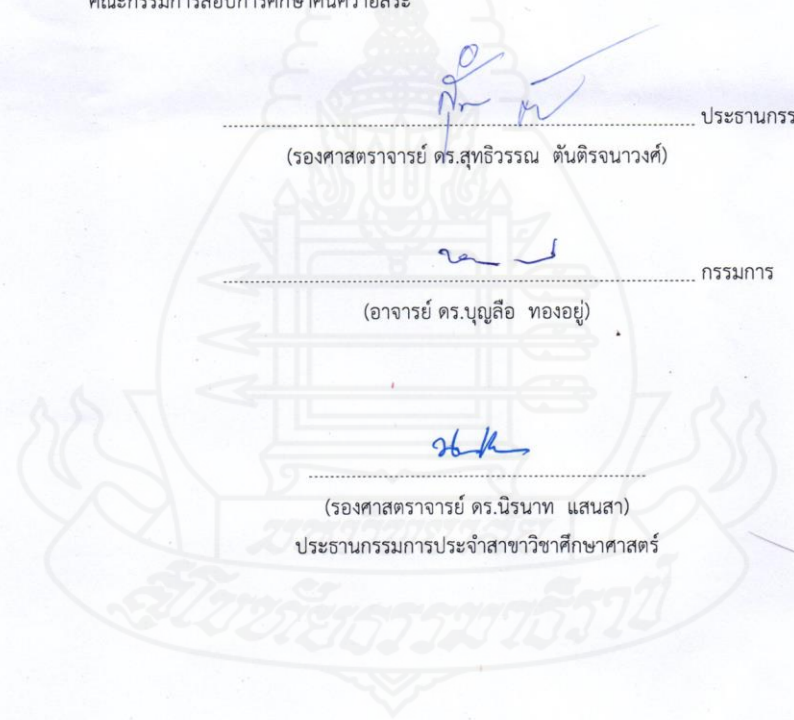
การศึกษาค้นคว้าอิสระนี้ ได้รับความเห็นชอบให้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรระดับปริญญาโท เมื่อวันที่ 23 กุมภาพันธ์ 2565

คณะกรรมการสอบการศึกษาค้นคว้าอิสระ

..... ประธานกรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร.สุทธิวรรณ ตันตริจนางค์)

..... กรรมการ
(อาจารย์ ดร.บุญลือ ทองอยู่)

.....
(รองศาสตราจารย์ ดร.นิรินาถ แสนสา)
ประธานกรรมการประจำสาขาวิชาศึกษาศาสตร์

ชื่อการศึกษาค้นคว้าอิสระ การจัดการศึกษาโดยใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษา สังกัด
สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดศรีสะเกษ

ผู้ศึกษา นางสาวสุกมาศ จินาวลัย รหัสนักศึกษา 2622300677

ปริญญา ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต (บริหารการศึกษา)

อาจารย์ที่ปรึกษา รองศาสตราจารย์ ดร.สุพธิวรรณ ตันติรจนาวงศ์ ปีการศึกษา 2564

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ (1) ศึกษาระดับการจัดการศึกษาโดยใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษา (2) เปรียบเทียบการจัดการศึกษาโดยใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษา จำแนกตามขนาดของสถานศึกษา (3) ศึกษาปัญหาและข้อเสนอแนะการจัดการศึกษาโดยใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดศรีสะเกษ

กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดศรีสะเกษ จำนวน 167 คน ได้มาโดยใช้วิธีการสุ่มแบบแบ่งชั้นตามขนาดสถานศึกษา เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถาม และแบบสัมภาษณ์ มีค่าความเที่ยงเท่ากับ .98 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว การเปรียบเทียบรายคู่ด้วยวิธีการของเชฟเฟ้ และการวิเคราะห์เนื้อหา

ผลการวิจัยพบว่า (1) การจัดการศึกษาโดยใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดศรีสะเกษ ในภาพรวมและรายด้าน อยู่ในระดับมาก เรียงตามลำดับดังนี้ การบริหารจัดการสถานศึกษา การพัฒนาบุคลากรของสถานศึกษา ผลลัพธ์ความสำเร็จ กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน หลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ (2) ผลการเปรียบเทียบการจัดการศึกษาโดยใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดศรีสะเกษ จำแนกตามขนาดสถานศึกษา พบว่า สถานศึกษขนาดเล็แตกต่างกับขนาดกลาง ขนาดใหญ่ และขนาดใหญพิเศษด้านการบริหารจัดการสถานศึกษา การพัฒนาบุคลากรของสถานศึกษา และผลลัพธ์ความสำเร็จ สถานศึกษาขนาดกลางแตกต่างกับขนาดใหญด้านการพัฒนาบุคลากร สถานศึกษาขนาดใหญแตกต่างกับขนาดใหญพิเศษด้านผลลัพธ์ความสำเร็จอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05 (3) ปัญหาและข้อเสนอแนะ พบว่า มีปัญหามากที่สุด คือ ด้านหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ และด้านผลลัพธ์ความสำเร็จ ข้อเสนอแนะให้สถานศึกษาขับเคลื่อนกิจกรรม/โครงการตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงโดยการพัฒนาบุคลากรของสถานศึกษา ผู้เรียน และประสานเครือข่ายชุมชนให้มีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาโดยใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

คำสำคัญ การจัดการศึกษา หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย

Independent study title: Educational Management Based on the Philosophy of Sufficiency Economy in Schools under Si Sa Ket Provincial Office of the Non-formal and Informal Education

Author: Miss Supamart Jinawan; **ID:** 2622300677;

Degree: Master of Education (Educational Administration);

Independent study advisor: Dr. Suttiwan Tuntirojanawong, Associate Professor;

Academic year: 2021

Abstract

The objectives of this study were (1) to study the level of educational management based on the philosophy of sufficiency economy in schools under Si Sa Ket Provincial Office of the Non-formal and Informal Education; (2) to compare educational management based on the philosophy of sufficiency economy in schools as classified by school size; and (3) to study problems and suggestions for educational management based on the philosophy of sufficiency economy in schools under Si Sa Ket Provincial Office of the Non- formal and Informal Education.

The sample consisted of 167 teachers in schools under Si Sa Ket Provincial Office of the Non- formal and Informal Education, obtained by stratified random sampling based on school size. The employed research instruments were a questionnaire, with a reliability coefficient of .98, and an interview. The research data were analyzed using mean, standard deviation, one- way ANOVA, Scheffe's method of pairwise comparison, and content analysis.

The results of the study revealed that (1) the overall and each specific aspect of educational management based on the philosophy of sufficiency economy in schools were rated at the high level, which the specific aspects being ranked based on their rating means from high to low were as follows: school management, school personnel development, achieved outcomes, student development activities, curriculum and instruction; (2) the comparison results of educational management based on the philosophy of sufficiency economy in schools as classified by school size, indicated that the small sized schools significantly differed from the middle sized schools, the large sized schools and the extra-large sized schools in terms of the school management aspect, the educational personnel development aspect, and the achieved outcomes aspect; the medium sized schools significantly differed from the large schools in terms of the personnel development aspect; the large sized schools significantly differed from the extra-large schools in terms of the achieved outcomes aspect, which were significant at the .05 level; and (3) concerning problems and suggestions, the most problems were such as the curriculum and instruction aspect, and the achieved outcomes achievement; while suggestions for the schools were as follows: to drive activities/projects according to the philosophy of sufficiency economy through developing school personnel and students, and to coordinate community networks to participate in educational management using the philosophy of sufficiency economy.

Keywords: Educational management, Philosophy of sufficiency economy, Non-formal and informal education

กิตติกรรมประกาศ

การศึกษาค้นคว้าอิสระฉบับนี้ สำเร็จลงได้ด้วยความช่วยเหลือจากรองศาสตราจารย์ ดร.สุทธีวรรณ ตันติรจนาวงศ์ อาจารย์ที่ปรึกษาที่ได้กรุณาให้คำปรึกษา ให้คำแนะนำ และติดตามการศึกษาค้นคว้าอิสระนี้เป็นอย่างดีเสมอมา ตั้งแต่ต้นจนสำเร็จสมบูรณ์ ผู้ศึกษาซาบซึ้งในความเมตตากรุณาของท่านและขอขอบพระคุณเป็นอย่างยิ่ง

ขอขอบคุณอาจารย์ ดร.บุญลือ ทองอยู่ กรรมการสอบได้ให้คำแนะนำในการปรับปรุงแก้ไขการศึกษาค้นคว้าอิสระให้มีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น

ขอขอบคุณนายรุ่งสวัสดิ์ มณีวงษ์ ดร.สุนันทา อินทร์อาษา และนางสาวศรีสุดา สุทธิผู้ทรงคุณวุฒิที่ได้กรุณาสละเวลาเพื่อพิจารณาแบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์ให้ข้อเสนอแนะในการแก้ไข

ขอขอบคุณผู้บริหารและครูผู้สอนศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอรามิไสล/อำเภอไพรบึง/อำเภอเมืองศรีสะเกษ ในการนำแบบสอบถามไปทำการทดสอบ (Try Out) สถานศึกษาสังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดศรีสะเกษ ทุกท่านที่ให้ความอนุเคราะห์ในการตอบแบบสอบถาม และผู้บริหารสถานศึกษาและครูทุกท่านที่ให้ข้อมูลด้านปัญหาและข้อเสนอแนะในการตอบแบบสัมภาษณ์

ขอขอบคุณครอบครัว คุณแม่ พี่ๆ น้องๆ เพื่อนครูที่ได้เป็นกำลังใจและให้การช่วยเหลือในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ขอขอบคุณทุกท่านที่มีส่วนร่วมและช่วยเหลือในการศึกษาค้นคว้าอิสระครั้งนี้สำเร็จลงด้วยดี

คุณค่าและประโยชน์จากการศึกษาค้นคว้าอิสระครั้งนี้ ขอมอบให้ทุกสถานศึกษาและทุกท่านที่มีส่วนในการจัดการศึกษาในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดศรีสะเกษ

สุกมาส จินาวัลย์

กุมภาพันธ์ 2565

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	จ
กิตติกรรมประกาศ	ฉ
สารบัญตาราง	ฅ
สารบัญภาพ	ฉ
บทที่ 1 บทนำ	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
วัตถุประสงค์ในการวิจัย	3
กรอบแนวคิดการวิจัย	3
สมมติฐานการวิจัย	4
ขอบเขตของการวิจัย	4
นิยามศัพท์เฉพาะ	5
ประโยชน์ที่ได้รับ	8
บทที่ 2 วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง	9
แนวคิดและหลักการจัดการศึกษา	10
แนวคิดการจัดการศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง	12
การจัดการศึกษาของสถานศึกษา	18
การจัดการศึกษาของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบ และการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดศรีสะเกษ	42
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	58
บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย	65
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	65
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	66
การเก็บรวบรวมข้อมูล	68
การวิเคราะห์ข้อมูล	69
บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	70
ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม	70

สารบัญ (ต่อ)

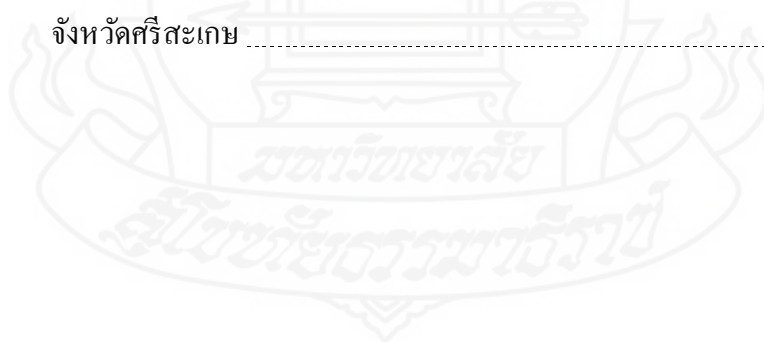
	หน้า
ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์การจัดการศึกษาโดยใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษา ตามอัธยาศัยจังหวัดศรีสะเกษ	72
ตอนที่ 3 ผลการเปรียบเทียบการจัดการศึกษาโดยใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษา ตามอัธยาศัยจังหวัดศรีสะเกษ	81
ตอนที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับปัญหา และข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการจัด การศึกษาโดยใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษา สังกัด สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย จังหวัดศรีสะเกษ	85
บทที่ 5 สรุปการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	90
สรุปการวิจัย	90
อภิปรายผล	94
ข้อเสนอแนะ	100
บรรณานุกรม	102
ภาคผนวก	108
ก รายชื่อผู้เชี่ยวชาญพิจารณาเครื่องมือ	109
ข สำเนาหนังสือขอความร่วมมือ	111
ค แบบสอบถามเพื่อการวิจัย	117
ง ค่าคุณภาพของเครื่องมือ	127
จ ค่าความเที่ยงของเครื่องมือ	134
ประวัติผู้ศึกษา	138

สารบัญตาราง

	หน้า
ตารางที่ 3.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	66
ตารางที่ 4.1 จำนวนและร้อยละของข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามจำแนกตาม เพศ อายุ ระดับการศึกษา ตำแหน่งในการปฏิบัติงาน และขนาดของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย จังหวัดศรีสะเกษ	71
ตารางที่ 4.2 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การจัดการศึกษาโดยใช้หลักปรัชญา ของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบ และการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดศรีสะเกษ โดยรวมและรายด้าน	72
ตารางที่ 4.3 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การจัดการศึกษาโดยใช้หลักปรัชญา ของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบ และการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดศรีสะเกษ ด้านการบริหารจัดการสถานศึกษา	73
ตารางที่ 4.4 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การจัดการศึกษาโดยใช้หลักปรัชญา ของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบ และการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดศรีสะเกษ ด้านหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้	75
ตารางที่ 4.5 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การจัดการศึกษาโดยใช้หลักปรัชญา ของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบ และการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดศรีสะเกษ ด้านการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน	76
ตารางที่ 4.6 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การจัดการศึกษาโดยใช้หลักปรัชญา ของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบ และการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดศรีสะเกษ ด้านการพัฒนาบุคลากรของสถานศึกษา	78
ตารางที่ 4.7 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การจัดการศึกษาโดยใช้หลักปรัชญา ของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบ และการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดศรีสะเกษ ด้านผลลัพธ์ความสำเร็จ	79

สารบัญตาราง (ต่อ)

	หน้า
ตารางที่ 4.8 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การจัดการศึกษาโดยใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดศรีสะเกษ จำแนกตามขนาดของสถานศึกษา	81
ตารางที่ 4.9 ค่าความแปรปรวนในการจัดการศึกษาโดยใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดศรีสะเกษ จำแนกตามขนาดของสถานศึกษา	82
ตารางที่ 4.10 ค่าเปรียบเทียบความแตกต่างรายคู่ การจัดการศึกษาโดยใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดศรีสะเกษระหว่างรายด้านกับขนาดสถานศึกษา	84
ตารางที่ 4.11 ผลวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับปัญหา แนวทางแก้ไข และข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการจัดการศึกษาโดยใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดศรีสะเกษ	85

สารบัญภาพ

	หน้า
ภาพที่ 1.1 กรอบแนวคิดการวิจัย	4
ภาพที่ 2.1 ภาพองค์ประกอบของหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง	15

บทที่ 1

บทนำ

1. ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การจัดการศึกษามีกระบวนการที่เป็นระบบ มีเป้าหมายที่ชัดเจนในการพัฒนาคนไทย ให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้และคุณธรรม มีจริยธรรมและวัฒนธรรมในการดำเนินชีวิตสามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข ซึ่งการจัดการศึกษามีสามรูปแบบ คือการศึกษาในระบบ การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย โดยการจัดการศึกษาในระบบนั้น เป็นการศึกษาที่กำหนดจุดมุ่งหมาย วิธีการศึกษา หลักสูตร ระยะเวลาของการศึกษา การวัดและประเมินผลที่มีเงื่อนไขของการสำเร็จการศึกษาที่แน่นอน ส่วนการจัดการศึกษานอกระบบเป็นการศึกษาที่มีความยืดหยุ่นในการกำหนดจุดมุ่งหมาย รูปแบบวิธีการจัดการศึกษา ระยะเวลาของการศึกษา การวัดและการประเมินผลที่มีเงื่อนไขของการสำเร็จการศึกษาโดยมีเนื้อหาและหลักสูตรจะต้องมีความเหมาะสมกับสภาพปัญหาและความต้องการของบุคคลแต่ละกลุ่ม และการจัดการศึกษาตามอัธยาศัย เป็นการศึกษาที่ให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ตามความสนใจ ความต้องการ ความพร้อมและโอกาส โดยศึกษาจากบุคคล ประสบการณ์ สังคม สภาพแวดล้อม สื่อ และแหล่งเรียนรู้อื่น ๆ (ราชกิจจานุเบกษา, 2542, น. 5 – 11)

ในสภาพปัจจุบันมีความเปลี่ยนแปลงของเทคโนโลยี และเศรษฐกิจโลกในศตวรรษที่ 21 รัฐบาลได้มีการกำหนดยุทธศาสตร์ชาติปี พ.ศ.2561 – 2580 ในการพัฒนาประเทศให้มีความมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน เป็นประเทศที่พัฒนาแล้ว ด้วยการพัฒนาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง” (สำนักงานเลขาธิการของคณะกรรมการยุทธศาสตร์ชาติ, 2559,น. 2) รวมทั้ง ในแผนการจัดการศึกษาของชาติในแผนการศึกษาแห่งชาติ(พ.ศ.2560 – 2579) ซึ่งได้กำหนดวิสัยทัศน์ คือ “คนไทยทุกคนได้รับการศึกษาและการเรียนรู้ตลอดชีวิตอย่างมีคุณภาพ ดำรงชีวิตอย่างเป็นสุข สอดคล้องกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง และการเปลี่ยนแปลงของโลกศตวรรษที่ 21” (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2560,น. 78) โดยหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงเป็นหลักในการพัฒนาคนให้มีคุณภาพเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน ทำให้มีขีดความสามารถที่พร้อมรองรับต่อการเปลี่ยนแปลงในปัจจุบัน การพัฒนาที่ยั่งยืนในบริบทไทยนั้นเป็นการพัฒนาที่ต้องคำนึงถึงความเป็นองค์รวมของทุก ๆ ด้านอย่างสมดุลบนพื้นฐานของทรัพยากรธรรมชาติ ภูมิปัญญาและวัฒนธรรม

ไทยด้วยการมีส่วนร่วมของประชาชนทุกกลุ่มด้วยความเอื้ออาทร เคารพซึ่งกันและกัน เพื่อความสามารถในการพึ่งตนเองและคุณภาพชีวิตที่ดีอย่างเท่าเทียมโดยให้ความสำคัญกับการพัฒนาที่สมดุล ทั้งด้านวัตถุ สังคม สิ่งแวดล้อม และวัฒนธรรม เพื่อให้ประเทศรอดพ้นจากวิกฤต สามารถดำรงได้อยู่อย่างมั่นคง และนำสู่การพัฒนาที่มีคุณภาพและยั่งยืน(กระทรวงศึกษาธิการ, 2555)

สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย (สำนักงาน กศน.) ได้กำหนดวิสัยทัศน์การดำเนินงานนโยบายการจัดการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย มีจุดเน้น การดำเนินงาน ประจำปีงบประมาณ พ.ศ.2564 ไว้ดังนี้ “คนไทยทุกช่วงวัยได้รับโอกาสทางการศึกษาและเรียนรู้ตลอดชีวิตอย่างมีคุณภาพ มีทักษะที่จำเป็นและสมรรถนะที่สอดคล้องกับทิศทางการพัฒนาประเทศ สามารถดำรงชีวิตได้อย่างเหมาะสมบนรากฐานของหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง” (สำนักงาน กศน., 2564, น. 1) โดยมีแนวทางดำเนินงานตามนโยบายและการจัดสรรงบประมาณให้สถานศึกษาในสังกัดทั่วประเทศ จัดการศึกษาให้สอดคล้องกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง และความเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจและสังคม จากที่ได้กล่าวมาข้างต้นนี้จะเห็นได้ว่าการดำเนินนโยบายการพัฒนาประเทศล้วนได้น้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของพระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร(รัชกาลที่ 9) มาบัญญัติไว้เพื่อให้ส่วนราชการต่างๆได้ประยุกต์ใช้ในการดำเนินกิจกรรม/โครงการต่างๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่งการจัดการศึกษาเพื่อนำไปสู่การพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ มีคุณธรรม จริยธรรม มีความรู้ความสามารถในการแข่งขัน และดำรงชีวิตอยู่ร่วมกันอย่างมีความสุข และการดำเนินงานโดยใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงนี้ การนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ ดังงานวิจัยของจันทนา หมวกทอง (2554) ได้ศึกษาการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของนักเรียน โรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดนเทคนิคมินบุรีอนุสรณ์ 1 ผลวิจัยพบว่าหลังจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนตามแนวหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ผู้เรียนมีพฤติกรรมที่ดีขึ้น มีการวางแผนการใช้จ่าย มีการออมเงิน มีความขยันในการทำงานและกิจกรรมยามว่างปลูกผัก ละครายจ่าย ขยายเพิ่มรายได้ให้ครอบครัว มีความกระตือรือร้นในการเรียนรู้กิจกรรมต่างๆ

ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอ (กศน. อำเภอ) ซึ่งเป็นสถานศึกษา สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดศรีสะเกษมีการดำเนินงานด้านการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน การศึกษาต่อเนื่องและการศึกษาตามอัธยาศัย ซึ่งในแผนงานแต่ละแห่งจะมีโครงการจัดการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โดยได้รับการจัดสรรงบประมาณแต่ละกิจกรรมขึ้นอยู่กับขนาดสถานศึกษา การน้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง มาประยุกต์ใช้ในการจัดทุกกิจกรรมทางการศึกษานั้น ต้อง

ทำการศึกษาในแต่ละสถานศึกษาว่ามีระดับการจัดการศึกษาโดยใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงอยู่ในระดับใด มีสภาพปัญหาการดำเนินงานเป็นอย่างไร ซึ่งปัจจุบันปัญหาของสถานศึกษาส่วนใหญ่ คือ ผู้เรียนเข้าสอบน้อย และมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำและไม่ผ่านเกณฑ์มาตรฐานที่กำหนด (รายงานผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน สำนักงาน กศน.จังหวัดศรีสะเกษ, 2563) ผู้วิจัยจึงมีความสนใจศึกษาเรื่องการจัดการศึกษาโดยใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดศรีสะเกษ เพื่อนำข้อมูลที่ได้มาวางแผนการดำเนินงานและพัฒนาการจัดการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยโดยนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง มาประยุกต์ใช้กับกิจกรรมการจัดการศึกษาอย่างมีประสิทธิภาพต่อไป

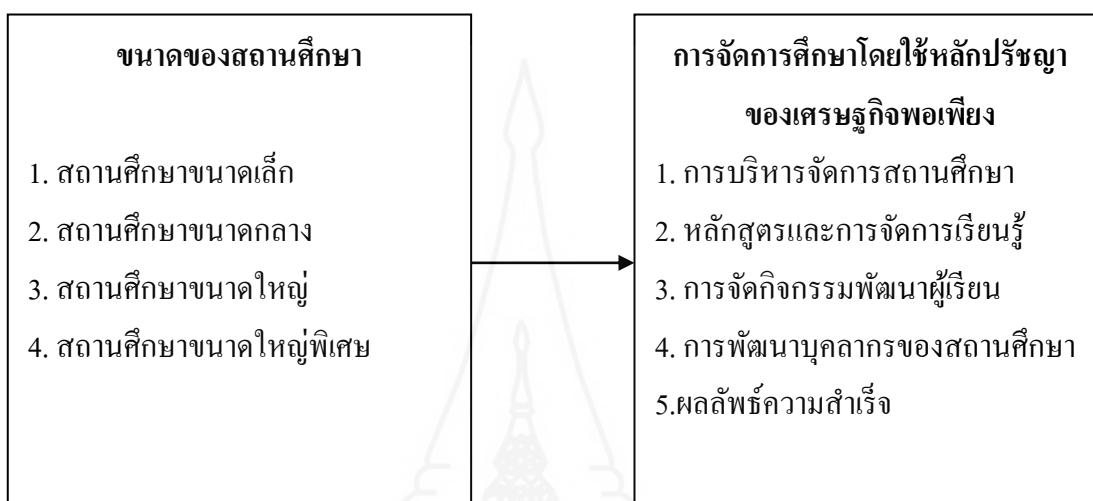
2. วัตถุประสงค์ในการวิจัย

- 2.1 เพื่อศึกษาการจัดการศึกษาโดยใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดศรีสะเกษ
- 2.2 เพื่อเปรียบเทียบการจัดการศึกษาโดยใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดศรีสะเกษ จำแนกตามขนาดของสถานศึกษา
- 2.3 เพื่อศึกษาปัญหาและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการจัดการศึกษาโดยใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดศรีสะเกษ

3. กรอบแนวคิดการวิจัย

ผู้วิจัยได้ศึกษาการบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงจากกระทรวงศึกษาธิการ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2554, น.3) ประกอบด้วย 5 ด้าน ได้แก่ 1.การบริหารจัดการสถานศึกษา 2.หลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ 3.การจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน 4.การพัฒนาบุคลากรของสถานศึกษา และ 5.ผลลัพธ์/ภาพความสำเร็จ ร่วมกับศูนย์สถานศึกษาพอเพียงมูลนิธิยุวสถิรคุณ กล่าวถึงหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงประกอบด้วย 1. ความพอประมาณ 2. ความ

มีเหตุผล 3. ความมีภูมิคุ้มกันในตัวที่ดี 4. เงื่อนไขความรู้ 5. เงื่อนไขคุณธรรม จากการศึกษาดังกล่าว ผู้วิจัยจึงกำหนดกรอบแนวคิดการวิจัย ดังแสดงในแผนภาพ ที่ 1.1

ภาพที่ 1.1 กรอบแนวคิดการวิจัย

4. สมมติฐานการวิจัย

สถานศึกษาที่มีขนาดแตกต่างกันมีการจัดการศึกษาโดยใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงแตกต่างกัน

5. ขอบเขตของการวิจัย

5.1 ขอบเขตด้านเนื้อหา

การวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาการจัดการศึกษาโดยใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย จังหวัดศรีสะเกษ จำแนกตามขนาดสถานศึกษา ตามขอบเขตการดำเนินงาน 5 ด้าน คือ การบริหารจัดการสถานศึกษา หลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ การจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน การพัฒนาบุคลากรของสถานศึกษา และผลลัพธ์ความสำเร็จ

5.2 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรใช้ในการศึกษา คือ ครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดศรีสะเกษ จำนวน 295 คน ปีการศึกษา 2564

5.3 ตัวแปร

การวิจัยครั้งนี้ได้กำหนดตัวแปร ได้แก่

5.3.1 ตัวแปรอิสระ คือ สภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามขนาดของสถานศึกษา ได้แก่ สถานศึกษาขนาดเล็ก ขนาดกลาง ขนาดใหญ่ และ ขนาดใหญ่พิเศษ

5.3.2 ตัวแปรตาม คือ ความคิดเห็นเกี่ยวกับการจัดการศึกษาโดยใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง 5 ด้าน ได้แก่ การบริหารจัดการสถานศึกษา หลักสูตร และการจัดการเรียนรู้ การจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน การพัฒนาบุคลากรของสถานศึกษา และผลลัพธ์ความสำเร็จ

6. นิยามศัพท์เฉพาะ

6.1 หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง หมายถึง หลักปรัชญาที่พระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราชบรมนาถบพิตร (รัชกาลที่ 9) ทรงมีพระราชดำรัสชี้แนะแนวทางการดำเนินชีวิตแก่พสกนิกรชาวไทยให้การดำเนินวิถีชีวิตแบบพอเพียงได้อย่างยั่งยืนและมั่นคง โดยยึดหลัก ความพอประมาณ ความมีเหตุผล ความมีภูมิคุ้มกันในตัวที่ดี มีความรู้ และมีคุณธรรม ในแต่ละด้านมีความหมายดังต่อไปนี้

6.1.1 ความพอประมาณ หมายถึง ความพอดีที่ไม่มากเกินไปไม่น้อยเกินไปโดยไม่เบียดเบียนตนเองและผู้อื่น

6.1.2 ความมีเหตุผล หมายถึง การตัดสินใจเกี่ยวกับความพอเพียงนั้นจะต้องเป็นไปอย่างมีเหตุผลโดยพิจารณาจากเหตุและปัจจัยที่เกี่ยวข้อง ตลอดจนคำนึงถึงผลที่คาดว่าจะเกิดขึ้นจากการกระทำนั้น ๆ อย่างรอบคอบ

6.1.3 ความมีภูมิคุ้มกันที่ดีในตัว หมายถึง การเตรียมตัวให้พร้อมรับผลกระทบและการเปลี่ยนแปลงด้านต่าง ๆ ที่เกิดขึ้น โดยคำนึงถึงความเป็นไปได้ของสถานการณ์ต่างๆ ที่คาดว่าจะเกิดขึ้นในอนาคตทั้งใกล้และไกล

ทั้งนี้ต้องมีเงื่อนไข 2 ประการ คือ **1) เงื่อนไขความรู้** หมายถึง ความรอบรู้เกี่ยวกับวิชาการต่างๆ ที่เกี่ยวข้องอย่างรอบด้าน ความรอบคอบที่จะนำความรู้เหล่านั้นมาพิจารณาให้เชื่อมโยงกันเพื่อประกอบการวางแผนและความระมัดระวังในขั้นปฏิบัติ **2) เงื่อนไขคุณธรรม**

หมายถึง ความตระหนักในคุณธรรม มีความซื่อสัตย์ สุจริต มีความอดทน มีความเพียร ใช้สติปัญญาในการดำเนินชีวิต ไม่โลภ และไม่ตระหนี่

6.2 การจัดการศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง หมายถึง การดำเนินงานเพื่อจัดการศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษา โดยยึดหลักความพอประมาณ ความมีเหตุผล ความมีภูมิคุ้มกันในตัวที่ดี มีความรู้ และมีคุณธรรม ให้บรรลุตามนโยบาย และวัตถุประสงค์ของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดศรีสะเกษ 5 ด้าน ประกอบด้วย การบริหารจัดการสถานศึกษา หลักสูตร และการจัดการเรียนรู้ การจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน การพัฒนาบุคลากรของสถานศึกษา และผลลัพธ์ความสำเร็จ

6.2.1 การบริหารจัดการสถานศึกษา หมายถึง การจัดระบบการบริหารจัดการภายในสถานศึกษาโดยนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาประยุกต์ใช้ ส่งเสริมสนับสนุนการจัดการศึกษาของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดศรีสะเกษ ประกอบด้วยด้านนโยบายการขับเคลื่อน ด้านวิชาการ ด้านอาคารสถานที่/แหล่งเรียนรู้ ด้านงบประมาณ และด้านความสัมพันธ์กับชุมชน

6.2.2 หลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ หมายถึง การจัดหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย โดยการบูรณาการเนื้อหาสาระหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงเข้าไปในหลักสูตรของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดศรีสะเกษ ประกอบด้วยด้านการวิเคราะห์หลักสูตร ด้านการวางแผนจัดทำหลักสูตรการกำหนดจุดมุ่งหมาย เป้าหมาย วัตถุประสงค์ เนื้อหาสาระของหลักสูตร ด้านการนำหลักสูตร ไปใช้ ด้านการวัดและประเมินผลการใช้หลักสูตร ด้าน การนิเทศหลักสูตร การนำผลการประเมินไปปรับปรุงและพัฒนาหลักสูตร

6.2.3 การจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน หมายถึง การจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดศรีสะเกษ ประกอบด้วย ด้านการจัดทำแผนการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนบูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ด้านจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนที่บูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง กิจกรรมลูกเสือ/ยุวกาชาด การจัดตั้งชุมนุม/ชมรม การประยุกต์ใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่น/วัฒนธรรม/คำสอนทางศาสนา กิจกรรมจิตอาสา กิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์ ด้านการนิเทศ ติดตามการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน และการนำผลการนิเทศกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ไปปรับปรุงและพัฒนา

6.2.4 การพัฒนาบุคลากรของสถานศึกษา หมายถึง การพัฒนาบุคลากรของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดศรีสะเกษ ประกอบด้วย ด้านการวางแผนงาน/โครงการพัฒนาบุคลากรตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ด้านการปฏิบัติการตามแผนงาน/โครงการ ด้านการนิเทศ ติดตามผลการพัฒนาบุคลากร นำผลที่ได้ไปปรับปรุงและพัฒนาบุคลากร และการขยายผล

6.2.5 ผลลัพธ์ความสำเร็จ หมายถึง ผลลัพธ์ความสำเร็จของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดศรีสะเกษ ในการจัดการศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ประกอบด้วย ด้านสถานศึกษา ด้านผู้บริหารสถานศึกษา ด้านบุคลากรของสถานศึกษา และด้านผู้เรียน

6.3 สถานศึกษา หมายถึง ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอ (กศน.อำเภอ) จำนวน 22 แห่ง สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดศรีสะเกษ (สำนักงาน กศน.จังหวัดศรีสะเกษ)

6.4 ขนาดของสถานศึกษา หมายถึง ขนาดสถานศึกษาตามจำแนกของสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย ซึ่งสถานศึกษา สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดศรีสะเกษ แบ่งขนาดสถานศึกษาตามจำนวนตำบลได้ดังนี้

6.4.1 สถานศึกษาขนาดใหญ่พิเศษ หมายถึง กศน.อำเภอที่มีขนาดใหญ่พิเศษ มีจำนวน 12 ตำบลขึ้นไป จำนวน 7 แห่ง ได้แก่ กศน.อำเภอกันทรลักษ์ กศน.อำเภอกันทรารมย์ กศน.อำเภออุทุมพรพิสัย กศน.อำเภอขุขันธ์ กศน.อำเภอขุนหาญ กศน.อำเภอเมืองศรีสะเกษ และกศน.อำเภอรามือไศล

6.4.2 สถานศึกษาขนาดใหญ่ หมายถึง กศน.อำเภอที่มีขนาดใหญ่ มีจำนวน 7-11 ตำบล จำนวน 5 แห่ง ได้แก่ กศน.อำเภอปรังคัง กศน.อำเภอภูสิงห์ กศน.อำเภอขามเฒ่า กศน.อำเภอศรีรัตนะ และกศน.อำเภอวังหิน

6.4.3 สถานศึกษาขนาดกลาง หมายถึง กศน.อำเภอที่มีขนาดกลาง มีจำนวน 5-6 ตำบล จำนวน 7 แห่ง ได้แก่ กศน.อำเภอพยุห์ กศน.อำเภอโนนคูณ กศน.อำเภอเบญจลักษ์ กศน.อำเภอห้วยทับทัน กศน.อำเภอไพรบึง กศน.อำเภอน้ำเกลี้ยง และ กศน.อำเภอโพธิ์ศรีสุวรรณ

6.2.4 สถานศึกษาขนาดเล็ก กศน.อำเภอที่มีขนาดเล็ก มีจำนวนตำบลไม่เกิน 4 ตำบล จำนวน 3 แห่ง ได้แก่ กศน.อำเภอบึงบูรพ์ กศน.อำเภอเมืองจันทร์ และกศน.อำเภอศิลาลาด

7. ประโยชน์ที่ได้รับ

7.1 ข้อมูลที่ได้ผู้บริหารสถานศึกษานำไปวางแผนการจัดทำหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้โดยใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของสถานศึกษา สังกัด สำนักงาน กศน.จังหวัดศรีสะเกษให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

7.2 ข้อมูลที่ได้ผู้บริหารสถานศึกษานำไปแก้ปัญหาและพัฒนาด้านผลลัพธ์ความสำเร็จโดยใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยศรีสะเกษให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

บทที่ 2

วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง

การดำเนินการศึกษาการจัดการศึกษาโดยใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดศรีสะเกษ ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อเป็นแนวทางในการดำเนินงาน ดังนี้

1. แนวคิดและหลักการจัดการศึกษา
 - 1.1 หลักการจัดการศึกษาตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ
 - 1.2 แนวทางการจัดการศึกษา
2. แนวคิดการจัดการศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง
 - 2.1 ความหมายของเศรษฐกิจพอเพียง
 - 2.2 หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง
 - 2.3 การจัดการศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง
3. การจัดการศึกษาของสถานศึกษา
 - 3.1 การบริหารจัดการสถานศึกษา
 - 3.2 หลักสูตรและการจัดการเรียนรู้
 - 3.3 การจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน
 - 3.4 การพัฒนาบุคลากรของสถานศึกษา
 - 3.5 ผลลัพธ์ความสำเร็จ
4. การจัดการศึกษาของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดศรีสะเกษ
 - 4.1 นโยบายการจัดการศึกษาสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย ประจำปีพุทธศักราช 2564
 - 4.2 การนำนโยบายการจัดการศึกษาสู่การปฏิบัติของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดศรีสะเกษ
5. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
 - 5.1 งานวิจัยในประเทศ
 - 5.2 งานวิจัยต่างประเทศ

1. แนวคิดและหลักการจัดการศึกษา

ในส่วนนี้จะนำเสนอสาระสำคัญ คือ ความหมายของการบริหารจัดการศึกษา นโยบาย การจัดการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย และการนำนโยบายสู่ การปฏิบัติที่เกี่ยวข้องกับการน้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในการจัดการศึกษา

1.1 หลักการจัดการศึกษาตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม 2545, 2553 และ 2562 ได้มีแนวทางการจัดการศึกษาของชาติไว้ ดังนี้

“การศึกษา” หมายความว่า กระบวนการเรียนรู้ เพื่อความเจริญงอกงามของบุคคล และสังคมโดยการ ถ่ายทอดความรู้ การฝึก การอบรม การสืบสานทางวัฒนธรรม การสร้างสรรค์ จรรโลงความก้าวหน้าทางวิชาการ การสร้าง องค์ความรู้ที่เกิดจากการจัดสภาพแวดล้อม สังคมการ เรียนรู้และปัจจัยเกื้อหนุนให้บุคคลเรียนรู้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต

“การศึกษาขั้นพื้นฐาน” หมายความว่า การศึกษาก่อนระดับอุดมศึกษา

“การศึกษาตลอดชีวิต” หมายความว่า การศึกษาที่เกิดจากการผสมผสานระหว่าง การศึกษาในระบบ การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย เพื่อให้สามารถพัฒนาคุณภาพ ชีวิตได้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต

“สถานศึกษา” หมายความว่า สถานพัฒนาเด็กปฐมวัย โรงเรียน ศูนย์การ เรียน วิทยาลัย สถาบัน มหาวิทยาลัย หน่วยงานการศึกษาหรือหน่วยงานอื่นของรัฐหรือของเอกชน ที่มีอำนาจหน้าที่หรือมีวัตถุประสงค์ ในการจัดการศึกษา

มาตรา 6 การจัดการศึกษาต้องเป็นไปเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้ และคุณธรรม มีจริยธรรมและวัฒนธรรมในการดำรงชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่น ได้อย่างมีความสุข

มาตรา 22 การจัดการศึกษาต้องยึดหลักว่าผู้เรียนทุกคนมีความสามารถเรียนรู้และ พัฒนาตนเองได้ และถือว่า ผู้เรียนมีความสำคัญที่สุด (Children Center) กระบวนการจัดการศึกษา ต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาตามธรรมชาติและเต็มตามศักยภาพ

1.2 แนวการจัดการศึกษา

แนวการจัดการศึกษาตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 และที่แก้ไข เพิ่มเติม มีดังนี้

มาตรา 8 การจัดการศึกษาให้ยึดหลักดังนี้

(1) เป็นการศึกษาตลอดชีวิตสำหรับประชาชน

(2) ให้สังคมมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา

(3) การพัฒนาสาระและกระบวนการเรียนรู้ให้เป็นไปอย่างต่อเนื่อง

มาตรา 9 การจัดระบบ โครงสร้าง และกระบวนการจัดการศึกษา ให้ยึดหลักการ

ดังนี้

(1) มีเอกภาพด้านนโยบาย และมีความหลากหลายในการปฏิบัติ

(2) มีการกระจายอำนาจไปสู่เขตพื้นที่การศึกษา สถานศึกษา และองค์กรปกครอง

ส่วนท้องถิ่น

(3) มีการกำหนดมาตรฐานการศึกษา และจัดระบบประกันคุณภาพการศึกษาทุก

ระดับและประเภทการศึกษา

(4) มีหลักการส่งเสริมมาตรฐานวิชาชีพครู ศึกษานิเทศก์ และบุคลากรทางการศึกษา

และการพัฒนา ครู ศึกษานิเทศก์ และบุคลากรทางการศึกษาอย่างต่อเนื่อง

(5) ระดมทรัพยากรจากแหล่งต่าง ๆ มาใช้ในการจัดการศึกษา

(6) การมีส่วนร่วมของบุคคล ครอบครัว ชุมชน องค์กรชุมชน องค์กรปกครองส่วน

ท้องถิ่น เอกชน องค์กรเอกชน องค์กรวิชาชีพ สถาบันศาสนา สถานประกอบการ และสถาบันสังคม

อื่น

มาตรา 23 การจัดการศึกษา ทั้งการศึกษาในระบบ การศึกษานอกระบบ และ การศึกษาตามอัธยาศัย ต้องเน้นความสำคัญ ทั้งความรู้ คุณธรรม กระบวนการเรียนรู้และบูรณาการ ตามความเหมาะสมของแต่ละระดับการศึกษาในเรื่องต่อไปนี้ (K P A แปลกลุ่มสาระ)

(1) ความรู้เรื่องเกี่ยวกับตนเอง และความสัมพันธ์ของตนเองกับสังคม ได้แก่ ครอบครัว ชุมชน ชาติ และสังคม โลก รวมถึงความรู้เกี่ยวกับประวัติศาสตร์ความเป็นมาของ สังคมไทยและระบบการเมืองการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็น ประมุข

(2) ความรู้และทักษะด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี รวมทั้งความรู้ความเข้าใจ และประสบการณ์เรื่องการจัดการ การบำรุงรักษาและการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติและ สิ่งแวดล้อมอย่างสมดุลยั่งยืน

(3) ความรู้เกี่ยวกับศาสนา ศิลปะ วัฒนธรรม การกีฬา ภูมิปัญญาไทย และการ ประยุกต์ใช้ภูมิปัญญา

(4) ความรู้ และทักษะด้านคณิตศาสตร์ และด้านภาษา เน้นการใช้ภาษาไทยอย่าง ถูกต้อง

(5) ความรู้ และทักษะในการประกอบอาชีพและการดำรงชีวิตอย่างมีความสุข

กล่าวสรุปได้ว่า การบริหารจัดการศึกษา หมายถึง กระบวนการและกิจกรรมทางการศึกษาที่มีรูปแบบ มีขั้นตอนเพื่อพัฒนามนุษย์ให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ ประกอบอาชีพได้และอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างเหมาะสม การจัดการศึกษาจึงต้องดำเนินการให้สอดคล้องและครอบคลุมตามความต้องการของบุคคลและสังคม

2. การจัดการศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

การจัดการศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ในที่นี้ขอนำเสนอสาระสำคัญในเรื่องความหมายของหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ความหมายของการจัดการศึกษา การจัดการศึกษาโดยใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษา

2.1 ความหมายของเศรษฐกิจพอเพียง

สุเมธ ตันติเวชกุล (2541, น. 21) ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง หมายถึง เศรษฐกิจที่สามารถอุ้มชูตัวเองได้ ให้มีความพอเพียงกับตัวเอง (Self Sufficiency) อยู่ได้โดยไม่ต้องเดือดร้อน ซึ่งสร้างพื้นฐานทางด้านเศรษฐกิจของตนเองให้ดีเสียก่อน คือ สามารถให้ตัวเองอยู่ได้อย่างพออยู่พอใช้ได้มุ่งที่จะสร้างความเจริญ เพราะผู้มีอาชีพและฐานะที่พอพึ่งตนเองได้ ก็ย่อมจะสร้างความเจริญก้าวหน้าและฐานะทางเศรษฐกิจขั้นที่สูงขึ้นไปตามลำดับอย่างมั่นคงถาวรตลอดไป

ประเวศ วะสี (2542, น. 4 – 6) ได้อธิบายว่า เศรษฐกิจพอเพียง คือ เศรษฐกิจที่มีรูปแบบทางสายกลาง หรือ เศรษฐกิจแบบมัชฌิมาปฏิปทา เพราะเชื่อมโยงทุกเรื่องที่เกี่ยวข้องกันทั้ง เศรษฐกิจ จิตใจ สังคม วัฒนธรรม และสิ่งแวดล้อม เศรษฐกิจพอเพียงไม่ได้แปลว่าไม่เกี่ยวข้องกับใคร ไม่ค้าขาย ไม่ส่งออก ไม่ผลิตเพื่อผู้อื่น ไม่ทำเศรษฐกิจมหภาค ซึ่งส่วนใหญ่คนมักจะเข้าใจผิดคิดว่าเป็นอย่างนั้น เพราะชอบนำเอาคำว่าเศรษฐกิจไปใช้ในความหมายว่าเป็นการแสวงหาเงินแต่เพียงอย่างเดียว เมื่อพิจารณาโดยหลักการเศรษฐกิจพอเพียง หมายถึง ความพึงพอใจอย่างน้อย 7 ประการด้วยกัน คือ

1. พอเพียงสำหรับทุกคน ทุกครอบครัว ไม่ใช่เศรษฐกิจแบบทอดทิ้งกัน
2. จิตใจพอเพียง ทำให้รักและเอื้ออาทรคนอื่นได้ คนที่ไม่พอจะรักคนอื่นไม่เป็นและทำลาย
3. สิ่งแวดล้อมพอเพียง การอนุรักษ์และเพิ่มพูนสิ่งแวดล้อมทำให้ยังชีพและทำมาหากินได้ เช่น การทำเกษตรผสมผสานซึ่งได้ทั้งอาหาร สิ่งแวดล้อมและการเงิน
4. ชุมชนเข้มแข็งพอเพียง การรวมตัวเป็นชุมชนเข้มแข็งจะทำให้สามารถแก้ปัญหาต่างๆได้

5. ปัญญาพอเพียง มีการเรียนรู้ร่วมกันในการปฏิบัติและปรับตัวได้อย่างต่อเนื่อง
6. อยู่บนพื้นฐานวัฒนธรรมพอเพียง วัฒนธรรม หมายถึง วิถีชีวิตของกลุ่มคนที่สัมพันธ์อยู่กับสิ่งแวดล้อมที่หลากหลาย ดังนั้นเศรษฐกิจจึงควรสัมพันธ์และเติบโตขึ้นจากรากฐานทางวัฒนธรรมจึงจะมั่นคง
7. มีความมั่นคงพอเพียง ไม่ใช่รวบรวมเด็วจน เด็วรวายกะทันหัน เด็วไม่มีกินมิใช่ ถ้าเป็นเช่นนั้นมนุษย์อาจตกในภาวะที่ทนไม่ไหว สุขภาพจิตเสีย แต่เศรษฐกิจที่พอเพียงจะทำให้สุขภาพจิตดีเนื่องจากมีความมั่นคง

สมพร เทพสิทธา (2549 ,น. 29 – 32) ซึ่งได้ให้ความหมาย เศรษฐกิจพอเพียงตามแนวพระราชดำริ มีขอบเขตกว้างขวางกว่าเศรษฐกิจระบบทุนนิยม ซึ่งเกี่ยวกับเรื่องวัตถุรูปธรรม เช่น เงิน ทรัพย์สิน กำไร ไม่เกี่ยวกับเรื่องจิตใจ ซึ่งเป็นนามธรรม แต่เศรษฐกิจพอเพียงมีขอบเขตกว้างขวาง ครอบคลุมถึง 4 ด้าน คือ

1. มิติด้านเศรษฐกิจ เศรษฐกิจพอเพียงเป็นเศรษฐกิจแบบพออยู่พอกิน ให้มีความขยัน หมั่นเพียร ประกอบสัมมาอาชีพ เพื่อให้พึ่งตนเองได้ ให้พ้นจากความยากจน การปฏิบัติตามทฤษฎีใหม่ตามแนวพระราชดำริ เป็นตัวอย่างของการปฏิบัติตามหลักเศรษฐกิจพอเพียง ซึ่งได้ช่วยให้เกษตรกรจำนวนมากมีรายได้เพิ่มสูงขึ้น มีชีวิตที่เป็นสุขตามควรแก่อัตภาพ พ้นจากการเป็นหนี้และความยากจน สามารถพึ่งตนเองได้ มีครอบครัวที่อบอุ่นและเป็นสุข
2. มิติด้านจิตใจ เศรษฐกิจพอเพียงเน้นที่จิตใจ ที่รู้จักพอ คือ พอดี พอประมาณ และพอใจในสิ่งที่มี ยินดีในสิ่งที่ได้ ไม่โลภ เศรษฐกิจพอเพียงจะต้องเริ่มต้นที่ตัวเอง โดยสร้างรากฐานทางจิตใจที่มั่นคง โดยเริ่มจากใจที่รู้จักพอ เป็นการปฏิบัติตามทางสายกลางหรือมัชฌิมาปฏิปทา
3. มิติด้านสังคม เศรษฐกิจพอเพียงมุ่งให้เกิดสังคมที่มีความสงบสุข ประชาชนมีความเมตตาเอื้ออาทรช่วยเหลือซึ่งกันและกัน ไม่ใช่ต่างคนต่างอยู่ มุ่งให้เกิดความสามัคคี ร่วมมือกัน เพื่อให้ทุกคนอยู่ร่วมกันได้ โดยปราศจากการเบียดเบียนกัน การเอาเปรียบกันการมุ่งร้ายทำลายกัน
4. มิติด้านวัฒนธรรม เศรษฐกิจพอเพียงมุ่งให้เกิดวัฒนธรรมหรือวิถีชีวิตที่ประหยัด อุดม มีชีวิตที่เรียบง่าย ไม่ฟุ้งเฟ้อ ไม่ตกเป็นทาสของวัตถุนิยม ซึ่งทำให้เกิดการเป็นหนี้สิน เกิดการทุจริตคอร์รัปชัน ซึ่งเป็นปัญหาสังคมที่ร้ายแรงที่สุดปัญหาหนึ่งที่บ่อนทำลายความมั่นคงของชาติ

อำพล เสนาณรงค์. (2541, น.2) ได้กล่าวว่า เศรษฐกิจพอเพียง หมายถึง ความสามารถของชุมชนเมือง รัฐ ประเทศ หรือภูมิภาคหนึ่งๆ ในการผลิตสินค้าและบริการทุกชนิด เพื่อเลี้ยงสังคมนั้นๆ ได้โดยไม่ต้องพึ่งพาอาศัยปัจจัยต่างๆ ที่เราไม่ได้เป็นเจ้าของ เศรษฐกิจพอเพียง

ในระดับบุคคลนั้น คือ ความสามารถในการดำรงชีวิตได้อย่างไม่เดือดร้อน มีความเป็นอยู่อย่างประมาณตน ตามฐานะ ตามอัตภาพและที่สำคัญไม่หลงไหลไปตามกระแสของวัตถุนิยม มีอิสรภาพ เสรีภาพ ไม่พัวพันการอยู่กับสิ่งใด หากกล่าวโดยสรุปคือ หันกลับมายึดเส้นทางสายกลางในการดำรงหลักการพึ่งตนเอง

2.2 หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง หมายถึง หลักปรัชญาที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงมีพระราชดำรัสชี้แนะแนวทางการดำเนินชีวิตแก่พสกนิกรชาวไทยในการดำเนินชีวิตแบบพอเพียงได้อย่างยั่งยืนและมั่นคง โดยยึดหลักดังนี้ (สำนักงานคณะกรรมการพิเศษเพื่อประสานงาน โครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ, 2556)

ความพอประมาณ หมายถึง ความพอดีที่ไม่มากเกินไปไม่น้อยเกินไปโดยไม่เบียดเบียนตนเองและผู้อื่น

ความมีเหตุผล หมายถึง การตัดสินใจเกี่ยวกับความพอเพียงนั้นจะต้องเป็นไปอย่างมีเหตุผล โดยพิจารณาจากเหตุและปัจจัยที่เกี่ยวข้อง ตลอดจนคำนึงถึงผลที่คาดว่าจะเกิดขึ้นจากการกระทำนั้น ๆ อย่างรอบคอบ

ความมีภูมิคุ้มกันที่ดีในตัว หมายถึง การเตรียมตัวให้พร้อมรับผลกระทบและการเปลี่ยนแปลงด้านต่างๆ ที่เกิดขึ้น โดยคำนึงถึงความเป็นไปได้ของสถานการณ์ต่างๆ ที่คาดว่าจะเกิดขึ้นในอนาคตทั้งใกล้และไกล

ทั้งนี้ต้องมีเงื่อนไข 2 ประการ คือ

เงื่อนไขความรู้ หมายถึง ความรอบรู้เกี่ยวกับวิชาการต่างๆ ที่เกี่ยวข้องอย่างรอบด้าน ความรอบคอบที่จะนำความรู้เหล่านั้นมาพิจารณาให้เชื่อมโยงกันเพื่อประกอบการวางแผน และความระมัดระวังในขั้นปฏิบัติ

เงื่อนไขคุณธรรม หมายถึง ความตระหนักในคุณธรรม มีความซื่อสัตย์ สุจริต มีความอดทน มีความเพียร ใช้สติปัญญาในการดำเนินชีวิต ไม่โลภ และไม่ตระหนี่ ดังแสดงในภาพ

ภาพที่ 2.1 ภาพองค์ประกอบของหลักสูตรของเศรษฐกิจพอเพียง

ที่มา : สำนักงานคณะกรรมการพิเศษเพื่อการประสานงาน โครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ,
2556

มิตินของปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

เศรษฐกิจพอเพียงตามแนวพระราชดำริอยู่เหนือกว่าเศรษฐกิจแบบทุนนิยมของตะวันตก ซึ่งเกี่ยวกับวัตถุที่เป็นรูปธรรม เช่น เงิน ทรัพย์สิน กำไร ไม่เกี่ยวกับเรื่องจิตใจซึ่งเป็นนามธรรม แต่เศรษฐกิจพอเพียงมีขอบเขตกว้างกว่าเศรษฐกิจนายทุนหรือเศรษฐกิจธุรกิจ เพราะครอบคลุม ถึง 4 ด้าน คือ มิติด้านเศรษฐกิจ มิติด้านจิตใจ มิติด้านสังคม และมิติด้านวัฒนธรรม

มิติด้านเศรษฐกิจ

เศรษฐกิจพอเพียงเป็นเศรษฐกิจแบบพออยู่พอกิน ให้มีความขยันหมั่นเพียรประกอบสัมมาอาชีพเพื่อให้พึ่งตนเองได้ ให้พ้นจากความยากจน การปฏิบัติตามทฤษฎีใหม่ตามแนวพระราชดำริเป็นตัวอย่างของการปฏิบัติตามเศรษฐกิจพอเพียง ซึ่งได้ช่วยให้เกษตรกรจำนวนมาก มีรายได้เพิ่มสูงขึ้น มีชีวิตที่เป็นสุขตามสมควรแก่สภาพพ้นจากการเป็นหนี้และความยากจนสามารถพึ่งพาตนเองได้ มีครอบครัวที่อบอุ่นและเป็นสุข

มิติด้านจิตใจ

เศรษฐกิจพอเพียงเน้นที่จิตใจที่รู้จักพอ คือ พอดี พอประมาณ และพอใจในสิ่งที่มี ยินดีในสิ่งที่ได้ ไม่โลภ เศรษฐกิจพอเพียงจะต้องเริ่มที่ตัวเอง โดยสร้างรากฐานทางจิตใจที่มั่นคง โดยเริ่มจากใจที่รู้จักพอ เป็นการปฏิบัติตามทางสายกลางหรือมัชฌิมาปฏิปทา

สุเมธ ตันติเวชกุล (2548) ได้เขียนไว้ในเรื่อง ได้เบื้องพระยุคลบาท ว่าเศรษฐกิจพอเพียง กล่าวโดยสรุป คือ การหันกลับมายึดเส้นทางสายกลาง (มัชฌิมาปฏิปทา) ในการดำรงชีวิต โดยใช้หลักการพึ่งตนเอง 5 ประการ คือ

1. พึ่งตนเองทางจิตใจ คนที่สมบูรณ์พร้อมต้องมีจิตใจที่เข้มแข็ง มีจิตสำนึกว่าตนนั้นสามารถพึ่งตนเองได้ ดังนั้นจึงควรที่จะสร้างพลังผลักดันให้มีภาวะจิตใจอีกเข็มต่อชีวิตด้วยความสุจริต แม้อาจจะไม่ประสบความสำเร็จบ้างก็ตาม มิพึงควรท้อแท้ ให้พยายามต่อไป พึงยึดพระราชดำรัส การพัฒนาตนของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ว่าบุคคลต้องมีรากฐานทางจิตใจที่ดี คือ ความหนักแน่นมั่นคงในสุจริตธรรม และความมุ่งมั่นที่จะปฏิบัติหน้าที่ให้จนสำเร็จ ทั้งต้องมี กุศโลบายหรือวิธีการที่แยบยลในการปฏิบัติงานประกอบพร้อมกันด้วยจึงจะสัมฤทธิ์ผลดีแน่นอน และบังเกิดประโยชน์อันยั่งยืนแก่ตนเอง และแผ่นดิน

2. พึ่งตนเองทางสังคม ควรเสริมสร้างให้แต่ละชุมชนในท้องถิ่นได้ร่วมมือช่วยเหลือเกื้อกูลกัน นำความรู้ที่ได้มาถ่ายทอดและเผยแพร่ให้ได้รับประโยชน์ซึ่งกันและกัน ดังพระบรมราโชวาท ที่ว่า เพื่อให้งานรุดหน้าไปพร้อมเพรียงกัน ไม่ลดหล่น จึงขอให้ทุกคนพยายามที่จะทำงานในหน้าที่อย่างเต็มที่ และให้มีการประสานสัมพันธ์กันให้ดีเพื่อให้ได้งานทั้งหมดเกื้อหนุนสนับสนุนกัน

3. พึ่งตนเองได้ทางทรัพยากรธรรมชาติ คือ การส่งเสริมให้มีการนำเอาศักยภาพของผู้คนในท้องถิ่น สามารถแสวงหาทรัพยากรธรรมชาติหรือวัตถุท้องถิ่นที่มีอยู่ให้เกิดประโยชน์สูงสุด ซึ่งส่งผลให้เกิดการพัฒนาประเทศไทยอย่างดียิ่ง สิ่งดีก็คือ การประยุกต์ใช้ปัญญาท้องถิ่น (Local Wisdom) ซึ่งมากมายในประเทศ

4. พึ่งตนเองได้ทางเทคโนโลยี ควรส่งเสริมให้มีการศึกษา ทดลอง ทดสอบ เพื่อให้ได้มาซึ่งเทคโนโลยีใหม่ๆ ที่สอดคล้องกับสภาพภูมิประเทศและสังคมไทยและสิ่งสำคัญสามารถนำไปใช้ปฏิบัติได้อย่างเหมาะสม ซึ่งที่สอดคล้องกับพระราชดำริ ที่ว่า จุดประสงค์ของศูนย์การศึกษาฯ คือ เป็นสถานที่สำหรับค้นคว้าวิจัยในท้องที่เพราะว่าแต่ละท้องที่ สภาพฝนฟ้าอากาศ และประชาชนในท้องที่ต่างๆ กัน ก็มีลักษณะแตกต่าง ๆ มากเหมือนกัน

5. พึ่งตนเองในทางเศรษฐกิจ หมายถึง สามารถอยู่ได้ด้วยตนเองในระดับเบื้องต้น กล่าวคือ แม้ไม่มีเงินซื้อข้าว ปลา ผัก ผลไม้ ในท้องถิ่นของตนเพื่อการยังชีพ และสามารถนำการพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศในระดับมหภาคต่อไปได้ด้วย

มิติด้านสังคม

เศรษฐกิจพอเพียงมุ่งให้เกิดสังคมที่มีความสุขสงบ ประชาชนมีความเมตตาเอื้อเฟื้อช่วยเหลือซึ่งกันและกัน ไม่ใช่ต่างคนต่างอยู่ มุ่งให้เกิดความสามัคคีร่วมมือกัน เพื่อให้ทุกคนร่วมกันได้ โดยปราศจากการเบียดเบียนกัน การเอาัดเอาเปรียบกัน การมุ่งทำลายกัน

มิติด้านวัฒนธรรม

วัฒนธรรม หมายถึง วิถีชีวิต (Way of Life) ของประชาชน เศรษฐกิจพอเพียงมุ่งให้เกิดวัฒนธรรมหรือวิถีชีวิตที่ประหยัด อดออม มีชีวิตที่เรียบง่าย ไม่ฟุ้งเฟ้อ ฟุ่มเฟือย ไม่ตกเป็นทาสของวัตถุนิยมหรือบริโภคนิยม ซึ่งทำให้เกิดการเป็นหนี้เป็นสิน เกิดการทุจริตคอร์รัปชัน เป็นปัญหาสังคมที่ร้ายแรงที่สุดปัญหาหนึ่งที่เป็นบ่อนทำลายความมั่นคงของชาติ

สรุปได้ว่า “หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง” คือ การดำเนินชีวิตบนทางสายกลาง มีความพอประมาณ มีเหตุผล มีภูมิคุ้มกันในตัว และมีความรู้คู่คุณธรรม ซึ่งทุกคนสามารถนำมาปรับใช้ได้ ตั้งแต่ระดับครอบครัว สถานศึกษา ระดับชุมชน จนถึงระดับรัฐ ทำให้สามารถพึ่งตนเองได้และ เชื่อมโยงทุกเรื่องเข้าด้วยกันไม่ว่าจะเป็นเรื่องเศรษฐกิจ จิตใจ สังคม วัฒนธรรม และสิ่งแวดล้อม มีการดำรงชีวิตอยู่บนพื้นฐานของความพึงพอใจของตนเอง ไม่เบียดเบียนผู้อื่น อยู่ร่วมกันอย่างมีความสุข ดังนั้น จากการศึกษาแนวคิด แนวทางของหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ผู้วิจัยจะนำองค์ความรู้นี้มาอธิบายประกอบในการนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง มาใช้จัดการศึกษาของสถานศึกษาต่อไป

2.3 การจัดการศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

การจัดการศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง เป็นเป้าหมายสำคัญในการพัฒนาประเทศ ซึ่งได้กำหนดไว้ในกฎหมายต่างๆ เพื่อขับเคลื่อนการพัฒนาประเทศให้สอดคล้องตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง เพื่อปลูกฝังให้คนในชาติ เด็กและเยาวชนมีความรู้ในการใช้ชีวิตที่พอเพียง มีคุณธรรมประจำใจ รักษาความเป็นชาติไทย ซึ่งการจัดการศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง มีผู้กล่าวไว้ ดังนี้

พระเทพโสภณ (2546, น.26-27) กล่าวไว้ว่า การจัดการศึกษาตามเป้าหมายการปฏิรูปการศึกษามุ่งหวังเพื่อพัฒนาคนให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ มีความรู้คู่คุณธรรม โดยการจัดการศึกษายึดทางสายกลางที่เป็นการศึกษาพอเพียง อันจะนำไปสู่การพัฒนาที่ยั่งยืน ช่วยพัฒนาสังคม เศรษฐกิจ การเมือง การปกครอง ศาสนา วัฒนธรรมของประเทศต่อไป

สุเมธ ตันติเวชกุล (2548, น. 38) กล่าวว่าไว้ว่า การศึกษาเป็นหัวใจสำคัญประการหนึ่งในการพัฒนาประเทศตั้งแต่การวางแผน พัฒนาส่งเสริมการจัดการศึกษา พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวรัชกาลที่ 9 ได้ทรงจัดสร้างโรงเรียนในถิ่นทุรกันดาร เพื่อความเสมอภาคทางการศึกษาของปวงชนชาวไทย ได้ทรงพระราชทานทรัพย์ส่วนพระองค์เป็นทุนการศึกษาอย่างต่อเนื่องทรงมีพระราชดำริการจัดการศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงเพื่อการพัฒนาอย่างยั่งยืนโดยอาศัยหลักการมีเหตุผล การรู้จักพอประมาณ การมีภูมิคุ้มกันในตัวที่ดี ในด้านผู้บริหารสถานศึกษาต้องดำเนินตามนโยบายตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โดยยึดหลักธรรมาภิบาล มีเงื่อนไขแห่งความรู้และเงื่อนไขแห่งคุณธรรมในการบริหารงาน

สุวัฒน์ วิวัฒน์านนท์ (2549, น. 40) กล่าวว่า การจัดการศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง เป็นการจัดการศึกษาที่สมบูรณ์ มุ่งการพัฒนาคนให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ มีความรู้ คู่คุณธรรม สามารถแก้ปัญหาและพัฒนาคุณภาพชีวิต อยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข เกิดความสมดุล มีความพอเพียง พึ่งพิงกันในการสร้างสังคมและเศรษฐกิจฐานความรู้เป็นสังคมที่มีความพอเพียง

สรุปได้ว่าแนวคิดในการจัดการศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสามารถนำมาใช้ประโยชน์เพื่อให้สถานศึกษาและบุคลากรด้านการศึกษานำมาประยุกต์ใช้ในการบริหารจัดการสถานศึกษา การพัฒนาผู้เรียนได้อย่างเหมาะสม เป็นการพัฒนาอย่างยั่งยืนโดยใช้หลักความมีเหตุผล ความพอประมาณ ความมีภูมิคุ้มกันในตัวที่ดี มีความรู้คู่คุณธรรม ดำเนินชีวิตบนทางสายกลาง อันจะเกิดผลดีต่อการพัฒนาประเทศต่อไป

3. การจัดการศึกษาของสถานศึกษาตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

แนวทางการจัดการศึกษาตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยมีแนวทางการจัดการศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงโดยอ้างอิงเนื้อหาทางด้านจากกระทรวงศึกษาธิการร่วมกับสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ศูนย์สถานศึกษาพอเพียงมูลนิธิยุวสถิรคุณ ซึ่งได้กำหนดไว้ในเกณฑ์การประเมินสถานศึกษาพอเพียง ปี 2554 มี 5 ด้าน คือ ด้านการบริหารจัดการสถานศึกษา ด้านหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ ด้านการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ด้านการพัฒนาบุคลากรของสถานศึกษา และด้านผลลัพธ์ความสำเร็จ (คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, สำนักงานและศูนย์สถานศึกษาพอเพียง มูลนิธิยุวสถิรคุณ, 2554) และจากการศึกษาเอกสารที่

เกี่ยวข้องสามารถอธิบายแนวทางการจัดการศึกษาตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย ได้ดังนี้

3.1 การบริหารจัดการสถานศึกษา

รัตนา วงศ์ยะรา (2556) ได้กล่าวไว้ว่า การบริหารจัดการศึกษา หมายถึง การจัดการศึกษาให้บรรลุผลสำเร็จตามเป้าหมายการบริหารจัดการศึกษา จะมุ่งเน้นความสำเร็จอย่างมีประสิทธิภาพด้วย โดยจะพยายามใช้ยุทธศาสตร์การบริหารเพื่อให้ได้ประสิทธิภาพใน 2 เรื่อง คือ ใช้คนทำงานเท่าเดิม แต่ได้งานมากขึ้น โดยคุณภาพของงานต้องดีเท่าเดิม หรือดีกว่าเดิม ได้งานเท่าเดิม และใช้คนทำงานน้อยลง โดยได้คุณภาพของงานเท่าเดิมหรือดีกว่าเดิม การที่จะใช้ยุทธศาสตร์การบริหารจัดการศึกษาเพื่อให้ได้ประสิทธิภาพใน 2 เรื่องดังกล่าว จึงมีความจำเป็นที่ผู้บริหารยุคใหม่จะต้องนำ “นวัตกรรม” และ “เทคโนโลยีสารสนเทศ” มาใช้ในการบริหารจัดการศึกษามากขึ้น

บุญเลิศ เขียนวงศ์ (2556) กล่าวถึง การบริหารจัดการโรงเรียน เพื่อสนับสนุนการปฏิบัติการศึกษา ตามที่พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 ในหมวดที่ 4 แนวทางการจัดการศึกษา มาตรา 22 ที่กำหนดว่า การจัดการศึกษาต้องยึดหลัก ว่าผู้เรียนทุกคนมีความสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้ และถือว่าผู้เรียนมีความสำคัญที่สุด กระบวนการจัดการศึกษาต้องส่งเสริมให้ผู้เรียน สามารถพัฒนาตามธรรมชาติและตามศักยภาพ ซึ่งเป็นหัวใจหลักของการปฏิรูปการศึกษาที่พระราชบัญญัติกำหนดให้เกิดขึ้น ในการจัดกระบวนการเรียนการสอนและการปฏิบัติต่อตัวผู้เรียนของสถาบันการศึกษา

ดังนั้น จึงเป็นหน้าที่ของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในทุกระดับจะต้องนำไปคิดและแยกแยะคัดแปลงวิธีการปฏิบัติให้เหมาะสม และสอดคล้องกับงานในบทบาทและหน้าที่ ๆ ตัวเองรับผิดชอบ โดยเฉพาะโรงเรียนซึ่งถือเป็นองค์กรหลัก และหน่วยงานปฏิบัติสุดท้ายที่สัมผัสกับผู้เรียนโดยตรง ที่จะต้องทำให้ผู้เรียนที่ผ่านกระบวนการจัดการเรียนการสอนของโรงเรียนออกไปให้มีคุณสมบัติและลักษณะ เป็นไปตามที่พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติกำหนด ซึ่งก็ขึ้นกับวิธีการบริหารจัดการของแต่ละโรงเรียน แล้วจะดำเนินการบริหารจัดการอย่างไร จึงมีผลตอบสนองต่อแนวทางการศึกษาตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ ที่ถือว่าผู้เรียนมีความสำคัญที่สุด ในที่นี้ขอเสนอเป็นมุมมองในอีกมิติหนึ่ง เพื่อให้เป็นทางเลือกในการจัดกระบวนการบริหารงาน ซึ่งน่าจะเป็นไปได้ในการบริหารจัดการตามลำดับ ดังนี้

1. ตัวผู้บริหารโรงเรียนถือว่าเป็นบุคคลที่สำคัญที่สุด จะต้องทำตัวมีศรัทธาและมีทัศนคติต่อหลักการจัดการเรียนรู้ที่กำหนดไว้ใน พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ ทำให้เกิดความกระจำงขึ้นในใจของตนเอง จนมองเห็นเป็นภาพรวมสุดท้ายของผลผลิต ที่ต้องการให้เกิดขึ้นในตัวผู้เรียน เพราะถ้าผู้บริหารโรงเรียนมองไม่ออกและบอกไม่ได้ ก็เปรียบเสมือนกับกัปตันเรือที่

เดินเรือโดยปราศจากแผนที่และเข็มทิศไม่สามารถบอกลูกเรือได้ว่าเรือกำลัง ว่างไปในทิศทางใด ที่หมายอยู่ทางทิศไหน ทำให้เกิดการหลงทางได้ง่าย ๆ ถ้าจะทำให้ผลสำเร็จของการจัดการศึกษาเป็นตามแนวทางและหลักการจัดการศึกษาที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ ต้องเริ่มที่ตัวผู้บริหาร โรงเรียนก่อน ต้องสามารถมองเห็นภาพรวมสุดท้ายที่ต้องการให้เกิดออกและมีความตั้งใจที่จะทำให้เกิดกับเด็กนักเรียน ได้อย่างเหมาะสมกับสภาพความพร้อมและทรัพยากรที่มีอยู่อย่างมีประสิทธิภาพ

2. กำหนดแนวปฏิบัติในการพัฒนาครู โดยดำเนินการพัฒนาและเปลี่ยนแปลงทัศนคติของครูและบุคลากร เมื่อผู้บริหารโรงเรียนมีทัศนคติและความเข้าใจในหลักการจัดการศึกษาก็ต้องถือว่าเป็นภารกิจและหน้าที่ของผู้บริหาร ที่จะขยายและขยายความคิดชักจูงใจให้ครูและผู้ร่วมงาน ให้มีความรู้และความเข้าใจจนสามารถมองเห็นภาพรวมสุดท้ายที่ต้องการให้เกิดขึ้นในตัวผู้เรียนได้ตรงกันกับผู้บริหาร แล้วร่วมกับคณะครูกำหนดมาตรการและวิธีการปฏิบัติในการจัดการเรียนการสอนภายในโรงเรียนให้ไปสู่เป้าหมายร่วมกัน

3. ให้ความสำคัญกับการเก็บข้อมูลนักเรียน ผู้บริหารต้องดำเนินการให้มีการจัดเก็บข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับเด็กนักเรียนและครูเป็นประจำ แล้วนำข้อมูลที่ได้มาเป็นเครื่องมือในการบริหาร โดยมีแนวปฏิบัติ ดังนี้

3.1 ก่อนสิ้นปีการศึกษาทุกครั้ง ผู้บริหารโรงเรียนและคณะครูนำข้อมูลเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนทั้งปี มาปรึกษาหารือกันก่อนหรือช่วงปิดภาคเรียน แล้วนำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์ และปรับปรุงแนวปฏิบัติร่วมกันในการจัดการเรียนการสอนในปีการศึกษาต่อไป

3.2 ดำเนินการมอบหมายงานในหน้าที่ และการจัดการครูเข้าชั้นเรียนใหม่จะต้องดำเนินการให้เสร็จก่อนปิดภาคเรียน เพื่อให้ครูได้มีการมอบหมายงานและส่งต่อข้อมูลการเรียนระหว่างชั้นให้ครูคนใหม่ได้ทันที

3.3 ผู้บริหารโรงเรียนรู้จักโรงเรียนและครูเป็นรายบุคคล การรู้จักโรงเรียนไม่ได้หมายความว่ารู้โรงเรียนชื่ออะไร ตั้งอยู่ที่ไหน มีพื้นที่เท่าไร มีอาคารกี่หลัง แต่หมายถึงการรู้อย่างลึกซึ้งทุกแง่มุม สามารถบอกได้ว่าโรงเรียนมีจุดเด่น จุดด้อยอะไร มีอะไรเป็น โอกาส และอุปสรรค การรู้จักครูและบุคลากรเช่นเดียวกันก็ต้องรู้จักครูและบุคลากรอย่างลึกซึ้ง ยิ่งผู้บริหารโรงเรียนได้รู้จักครูและบุคลากรได้มากเท่าไรก็ยิ่งเป็น ประโยชน์ต่อการบริหารงานมากเท่านั้น

3.4 ให้ครูทำหน้าที่ในโรงเรียนเสมือนดังเป็นหมอ ที่ปฏิบัติงานรักษาโรคภัยในโรงพยาบาล จะผัดกันก็แต่เพียงครูทำหน้าที่รักษาโรคภัยและอาการพร่องทางการเรียน จัดการเรียนการสอนตาม ข้อมูลของอาการและข้อบกพร่องที่พบ โดยกำหนดให้ครูจัดเก็บข้อมูลเด็กเป็นรายบุคคล แบ่งเป็น 2 ระยะ คือ

1) เด็กที่เข้าเรียนใหม่ ให้ครูจัดบันทึกข้อมูลผู้เรียนที่เข้าใหม่ เป็นรายบุคคลให้รอบ ด้านเหมือนหมอชักประวัติผู้ป่วย โดยเริ่มตั้งแต่การตรวจสุขภาพร่างกาย ตรวจสอบพัฒนาการ สัมภาษณ์ผู้ปกครอง นำข้อมูลที่รวบรวมได้มาวิเคราะห์แยกแยะหาจุดส่งเสริมและพัฒนา แล้วจัดทำเป็นแฟ้มข้อมูลประจำตัวนักเรียน ให้ครูเก็บไว้ประจำห้องเรียน เพื่อให้ครูและผู้เกี่ยวข้องใช้ประโยชน์ในการจัดการเรียนการสอน และบันทึกผลความก้าวหน้า และการเปลี่ยนแปลงในระหว่างเรียนตลอดทั้งปี

2) เด็กที่เข้าเรียนแล้ว เมื่อสิ้นปีการศึกษาให้ครูประจำชั้นเรียนใหม่ นำข้อมูลในข้อ 1 ที่ได้รับการส่งต่อมาสรวปีวิเคราะห์ เพื่อหาจุดในการส่งเสริมพัฒนา ให้สอดคล้องและต่อเนื่องกันไปชั้นเรียนใหม่

4. การจัดการเรียนการสอน ครูนำข้อมูลมาใช้ในการออกแบบการเรียนการสอน ให้เหมาะสมกับสภาพของเด็กในชั้นเรียน โดยยึดถือหลักการปฏิบัติดังนี้

4.1 ครูวางแผนการสอนเป็นทีม กำหนดแนวปฏิบัติในการจัดการเรียนการสอน ในแต่ละวิชาให้สนับสนุนซึ่งกันและกัน โดยเน้นการพัฒนาและส่งเสริมศักยภาพการเรียนรู้ของผู้เรียนแต่ละคน เป็นสำคัญ

4.2 ให้ครูจัดการเรียนการสอน โดยเน้นการบูรณาการในการเรียนการสอนในทุกวิชา ได้ตลอดเวลาให้เป็นการสอนที่เน้นการแก้ปัญหา และกระบวนการพัฒนาทักษะการเรียนรู้ของผู้เรียนร่วมกันมากกว่าต่างคนต่างสอน เพื่อยึดยึดเนื้อหาไปตามวิชาที่ตนเองรับผิดชอบเด็กทุกคนต้องสามารถแสดงผลผลิตหรือความสามารถออกมาในรูปโครงการ อย่างน้อยคนละ 1 โครงการต่อภาคเรียน

4.3 ให้มีการประเมินผลตามสภาพที่แท้จริง โดยนำผลงานและพฤติกรรมของผู้เรียน ที่แสดงออกระหว่างเรียนเป็นเครื่องมือในการตรวจวินิจฉัยผู้เรียนอย่างสม่ำเสมอ แล้วรวบรวมไว้ในรูปของ แฟ้มพัฒนาผู้เรียน

4.4 กำหนดให้มีการรายงานผลหรือจัดนิทรรศการแสดงผลการพัฒนาของผู้เรียนในแต่ละปี เสนอต่อผู้ปกครองหรือสาธารณชน

4.5 ทำโรงเรียนให้เป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ โดยทำบรรยากาศในโรงเรียนให้เป็นโรงเรียนมากกว่าโรงสอน ทำสถานที่ บุคคล ตลอดทั้งอุปกรณ์และกิจกรรมภายในโรงเรียนเป็นแหล่งเรียนรู้สำหรับเด็กนักเรียนตลอดเวลาและไม่จำกัดสถานที่ ตารางสอนยืดหยุ่นได้ตลอดเวลา

5. ให้ความสำคัญกับผู้ปกครองและชุมชน โรงเรียนเกิดขึ้นมาก็เพื่อทำหน้าที่ตอบสนองความต้องการขั้นพื้นฐานของประชาชน หากประชาชนไม่ต้องการโรงเรียนก็อยู่ไม่ได้ เพราะโรงเรียนเป็น สถาบันหนึ่งที่สังคมกำหนดให้เกิดขึ้น เพื่อให้มีบทบาทเป็นสถานที่ฝึกอบรมคน

ในสังคม ให้สามารถ สืบทอดและรักษาค่านิยมประเพณีและวัฒนธรรมที่พึงามของสังคมนั้น ๆ ตลอดทั้งเป็นสถานที่ฝึกหัดให้คนมีศักยภาพในการดำรงชีวิตอยู่ในสังคมอย่างมีความสุข ดังนั้น โรงเรียนจึงต้องถือว่าเป็นหน้าที่หนึ่งที่สำคัญที่จะต้องจัดการเรียนการสอนให้ต้องสนองต่อความต้องการของลูกค้ำ คือ ผู้ปกครองและประชาชน ว่า เขาต้องการให้โรงเรียนผลิตสินค้าและบริการในลักษณะใด โรงเรียนต้องเปิดโอกาสให้ผู้ปกครองและชุมชนได้เสนอความต้องการและมาตรฐานที่ชุมชนและผู้ปกครองต้องการ เพื่อให้เกิดการผสมผสานแนวความคิด และมีเป้าหมายร่วมกันในการพัฒนาผู้เรียนให้ตอบสนองต่อศักยภาพโรงเรียนและชุมชน ซึ่งจะเป็นการส่งผลดีต่อการให้สนับสนุนซึ่งกันและกัน ในการพัฒนาต่าง ๆ

การจัดการบริหาร โรงเรียนให้เป็นองค์กรแห่งการส่งเสริมการปฏิรูปการเรียนรู้ ได้ดี ผู้บริหาร โรงเรียนต้องเป็นผู้มีวิสัยทัศน์ มองภาพของผลิตทางการศึกษาในอนาคตที่ควรจะเป็น ให้ออก บอกคนอื่นและผู้ร่วมงานให้ได้ ก็จะทำให้การจัดการเรียนการสอนในโรงเรียนไม่หลงทาง เพราะภารกิจของโรงเรียนก็คือการจัดการกับปัจจุบัน เพื่อพัฒนาบุคคลสู่อนาคตไม่ได้ทำเพื่อวันนี้ แต่ต้องทำวันนี้ให้ดีที่สุด เพื่อให้ผู้เรียน โตขึ้นเป็นบุคคลแห่งอนาคตที่มีคุณภาพตามที่สังคมต้องการ ดังนั้นการทํานี้ให้ดีที่สุด ผู้บริหารต้องรู้จักมองอดีต กำหนดแนวทางปฏิบัติในปัจจุบัน เพื่อวาดฝันไปสู่ออนาคตอยู่บนฐานของข้อมูลที่ถูกต้อง เป็นจริงมีเหตุผลนำไปสู่การพัฒนาอย่างต่อเนื่องภายใต้ความร่วมมือของบุคคลทุกฝ่ายในสังคม ตามข้อเสนอข้างต้น

ชวลิต พลราษฎร์ (2556) ได้กล่าวถึง แนวทางการบริหารการจัดการโรงเรียนสู่คุณภาพว่า การบริหารจัดการโรงเรียน หมายถึง การบริหารจัดการศึกษาที่มีคุณภาพของโรงเรียน โดยมีเป้าหมายสำคัญในการสร้างโอกาสทางการศึกษาให้กับเด็กและเยาวชนให้ได้รับการศึกษาขั้นพื้นฐานที่มีคุณภาพได้มาตรฐานทางการศึกษาของชาติและสอดคล้องกับความต้องการของท้องถิ่น เป็นที่ยอมรับและศรัทธาของนักเรียน ผู้ปกครองและชุมชน โดยมีผลมาจากแนวทางการบริหารการจัดการโรงเรียนสู่คุณภาพ คือ หลักการบริหารจัดการ วัตถุประสงค์ของโรงเรียน พันธกิจโรงเรียน กลยุทธ์ของโรงเรียนและเงื่อนไขความสำเร็จโดยมีรายละเอียด ดังนี้

หลักการบริหารจัดการ หมายถึง แนวคิด หลักการบริหารจัดการโรงเรียน ได้แก่ การบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี การบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน การบริหารแบบมีส่วนร่วม และบริหารผลสำเร็จอย่างสมดุล การบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี หมายถึง การบริหารราชการที่เป้าหมาย ให้เกิดประโยชน์สุขของประชาชน เกิดผลสัมฤทธิ์ต่อภารกิจของรัฐ มีประสิทธิภาพและเกิดความคุ้มค่าในเชิงภารกิจของรัฐ ไม่มีขั้นตอนการปฏิบัติงานเกินความจำเป็น มีการปรับปรุงภารกิจของส่วนราชการให้ ทันต่อเหตุการณ์ ประชาชนได้รับการอำนวยความสะดวก

ความสะดวก ได้รับการตอบสนองความต้องการ และมีการประเมินผลการปฏิบัติงานอย่างสม่ำเสมอ

ปริญานุช พิบูลสรารุช (2549, น.36) ได้กล่าวว่า การนำปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่การจัดการศึกษาของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ในการจัดทำหลักสูตรการเรียนการสอน กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน และการบริหารจัดการ ก็เพื่อสร้างวัฒนธรรมองค์กร และปลูกฝังให้เป็นวิถีชีวิต

กระทรวงศึกษาธิการ (2550, น. 42) จากผลการดำเนินงานขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่สถานศึกษา ปีงบประมาณ 2550 และผลการประเมินเชิงคุณภาพ ปรากฏว่า จุดเด่นของสถานศึกษาที่ผ่านการประเมินเป็นสถานศึกษาขับเคลื่อนหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่สถานศึกษา และสถานศึกษาแบบอย่างในการจัดกระบวนการเรียนการสอนและการบริหารจัดการ ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง มีการดำเนินการด้านการบริหารจัดการสถานศึกษา พบว่า

1. ด้านการวางแผนขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่สถานศึกษา สถานศึกษาได้จัดทำโครงการ/แผนปฏิบัติการประจำปี จัดทำคำสั่งมอบหมายผู้รับผิดชอบการปฏิบัติงาน มีการจัดกิจกรรมและการติดตามประเมินผล การขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่สถานศึกษา

2. ด้านวิชาการ สถานศึกษามีการส่งเสริมบูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่การจัดการเรียนการสอน กิจกรรมโครงการ นิทรรศการ การศึกษาวิจัย การนิเทศ และการติดตามประเมินผลขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษาอย่างสม่ำเสมอ

3. ด้านอาคารสถานที่ สถานศึกษามีแหล่งเรียนรู้ที่ส่งเสริมสนับสนุนการเรียนรู้ มีการจัดภูมิทัศน์ ที่สวยงาม สะอาด เรียบร้อย สงบ ร่มรื่นเหมาะสม ปลอดภัย มีการจัดใช้อาคารสถานที่อย่างประหยัด คุ่มค่า เกิดประโยชน์สูงสุดบุคลากรสถานศึกษาและผู้เรียนมีส่วนร่วมในการดูแลรักษาอาคารสถานที่ สภาพแวดล้อมของสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

4. ด้านงบประมาณ สถานศึกษามีการใช้งบประมาณตามแผนที่กำหนดไว้ มีการติดตามประเมินผลการใช้งบประมาณ เป็นระยะๆอย่างเป็นระบบ มีการระดมทุนจากองค์กร หรือหน่วยงาน หรือ ชุมชน เพื่อใช้สนับสนุนการขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษาอย่างเหมาะสม

5. ด้านความสัมพันธ์กับชุมชน สถานศึกษามีแผนการขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงร่วมกับชุมชน ให้บริการสถานที่แก่ชุมชนเพื่อใช้เป็นแหล่งเรียนรู้ ร่วมมือกับชุมชนจัดกิจกรรมพัฒนาสิ่งแวดล้อม เศรษฐกิจ/สังคม/วัฒนธรรม ตลอดจนระดมทรัพยากรร่วมกับชุมชนเพื่อขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

สรุปได้ว่า การบริหารจัดการสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง มีการดำเนินการด้านการวางแผนดำเนินงาน มีการดำเนินงานด้านวิชาการ โดยบูรณาการในหลักสูตร การจัดการเรียนการสอน ด้านอาคารสถานที่ดำเนินการให้มีความเหมาะสมกับการเป็นแหล่งเรียนรู้ ด้านเศรษฐกิจพอเพียง ด้านงบประมาณมีการใช้จ่ายงบประมาณตามแผนการดำเนินงานที่กำหนดไว้ และมีการตรวจสอบการใช้จ่ายงบประมาณให้ถูกต้อง และมีการระดมทุนเพื่อสนับสนุนงบประมาณ ในการดำเนินงานด้านเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษา รวมทั้งให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของสถานศึกษา

3.2 หลักสูตรและการจัดการเรียนรู้

การจัดการศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงนั้น ต้องมีการจัดทำ หลักสูตรที่มีความสอดคล้องกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงเพื่อให้การจัดการศึกษามีบรรลุ ความเป้าหมายที่วางไว้ ดังนั้นการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาสอดคล้องกับบริบทผู้เรียนและชุมชน ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงจึงสำคัญมาก เพราะจะทำให้เกิดประสิทธิภาพในการจัดการศึกษาให้กับผู้เรียน ที่มุ่งให้ผู้เรียนเป็นคนดี คนเก่ง ตามแนวทางหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

ความหมายของหลักสูตร

ในการพัฒนาหลักสูตร มีผู้ให้ความหมาย ดังนี้

Rugg (1927) ให้ความหมายว่า หลักสูตร คือความสำเร็จของประสบการณ์และการ ประกอบการซึ่งคล้ายคลึงกับชีวิตผู้เรียนเป็นอย่างมาก ทำให้ผู้เรียนพัฒนามากที่สุด

Taba (1962) กล่าวว่า หลักสูตรประกอบด้วยข้อความที่เป็นจุดมุ่งหมายและ จุดประสงค์เฉพาะซึ่งบ่งชี้ให้เห็นการเลือกและจัดการเนื้อหาของการเรียนรู้ การสอนและการ ประเมินผล

Tyler (1957) หลักสูตร หมายถึง มวลประสบการณ์ทั้งหลายที่จัดให้ผู้เรียนทั้ง ภายในและภายนอกโรงเรียนเพื่อให้ผู้เรียนได้บรรลุการเรียนรู้ที่คาดหวัง

สรุปได้ว่า หลักสูตร หมายถึง ความรู้ ทักษะ และประสบการณ์ที่คาดหวังให้ผู้เรียน ได้เรียนรู้โดยครูเป็นผู้วางแผนในการจัดการเรียนรู้ผ่านกิจกรรมการเรียนรู้ สื่อการสอน การวัดและ ประเมินผลการเรียนรู้

แนวคิดการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา

แนวคิดเกี่ยวกับการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาเป็นแนวคิดภายใต้พื้นฐานของการ บริหารงานที่ใช้โรงเรียนเป็นฐาน (School-Based Management - SBM) ซึ่งเป็นแนวคิดที่มุ่งให้ สถานศึกษามีอิสระและมีความคล่องตัวในการบริหารงานด้านวิชาการ ด้านการเงิน ด้านการ

บริหารงานบุคคลและการบริหารทั่วไป เปิดโอกาสให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการตัดสินใจโดยมีความเชื่อว่าการตัดสินใจที่ดีที่สุดจากการตัดสินใจของคณะบุคคลที่อยู่ใกล้ชิดและมีส่วนเกี่ยวข้องกับนักเรียนมากที่สุด (Wohlsletter, 1995, p 22-25) แนวคิดนี้เริ่มในประเทศสหรัฐอเมริกา ซึ่งมีแบบของบริหารจัดการแตกต่างกันไปตามมลรัฐ และในระหว่าง พ.ศ. 2503-2522 วงการศึกษาของสหรัฐอเมริกาได้มีการปรับปรุงการดำเนินงานทางการศึกษาเพื่อให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น โดยนำความคิดจากความสำเร็จของการพัฒนาองค์การทางอุตสาหกรรมที่ทอองค์การให้มีประสิทธิภาพในการทำงาน ส่งผลให้การปฏิบัติงานมีคุณภาพ สร้างผลกำไรและสร้างความพึงพอใจแก่ลูกค้าและผู้เกี่ยวข้อง ดังนั้น แนวทางที่จะทำให้คุณภาพการศึกษาดีขึ้น ต้องปรับปรุงและพัฒนาองค์การ การบริหาร โรงเรียนเสียใหม่ มีการกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษาไปยัง โรงเรียนให้มากขึ้น มีการนำวิชาการบริหารงบประมาณด้วยตนเอง (Self-Budgeting School) การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา (School-Based Curriculum Development) การพัฒนาบุคลากรโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน (School-Based Student Counseling) เข้ามาใช้ (สำนักคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ ,2543:12)

เฉิน (Chen, H.L.S., 2000, p 3) กล่าวว่า โดยพื้นฐานแล้วความคิดในการจัดทำหลักสูตรโรงเรียนก็คือ โรงเรียนเป็นที่ที่ดีที่สุดในการออกแบบหลักสูตร เพราะเป็นสถานที่ที่ผู้เรียนและครูมีปฏิสัมพันธ์กัน เป็นการสะท้อนให้เห็นถึงการกระทำ และมีผลโดยตรงต่อโรงเรียนและมีส่วนร่วมในการนำนวัตกรรมใหม่ๆ มาใช้ในการศึกษา เพราะเป็นที่ประจักษ์แล้วว่า การใช้หลักสูตรแกนกลางเป็นสิ่งที่เป็นการนามธรรม เพราะไม่ได้คำนึงถึงความแตกต่างของโรงเรียนนโยบายที่จะให้โรงเรียนพัฒนาหลักสูตร เป็นการเปลี่ยนจากการสั่งการจากหน่วยงานกลางมายังหน่วยปฏิบัติ (Top-Down) มาเป็นการจัดทำจากหน่วยปฏิบัติขึ้นไป (Bottom-Up) ซึ่งเป็นความคิดเช่นเดียวกับการให้โรงเรียนบริหารจัดการตนเอง (School-Based Management) และเป็นความคิดที่นำมาจากประเทศทางตะวันตก ดังนั้น การนำมาใช้จะต้องนำมาปรับให้เหมาะสมด้วยหวังว่าทุกโรงเรียนจะเป็นแกนในการปฏิรูปการศึกษา ครูทุกคนเป็นนักออกแบบหลักสูตร (Curriculum Designer) และทุกห้องเรียนเป็นห้องปฏิบัติการเกี่ยวกับหลักสูตรใหม่ๆ

สำหรับประเทศไทยเอง แนวคิดในการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาคือ ต้องการกระจายอำนาจให้กับโรงเรียนสามารถตัดสินใจเกี่ยวกับหลักสูตรได้เอง เพราะเท่าที่ผ่านมามีปัญหาเกิดขึ้นจากการรวมอำนาจการบริหารการศึกษาไว้ที่ส่วนกลางคือที่กระทรวงศึกษาธิการดังที่คณะกรรมการปฏิบัตินโยบายบริหารการศึกษาในกระทรวงศึกษาธิการ

ขั้นตอนการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา

ขั้นตอนการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาที่จะนำมาใช้ดำเนินการการนำแนวคิดและรูปแบบจากพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 ในมาตรา 27 วรรคสองที่กำหนดให้

สถานศึกษา ขึ้นพื้นฐานมีหน้าที่จัดทำสาระของหลักสูตรที่สอดคล้องกับหลักสูตรแกนกลางใน ส่วนที่เกี่ยวกับสภาพปัญหาในชุมชนและสังคม ภูมิปัญญาท้องถิ่น คุณลักษณะอันพึงประสงค์ เพื่อ เป็นสมาชิกที่ดีของครอบครัว ชุมชน สังคม และประเทศชาติ รวมทั้งแนวคิดและรูปแบบของ นักพัฒนาหลักสูตร เช่น ไทเลอร์ ทาบา เซย์เลอร์อเล็กซานเดอร์และเลวิส โอลิวา สกิลเบ็กมาร์ช และ คณะ เอ็กเกิลสตัน วอล์คเกอร์ และรูปแบบการพัฒนาหลักสูตรของไทย องค์กรวิชาการ และ กรมการศึกษานอกโรงเรียน มากำหนดเป็นแนวทางในการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา

ขั้นตอนการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาที่กำหนดขึ้น เป็นการพัฒนาหลักสูตรครบ วงจรคือ เริ่มตั้งแต่การศึกษาและวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานการร่างหลักสูตรการตรวจสอบคุณภาพของ หลักสูตร การนำหลักสูตรไปใช้ในสถานการณ์จริง รวมทั้งการประเมินผลหลักสูตร โดยหวังว่า ขั้นตอนการพัฒนาหลักสูตรที่สมบูรณ์ทำให้ได้หลักสูตรที่มีประสิทธิภาพกล่าวโดยสรุปขั้นตอน การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา ประกอบด้วยขั้นตอนที่สำคัญ 5 ขั้นตอน ดังนี้คือ

ขั้นที่ 1 การศึกษาและวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานในด้านต่างๆ ได้แก่

- 1.1 ข้อมูลเกี่ยวกับสภาพและความต้องการของชุมชน
- 1.2 การวิเคราะห์ศักยภาพของโรงเรียน
- 1.3 การวิเคราะห์หลักสูตรแกนกลาง

ขั้นที่ 2 การร่างหลักสูตร

- 2.1 การกำหนดจุดประสงค์ของหลักสูตร
- 2.2 การกำหนดเนื้อหาสาระ
- 2.3 การจัดการเรียนการสอน กิจกรรมและสื่อต่างๆ
- 2.4 การกำหนดวิธีวัดและประเมินผลผู้เรียน

ขั้นที่ 3 การตรวจสอบคุณภาพหลักสูตร

ขั้นที่ 4 การนำหลักสูตร ไปใช้

ขั้นที่ 5 การประเมินผลหลักสูตร

การจัดการเรียนรู้

การจัดการศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง เมื่อมีการจัดทำหลักสูตรที่ มีความสอดคล้องกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงแล้ว ต้องนำหลักสูตรนั้นสู่การจัดการเรียนรู้ เพื่อให้การจัดการศึกษาบรรลุคามเป้าหมายที่วางไว้ ดังนั้นการจัดการเรียนรู้ต้องสอดคล้องกับหลัก ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง มีกิจกรรมการเรียนรู้ที่มุ่งพัฒนาผู้เรียนมีคุณลักษณะตามที่คาดหวัง โดยยึดหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

นักการศึกษาได้ให้ความหมายของการเรียนรู้ไว้ดังนี้

สุรางค์ โคว์ตระกูล (2550, น.186) ได้ให้ความหมายของการเรียนรู้ว่า หมายถึงการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมซึ่งเป็นผลมาจากประสบการณ์ ที่คนเรามีปฏิสัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อมหรือจากการฝึกหัด รวมทั้งการเปลี่ยนแปลงความรู้ของผู้เรียน

สุรางค์ โคว์ตระกูล (2550, น.186) ได้ให้ความหมายของการเรียนรู้ว่า หมายถึงการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมซึ่งเป็นผลมาจากประสบการณ์ ที่คนเรามีปฏิสัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อมหรือจากการฝึกหัด รวมทั้งการเปลี่ยนแปลงความรู้ของผู้เรียน

สิริอร วิชชาวุธ (2554, น.2) ได้กล่าวว่าการเรียนรู้มีองค์ประกอบ 3 อย่างคือ

1. มนุษย์ต้องเกิดการเปลี่ยนแปลงจากไม่รู้ เป็นรู้ ทำไม่ได้ เป็นได้ ไม่เคยทำ เป็นทำการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมนั้นเป็นไปอย่างถาวร

2. การเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมนั้น เกิดจากประสบการณ์การฝึกฝนและการฝึกหัด การเรียนรู้ หมายถึง การปรับเปลี่ยนไปในทางที่ดีขึ้น (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ 2542, น.7) การจัดการเรียนการสอนให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ ตามนัยแห่งพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ มีดังนี้ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ 2542, น.9-15)

สรุปได้ว่า การเรียนรู้นั้นเกิดจากการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมอย่างถาวรของบุคคล อันเป็นผลมาจากประสบการณ์ในอดีต ทั้งจากการฝึกฝน การปฏิสัมพันธ์กับประสบการณ์รอบตัวและมีปริมาณองค์ความรู้ที่เพิ่มมากขึ้น

แนวคิดตามทฤษฎีการเรียนรู้ของ เบลูม บลูม (Bloom Taxonomy)

อดิฏยาน์ ศรีเกษตริน (2543, น.72-74 อ้างในบุญชม ศรีสะอาด 2537 ,Bloom ,p 18) ได้กล่าวว่า จุดประสงค์สำคัญของการเรียนการสอน คือการให้บุคคลเปลี่ยนแปลงไปในทางที่พึงประสงค์พฤติกรรมเหล่านี้จำแนกและจัดลำดับหมวดหมู่และระดับความยากง่าย หมวดหมู่นี้เรียกว่าจุดมุ่งหมายของการศึกษาของ บลูม (Taxonomy of Educational objective) : ซึ่ง Benjamin Bloom (Bloom.1976) ได้แบ่งเป็น 3 หมวดดังนี้

1. **พฤติกรรมด้านพุทธิพิสัย (Cognitive Domain)** เป็นความสามารถทางด้านสติปัญญาแบ่งการเรียนรู้ออกเป็น 6 ระดับ ดังนี้

1.1 ความสามารถในการจดจำความรู้ต่างๆที่ได้เรียนรู้มา (Knowledge)

1.2 ความสามารถในการแปลความ ขยายความ ในสิ่งที่ได้เรียนรู้

MA (Comprehensive)

1.3 ความสามารถในการสิ่งที่เรียนรู้มาให้เกิดประโยชน์ (Application)

1.4 ความสามารถในการแยกแยะความรู้ออกเป็นส่วนๆและทำความเข้าใจในแต่ละส่วนว่าสัมพันธ์หรือต่างกันอย่างไร (Analysis)

1.5 ความสามารถในการรวบรวมความรู้ต่างๆ หรือประสบการณ์ต่างๆให้เกิดเป็นสิ่งใหม่(Synthesis)

1.6 ความสามารถในการตัดสินคุณค่าของความรู้ว่าเป็นเหตุเป็นผล (Evaluation)

2. พฤติกรรมด้านจิตพิสัย (Affective Domain) เป็นพฤติกรรมที่เกิดจากความรู้สึกนึกคิดในจิตใจ ความเชื่อ ความซาบซึ้ง ประกอบด้วยพฤติกรรม 5 ระดับ ดังนี้

2.1 ความตั้งใจ สนใจในสิ่งเร้า หรือ รับรู้ (Receive)

2.2 การมีส่วนร่วมในกิจกรรมที่เกิดขึ้นหรือตอบสนองสิ่งเร้า (Respond)

2.3 ความรู้สึกซาบซึ้งยินดี มีเจตคติที่ดี หรือค่านิยม (Value)

2.4 เห็นความแตกต่างในคุณค่า แก้ไขข้อบกพร่อง/ขัดแย้ง สร้างปรัชญา/เป้าหมายให้แก่ตนเอง หรือการจัดระบบ (Organize)

2.5 ทำให้เกิดเป็นคุณลักษณะหนึ่งของชีวิตตนเองหรือ บุคลิกภาพ (Characterize)

3. พฤติกรรมด้านทักษะพิสัย (Psychomotor Domain) เป็นความสามารถในการปฏิบัติ ประกอบด้วยพฤติกรรม 5 ระดับ ดังนี้

3.1 ความสามารถในการสังเกตและรับรู้ขั้นตอนการปฏิบัติ หรือขั้นรับรู้ (Imitation)

3.2 ความสามารถในการทำตามขั้นตอนหรือรูปแบบ ที่ได้รับการแนะนำ (Manipulation)

3.3 ความสามารถในการทำงานด้วยตนเอง โดยไม่ต้องมีผู้ชี้แนะและพัฒนาการทำงานด้วยตนเองให้มีประสิทธิภาพสูงขึ้น (Precision)

3.4 ความสามารถในการเลือกรูปแบบที่ตนเองพัฒนาจนมีประสิทธิภาพ และฝึกฝนจนเกิดความคล่องแคล่วเป็นอัตโนมัติชัดเจนต่อเนื่องจนชำนาญการ (Articulation)

3.5 ความสามารถที่เกิดจากการฝึกฝนจนเกิดเป็นความเชี่ยวชาญในงานนั้นเป็นการเฉพาะและเป็นธรรมชาติ ขึ้น เชี่ยวชาญ (Naturalization)

การจัดการเรียนรู้ (Learning Management)

นักการศึกษาได้ให้ความหมายของการจัดการเรียนรู้ไว้ดังนี้

ศุมน อมรวิวัฒน์ (2533, น.460) ได้ให้ความหมายของการจัดการเรียนรู้คือ สถานการณ์อย่างหนึ่งที่มีสิ่งต่อไปนี้เกิดขึ้น ได้แก่

1. มีความสัมพันธ์และมีปฏิสัมพันธ์เกิดขึ้น ระหว่างผู้สอนกับ ผู้เรียน ผู้เรียน กับผู้เรียน ผู้เรียนกับสิ่งแวดล้อม และผู้สอนกับสิ่งแวดล้อม
2. ความสัมพันธ์และการมีปฏิสัมพันธ์ก่อให้เกิดการเรียนรู้และประสบการณ์ใหม่

3. ผู้เรียนสามารถนำประสบการณ์ใหม่นั้นไปใช้ได้

วิชัย ประสิทธิ์วุฒิเวชช์ (2542, น.255) ได้กล่าวว่า การจัดการเรียนรู้เป็น กระบวนการที่มีระบบระเบียบครอบคลุมการดำเนินการ ตั้งแต่การวางแผน การจัดการเรียนรู้ จนถึง การประเมินผล

ฮู และ ดันแคน (Hough and Duncan 1970: 144) อธิบายความหมายของการ จัดการเรียนรู้ว่าหมายถึง กิจกรรมที่บุคคลได้ใช้ความรู้ของตนเองอย่างสร้างสรรค์เพื่อสนับสนุนให้ ผู้อื่นเกิดการเรียนรู้ และมีความผาสุกดังนั้นการจัดการเรียนรู้จึงเป็นกิจกรรมในแง่มุมต่างๆ 4 ด้าน ดังนี้

1. การจัดการหลักสูตร(Curriculum)
2. การจัดการเรียนการสอน(Instruction)
3. การวัดผล(Measuring)
4. การประเมินผลการเรียนรู้(Evaluation)หลังการเรียนการสอน

องค์ประกอบของการจัดการเรียนรู้

1. ผู้สอน จำเป็นจะต้องศึกษาจากข้อมูลหลายประการ เพื่อนำมาช่วยเสริมสร้าง การจัดการเรียนรู้ของตน และการเรียนรู้ของผู้เรียน การจัดการเรียนรู้ไม่ว่าระดับใด จะขึ้นอยู่กับ องค์ประกอบ 3 ประการดังต่อไปนี้

1.1 ผู้เรียน

1.2 บรรยากาศทางจิตวิทยาที่เอื้อต่อการเรียนรู้

1.3 ปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้เรียน บรรยากาศทางจิตวิทยาในชั้นเรียน

2. ผู้เรียน ธรรมชาติของผู้เรียนเป็นสิ่งที่ครูผู้สอนจะต้องคำนึงถึงเป็นอันดับ

แรก เกี่ยวกับความสามารถของสมอง ความถนัด ความสนใจ พัฒนาการทางร่างกาย อารมณ์และ จิตใจ ความต้องการพื้นฐานหรือเรียกอีกอย่างหนึ่งว่า ศักยภาพผู้เรียน

หลักการพื้นฐานในการจัดการเรียนรู้

ในการจัดการเรียนรู้สมัยใหม่ ผู้สอนจำเป็นต้องมีความรู้ความสามารถหลายอย่างในการจัดการเรียนรู้ให้มีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผลสูงสุด ดังนี้

1. **หลักการรู้จักผู้เรียน** ถือเป็นสิ่งแรกที่คุณสอนต้องสามารถวิเคราะห์ศักยภาพผู้เรียนได้ว่าเป็นอย่างไร มีความสามารถที่จะเรียนรู้ได้อย่างไร มากน้อยเพียงใด ปกติสามารถแบ่งออกได้เป็น 3 กลุ่ม ดังนี้

1.1 **กลุ่มสติปัญญาอ่อน/เรียนรู้ช้า** กลุ่มนี้สามารถเรียนรู้ได้ต่อเมื่อได้รับการช่วยเหลือหรือสอนจากครูอย่างค่อยเป็นค่อยไปจึงจะเรียนรู้สำเร็จเป้าหมายการเรียนรู้เพียงช่วยเหลือตนเองได้โดยไม่ต้องเป็นภาระแก่ผู้อื่นในการดำรงชีวิต

1.2 **กลุ่มสติปัญญาปานกลาง** กลุ่มนี้มีความสามารถในการเรียนรู้ได้ด้วยตนเอง แต่ต้องได้รับคำชี้แนะ รูปแบบ วิธีการ จากครูผู้สอนภายใต้การให้กำลังใจการเรียนรู้จึงจะประสบผลสำเร็จ ความต้องการเรียนรู้เพื่อ ประยุกต์ใช้องค์ความรู้ให้เกิดประโยชน์ต่อตนเองและเอื้อแก่ผู้อื่นรอบข้างได้

1.3 **กลุ่มสติปัญญาสูง** กลุ่มนี้เป็นความหวังของสังคมประเทศชาติในการช่วยให้เกิดความเจริญก้าวหน้าทางวิชาการและวิชาชีพในอนาคต กลุ่มนี้มีความสามารถที่จะเรียนรู้ได้ด้วยตนเองโดยต่อยอดจากการเรียนรู้จากครูแต่ต้องการความเป็นอิสระในการเรียนรู้ การใช้ความคิดริเริ่ม สร้างสรรค์ จินตนาการ ฉะนั้นจึงต้องการโอกาสและการให้ความสะดวกในการเรียนรู้อย่างหลากหลายรูปแบบไม่มีขีดจำกัด กลุ่มนี้มีเป้าหมายการเรียนรู้ที่ทำให้เกิดประโยชน์กับตนเองแล้วยังเพื่อผู้อื่นประเทศชาติตลอดจนสิ่งแวดล้อม ใช้องค์ความรู้เพื่อสร้างมูลค่าเพิ่ม เป็นความหวังของทุกสังคม

2. **หลักการวางแผนและเตรียมจัดการเรียนรู้** ครูผู้สอนต้องมีความรู้ความสามารถในการวางแผนการจัดการเรียนรู้และวิธีการเรียนรู้ที่หลากหลาย ให้เหมาะสมกับกลุ่มผู้เรียนแต่ละศักยภาพ ทั้งนี้กระบวนการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ที่เหมาะสมสอดคล้องต่อการเรียนรู้ของแต่ละกลุ่มผู้เรียน เป็นปัจจัยสำคัญต่อการเลือกวิธีการจัดการเรียนรู้ด้วย

3. **หลักการใช้จิตวิทยาการเรียนรู้** การจะจัดการเรียนรู้อย่างไรกับกลุ่มผู้เรียนใด ครูผู้สอนต้องมีพื้นฐานความรู้ทางด้านจิตวิทยาการเรียนรู้ จิตวิทยาพัฒนาการ ทฤษฎีสมอง จิตวิทยาแนะแนวและการให้คำปรึกษา เพื่อประกอบการตัดสินใจในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ต่างๆ ได้อย่างเหมาะสม

4. **หลักการวัดและประเมินผลการเรียนรู้** การที่ครูผู้สอนจะเลือกรูปแบบการวัดและประเมินผลการเรียนรู้รูปแบบใด ต้องมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับวิธีการวัดและประเมินผลว่ามีวัตถุประสงค์อย่างไร เช่น

4.1 ต้องการวัดองค์ความรู้และทักษะปฏิบัติเบื้องต้นว่ามีเท่าใด ควรใช้รูปแบบการวัด (Test)

4.2 ต้องการรู้ว่าผู้เรียนเกิดการเรียนรู้มากน้อยแค่ไหนจากการเรียนรู้ด้วยตนเอง ใช้การประเมิน(Assessment) เทียบกับเกณฑ์ที่กำหนด

4.3 ต้องการทราบว่าผู้เรียนได้พัฒนาองค์ความรู้ใหม่ด้วยความคิดริเริ่มสร้างสรรค์จนเกิดประโยชน์ด้วยการประเมินแบบมีส่วนร่วมจากการยอมรับ ชื่นชมและให้รางวัล

รูปแบบการจัดการเรียนรู้

รูปแบบการจัดการเรียนรู้ จำแนกตามวิธีการจัดการเรียนรู้ได้ 3 รูปแบบดังนี้

1. **การถ่ายทอดความรู้ (Transmission Approach)** เป็นการจัดการเรียนการสอนที่ใช้กันมานานเป้าหมายเพื่อสืบทอดความรู้ อารยะธรรม วัฒนธรรม ประเพณี ทักษะฝีมือ เพื่อให้คงอยู่ต่อไป ประกอบกับต้องการกำลังคนในระบบอุตสาหกรรมจึงเน้นความเก่ง คนเก่ง การถ่ายทอดใช้รูปแบบวิธีสอน (Teaching) การฝึกฝน (train) การกล่อมเกล่าให้เกิดศรัทธาและเชื่อฟัง (Tame) ครูจะเป็นศูนย์กลางการจัดการเรียนรู้ (Teacher Centered Development) สำนักไหน โรงเรียนไหน หรือครูคนไหนเก่ง นักเรียนจะหลั่งไหลไปเรียน เกิดการแข่งขันการเข้าเรียนในโรงเรียนดัง เป็นค่านิยมของสังคมมานาน

2. **การสร้างองค์ความรู้ (Transformational Approach) หรือ (Constructionist)** เป็นการจัดการเรียนรู้ที่คาดหวังว่าจะยกระดับศักยภาพของประชาชนให้พึ่งพาตนเองได้หลังจากที่พึ่งพาผู้อื่น โดยเฉพาะเจ้าของกิจการ รัฐบาล ฯลฯ มานานจนเกิดปัญหาความเหลื่อมล้ำและความยากจน การว่างงาน เกิดปัญหาสุขภาพ ฯลฯ โดยพยายามจะให้ผู้เรียนลดการเรียนรู้ที่ต้องพึ่งพาครู โรงเรียน หรือสถาบัน ไปสู่การพึ่งพาตนเองในการแสวงหาความรู้ โดยเน้นการเรียนรู้ผ่าน สื่อ (Media) นวัตกรรม(Innovation)และเทคโนโลยี (Technology)การเรียนรู้จะเน้นการเรียนรู้ด้วยตัวผู้เรียนเอง ภายใต้การอำนวยความสะดวกของครูผ่านสื่อและนวัตกรรมแต่อำนาจการจัดการยังเป็นอำนาจของครูแต่เปิดโอกาสให้ผู้เรียนมีบทบาทและส่วนร่วมมากขึ้น

3. **การพัฒนาองค์ความรู้ใหม่สู่ปัญญาภิวัตน์ด้วยการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ที่หลากหลาย (Transactional Approach)** ผลการเปลี่ยนแปลงทางเทคโนโลยีสารสนเทศและดิจิทัลทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงความสัมพันธ์และวิถีชีวิตในศตวรรษที่ 21 เป็นอย่างยิ่งและรวดเร็ว ศักยภาพของประชาชนต้องได้รับการพัฒนาทักษะและวิธีการดำเนินชีวิตใหม่ ในสังคมแห่งชีวิต

คุณธรรม (Bio-Ethic) การศึกษาถึงเวลาต้องปรับเปลี่ยน มุมมอง วิธีคิด รูปแบบการให้การศึกษาแนวใหม่ ที่เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้พัฒนาศักยภาพของตนผู้จำกัดของแต่ละบุคคล โดยเฉพาะผู้เรียนที่มีศักยภาพสูงเพื่อเป็นที่พึงของสังคมให้มีโอกาสเรียนรู้เต็มศักยภาพ โดยรูปแบบที่พัฒนานำมาใช้ นวัตกรรมและเทคโนโลยีสู่สังคม 4.0

สรุปได้ว่า หลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ของสถานศึกษา ต้องประกอบด้วย การวิเคราะห์หลักสูตร การบูรณาการเนื้อหาสาระหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงเข้าไปในหลักสูตรของสถานศึกษา มีการวิเคราะห์หลักสูตร การวางแผนจัดทำหลักสูตรการกำหนด จุดมุ่งหมาย เป้าหมาย วัตถุประสงค์ เนื้อหาสาระของหลักสูตร การนำหลักสูตรไปใช้ การวัดและประเมินผลการใช้หลักสูตร การนิเทศหลักสูตร การนำผลการประเมิน ไปปรับปรุงและพัฒนา หลักสูตร ชุมชน ผู้ปกครอง ผู้เกี่ยวข้องมีส่วนร่วมในการพัฒนาหลักสูตร และการนำหลักสูตรไปใช้ สิ่งที่ต้องคำนึงถึงสิ่งแรกคือ จุดประสงค์ของหลักสูตรที่พัฒนาขึ้นมา กำหนดไว้ว่าอย่างไร หลังจากนั้นจึงพิจารณาจุดประสงค์เชิงพฤติกรรมที่ต้องการให้เกิดขึ้นกับผู้เรียนนำมาสู่การจัดการเรียนการสอน/กิจกรรมในแต่ละคาบและในการจัดกิจกรรมจำเป็นต้องคำนึงถึงสื่อที่ใช้ในการจัดการเรียนการสอนเพื่อให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ซึ่งสื่อการเรียนรู้ เพื่อให้สอดคล้องกับแนวทางการจัดการเรียนการสอนตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 ตามมาตรา 22 ซึ่งบัญญัติไว้ว่า “การจัดการศึกษาต้องยึดหลักว่า ผู้เรียนทุกคนมีความสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้ และถือว่าผู้เรียนมีความสำคัญที่สุด กระบวนการจัดการศึกษาต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาตามธรรมชาติและเต็มตามศักยภาพ” การนำหลักสูตรไปใช้จัดการเรียนการสอนให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ ซึ่งข้อมูลการพัฒนาหลักสูตรข้างต้นผู้วิจัยนำมาใช้ในการอธิบายการพัฒนาหลักสูตรโดยใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาประกอบเข้ากับหลักสูตรของสถานศึกษา เพื่อเกิดประโยชน์ต่อการจัดการศึกษาให้ผู้เรียนบรรลุตามแผนการศึกษาแห่งชาติฉบับปัจจุบัน

3.3 การจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน

สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ (2552, น.37-38) กล่าวว่า การจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนมุ่งให้ผู้เรียนได้พัฒนาตนเองตามศักยภาพ พัฒนาอย่างรอบด้านเพื่อความเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ ทั้งร่างกาย สติปัญญา อารมณ์และสังคม เสริมสร้างให้เป็นผู้มีศีลธรรม จริยธรรม มีระเบียบวินัย ปลูกฝังและสร้างจิตสำนึกของการทำประโยชน์เพื่อสังคม สามารถจัดการตนเองและอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน แบ่งเป็น 3 ลักษณะ ดังนี้

1. กิจกรรมแนะแนว เป็นกิจกรรมส่งเสริมให้ผู้เรียนรู้จักตนเอง รู้รักษ์สิ่งแวดล้อม สามารถคิดตัดสินใจกำหนดเป้าหมายชีวิต

2. กิจกรรมนักเรียน เป็นกิจกรรมมุ่งพัฒนาความมีระเบียบวินัย ความเป็นผู้นำ ความรับผิดชอบ การทำงานร่วมกัน ประกอบด้วย

3. กิจกรรมลูกเสือ เนตรนารี ยุวกาชาด ผู้บำเพ็ญประโยชน์และนักศึกษาวิชาทหาร

3.1 กิจกรรมชุมนุม ชมรม

3.2 กิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์ เช่น กิจกรรมอาสาพัฒนาต่างๆ กิจกรรมสร้างสรรค์สังคม

สำนักงาน กศน.(2559) กำหนดกรอบการจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียน เพื่อให้สถานศึกษาได้จัดกิจกรรมพัฒนาคุณภาพผู้เรียน เป็นไปในแนวทางเดียวกันอย่างมีประสิทธิภาพ ประสิทธิผล เกิดความคุ้มค่า ประหยัดเกิดประโยชน์ต่อผู้เรียนและทางราชการ สูงสุด สำนักงาน กศน. จึงได้กำหนดกรอบการจัดกิจกรรมพัฒนาคุณภาพผู้เรียน จำนวน 9 กิจกรรม ดังนี้

1. กิจกรรมพัฒนาวิชาการ เป็นการจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาให้ผู้เรียนมีพื้นฐานความรู้เพียงพอกับการศึกษาในแต่ละระดับ และพัฒนาผู้เรียนให้มีความรู้ ความสามารถทางด้านวิชาการเพิ่มมากขึ้นในรายวิชาตามหลักสูตรสถานศึกษา ได้แก่ ภาษาไทย ภาษาอังกฤษ คณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ หรือวิชาอื่นๆ ตามความต้องการของนักศึกษา กศน. โดยมีรูปแบบการดำเนินงาน ดังนี้ วิทยากรหรือผู้สอน ควรเป็นผู้ที่มีความรู้หรือประสบการณ์ในการสอนวิชานั้นๆ โดยตรง ซึ่งอาจจะเป็นบุคคลภายนอก หรือ ครู กศน. ได้ตามความเหมาะสม จำนวนนักศึกษา กศน. ที่ร่วมกิจกรรม ให้อยู่ในดุลยพินิจของผู้บริหารสถานศึกษา

2. กิจกรรมพัฒนาทักษะชีวิต เป็นการจัดกิจกรรมเสริมเพิ่มเติมจากการเรียนปกติ ในสาระทักษะการดำเนินชีวิต หลักสูตรการศึกษานอกระบบขั้นพื้นฐาน เนื่องจากสังคมปัจจุบันมีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคมข่าวสารข้อมูล และเทคโนโลยี มีการแข่งขันและความขัดแย้งมากขึ้น จึงมีความจำเป็นที่สถานศึกษาต้องจัดกิจกรรมพัฒนาทักษะชีวิตให้กับนักศึกษา กศน. โดยมีวัตถุประสงค์หลัก คือ เพื่อให้มีความรู้ ความเข้าใจ มีเจตคติ ค่านิยมที่ถูกต้อง และมีทักษะ หรือความสามารถพื้นฐานที่จำเป็นในการเผชิญปัญหาที่เกิดขึ้นในชีวิต เช่น ปัญหา ยาเสพติด การตั้งครุฑไม่พึงประสงค์ เพศสัมพันธ์ ทะเลาะวิวาท ครอบครัแตกแยก ความรุนแรง ภัยพิบัติ ความเครียด ฯลฯ รวมทั้งมีคุณสมบัติที่พึงประสงค์ในการอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคมได้อย่างมีความสุข และสามารถนำความรู้จากการเข้าร่วมกิจกรรมไปปรับใช้ในชีวิตประจำวันได้อย่างเหมาะสม ทักษะชีวิต 10 ประการ (ขององค์การอนามัยโลก) ที่นักศึกษา กศน.ทุกคนจำเป็นต้องมี คือ

- 1) ทักษะการตัดสินใจ
- 2) ทักษะการแก้ปัญหา
- 3) ทักษะการคิดสร้างสรรค์
- 4) ทักษะการคิดอย่างมีวิจารณญาณ
- 5) ทักษะการสื่อสารอย่างมีประสิทธิภาพ
- 6) ทักษะการสร้างสัมพันธภาพกับผู้อื่น
- 7) ทักษะการตระหนักรู้และเห็นคุณค่าในตนเอง
- 8) ทักษะการเข้าใจผู้อื่น
- 9) ทักษะการจัดการกับอารมณ์

10) ทักษะการจัดการกับความเครียด สำหรับเนื้อหาที่สถานศึกษาจะนำมาใช้ในการฝึกทักษะชีวิตให้กับ นักศึกษา กศน. จะมาจากประเด็นปัญหาที่เกิดขึ้นกับตนเอง ครอบครัว ชุมชน สังคม โดยขอบข่ายเนื้อหาที่เป็นจุดเน้น 8 เรื่อง คือ

1. ทักษะชีวิตเพื่อสร้างภูมิคุ้มกันและป้องกันยาเสพติด เช่น จัดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อฝึกทักษะการคิดวิเคราะห์พิษภัยของยาเสพติด เหล้า บุหรี่ / ถ้าใช้ยาเสพติดจะเกิดอะไรขึ้นกับตนเองและคนในครอบครัว/ ฝึกกระบวนการตัดสินใจแก้ปัญหาในสถานการณ์เสี่ยงที่จะเข้าไปเกี่ยวข้องกับยาเสพติด/พ่อแม่จะอย่างไรเมื่อลูกติดยา ฯลฯ

2. ทักษะชีวิตเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้เพศศึกษาแก้ปัญหาเอดส์ เช่น จัดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อฝึกทักษะการคิดอย่างวิเคราะห์ถึงโอกาสเสี่ยงที่อาจมีเพศสัมพันธ์ที่ไม่พร้อมและผลกระทบที่จะตามมาฝึกทักษะการเจรจาต่อรองเพื่อป้องกันตนเองจากการถูกล่วงละเมิดทางเพศและวิธีการขอความช่วยเหลือ ฯลฯ

3. ทักษะชีวิตเพื่อส่งเสริมคุณธรรม ค่านิยม และคุณลักษณะที่พึงประสงค์ เช่น จัดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อฝึกทักษะการปฏิเสธและหาทางออกเมื่อถูกชักชวน ไปเกี่ยวข้องกับอบายมุข/ฝึกทักษะการสื่อสารและสร้างสัมพันธภาพ ในเรื่องความเสียสละ มีเมตตากรุณา ให้อภัย / สร้างความตระหนักในเรื่องความขยัน ประหยัด ซื่อสัตย์ มีวินัย สะอาด สุภาพ สามัคคี มีน้ำใจ ฯลฯ

4. ทักษะชีวิตเพื่อส่งเสริมการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เช่น จัดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อฝึกทักษะการคิดวิเคราะห์เรื่องการใช้ทรัพยากรและพลังงานอย่างประหยัดเพื่อลดภาวะโลกร้อน / กระบวนการตัดสินใจและแก้ไขปัญหาเมื่อพลังงานขาดแคลน ฯลฯ

5. ทักษะชีวิตเพื่อส่งเสริมความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน เช่น จัดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อฝึกทักษะการคิดวิเคราะห์เรื่องโอกาสเสี่ยงที่ทำให้เกิดภัยอันตรายต่างๆ ทั้งอุบัติเหตุ ภัยธรรมชาติ ก่อการร้าย ถูกทำร้ายร่างกาย ถูกล่อลวง การถูกละเมิดสิทธิ / ฝึกทักษะการสื่อสารเพื่อ

เดือนภัย แจ้งเหตุร้าย การขอความช่วยเหลือ การอพยพ / ฝึกทักษะการจัดการความเครียดเมื่อประสบภัยพิบัติ

6. ทักษะชีวิตเพื่อส่งเสริมสุขภาพกาย-จิต เช่น จัดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อฝึกทักษะการตระหนักรู้และเห็นคุณค่าในตนเองโดยสำรวจพฤติกรรมในชีวิตประจำวันที่เป็นการส่งเสริมหรือทำลายสุขภาพของตนเอง/ การวิเคราะห์ข้อดี ข้อเสียเพื่อหาทางเลือกที่เหมาะสมในการดูแลสุขภาพตนเอง ฯลฯ

7. ทักษะชีวิตเพื่อส่งเสริมประชาธิปไตยและความเป็นพลเมืองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข เช่น จัดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อฝึกทักษะการคิดอย่างมีวิจารณญาณเรื่องสิทธิเสรีภาพของประชาชนตามรัฐธรรมนูญ การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชน / ฝึกการคิดวิเคราะห์เพื่อแก้ปัญหาชุมชนด้วยวิถีทางประชาธิปไตย การตรวจสอบการเลือกตั้งเพื่อให้ได้ผู้แทนที่สามารถทำคุณประโยชน์ให้ชุมชน สังคมได้อย่างมีเหตุผลและอิสระ ฯลฯ

8. ทักษะชีวิตอื่นๆ โดยสถานศึกษาสามารถเพิ่มเติมเนื้อหาอื่นๆ ได้ตามความต้องการและความสนใจของ นักศึกษา กศน.

3. กิจกรรมเพื่อพัฒนาความรู้ความสามารถด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ (ICT) เป็นกิจกรรมเพื่อพัฒนาผู้เรียนให้มีความรู้และทักษะในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ (ICT) และพระราชบัญญัติว่าด้วยการกระทำความผิดเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ พ.ศ.2550 ระบบการเรียนแบบอิเล็กทรอนิกส์ การแสวงหาความรู้หรือเข้าถึงข้อมูลและข่าวสารอย่างรู้เท่าทัน โดยกำหนดแนวทางให้สถานศึกษาดำเนินการ ดังนี้

3.1 จัดการเรียนการสอนหลักสูตรคอมพิวเตอร์พื้นฐาน และสาระสำคัญของพระราชบัญญัติว่าด้วยการกระทำความผิดเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ พ.ศ.2550 ให้กับกลุ่มเป้าหมายที่ยังไม่มีความรู้ตามหลักสูตรคอมพิวเตอร์พื้นฐาน และจะจบหลักสูตร กศน. ชั้นพื้นฐานทุกระดับ

3.2 จัดการเรียนการสอนตามหลักสูตรคอมพิวเตอร์พื้นฐาน และสาระสำคัญของพระราชบัญญัติว่าด้วยการกระทำความผิดเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ พ.ศ.2550 หรือเทียบโอนความรู้ โดย

1) เทียบโอนความรู้ โดยการทดสอบเพื่อประเมินความรู้ สำหรับผู้ที่มีความรู้อยู่แล้ว

2) จัดการเรียนการสอนเอง

3) จัดการเรียนการสอนร่วมกับเครือข่าย

3.3 ระยะเวลาจัดการเรียนการสอน ไม่น้อยกว่า 40 ชั่วโมง หรือเทียบเท่า

4. กิจกรรมเพื่อเตรียมความพร้อมสู่ประชาคมอาเซียน เป็นการจัดกิจกรรมเพื่อเตรียมความพร้อมให้กับผู้เรียน ในการเข้าสู่ประชาคมอาเซียนในปี พ.ศ. 2558 ในด้านการศึกษา เศรษฐกิจ สังคมและวัฒนธรรม ความมั่นคง และการเมือง ประกอบด้วย กิจกรรมต่างๆ ดังนี้

4.1 กิจกรรมรู้จักประชาคมอาเซียน ความเป็นมา ชื่อประเทศอย่างเป็นทางการ ที่ตั้งและอาณาเขต ฯลฯ

4.2 กิจกรรมพัฒนาการศึกษา การเรียนภาษาเพื่อการสื่อสาร เช่นภาษาอังกฤษ จีน มาเลย์ ดากาล็อก (ฟิลิปปินส์) อินโดนีเซีย พม่า เวียดนาม เขมร และลาว

4.3 กิจกรรมส่งเสริมความรู้ด้านเศรษฐกิจ การค้า การลงทุน อุตสาหกรรม แรงงานสินค้าส่งออกและนำเข้าจากประเทศไทย ทรัพยากร การคมนาคม แหล่งท่องเที่ยว ฯลฯ

4.4 กิจกรรมส่งเสริมความรู้ด้านสังคม ชาติพันธุ์ ศิลปและวัฒนธรรม ประเพณี ศาสนา ความเชื่อ ฯลฯ

4.5 กิจกรรมส่งเสริมความรู้ด้านความมั่นคงและปัญหาข้อพิพาท/ผลประโยชน์กับประเทศไทย

4.6 กิจกรรมส่งเสริมความรู้ด้านการเมืองการปกครอง ได้แก่ ประชาธิปไตย สังคมนิยม สมบูรณาญาสิทธิราชย์ และเผด็จการ

5. กิจกรรมที่แสดงออกถึงความจงรักภักดีต่อชาติ ศาสนาและสถาบันพระมหากษัตริย์ เป็นการจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาและส่งเสริมสนับสนุนให้ผู้เรียน ได้แสดงออกถึงความจงรักภักดีต่อชาติ ศาสนา และพระมหากษัตริย์ มีความภาคภูมิใจในความเป็นคนไทย รักชาติ และรักธงชาติของชาติไทย ทะนุบำรุงและปฏิบัติตามหลักธรรมทางศาสนาที่นับถือ การส่งเสริมโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ การเกิดทุนและปกป้องสถาบันพระมหากษัตริย์และพระบรมวงศานุวงศ์

6. กิจกรรมการเรียนรู้ด้านเศรษฐกิจพอเพียง เป็นการจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาผู้เรียน ให้มีความรู้ ความเข้าใจ เรื่องปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ความพอประมาณ ความมีเหตุผล การมีภูมิคุ้มกันในตัวที่ดี โดยอาศัยความรอบรู้ และระมัดระวัง ในการนำความรู้มาใช้ในการวางแผน ดำเนินงาน และมีสำนึกในคุณธรรม ซื่อสัตย์ สุจริต มีความขยันหมั่นเพียร มานะอดทน ใฝ่ดี และปัญญาในการดำรงชีวิตด้วยความรอบคอบ โดยสามารถนำมาประยุกต์ให้เกิดผลในทางปฏิบัติ ในการดำรงชีวิตประจำวันทั้งต่อตนเอง ครอบครัวและชุมชน ได้อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล

7. กิจกรรมลูกเสือ และกิจกรรมอาสาชวากาชาด เป็นกิจกรรมเพื่อพัฒนาและส่งเสริมสนับสนุนให้ผู้เรียนเป็นผู้ที่มีจิตอาสา มีความเสียสละในการช่วยเหลือผู้อื่น สังคมและ

ชุมชน โดยดำเนินการร่วมกับสำนักงานลูกเสือแห่งชาติ สำนักงานกิจการลูกเสือและยุวกาชาด กระทรวงศึกษาธิการ สโมสรลูกเสือ และสำนักงานยุวกาชาด สภากาชาดไทย

7.1 การเปิดกองลูกเสือ กศน. และการจัดกิจกรรมลูกเสือ ให้เป็นไปตามเกณฑ์ การประเมินคุณภาพของสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา

7.2 การจัดตั้งชมรมอาสายุวกาชาด และการจัดกิจกรรมบำเพ็ญประโยชน์ ตาม นโยบายด้านกิจกรรมอาสายุวกาชาด สำนักงาน กศน.

8. กิจกรรมด้านกีฬา และส่งเสริมสุขภาพ เป็นการจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาผู้เรียนได้ มีโอกาสออกกำลังกายและเล่นกีฬาเพื่อสุขภาพ พลานามัยที่ดี สร้างนิสัยความมีน้ำใจเป็นนักกีฬาและใช้ เวลาว่างให้เป็นประโยชน์ เป็นการสร้างความรัก ความสามัคคีในหมู่คณะ ให้รู้จักแพ้ รู้ชนะ รู้อภัย และเป็นการสร้างสัมพันธภาพอันดีระหว่างนักศึกษา กศน. ครู กศน. บุคลากรทางการศึกษา พนักงาน ราชการ ข้าราชการพลเรือน ครู และผู้บริหารหน่วยงาน/สถานศึกษา

9. กิจกรรมเสริมสร้างความสามารถพิเศษ เป็นกิจกรรมเพื่อพัฒนาผู้เรียนที่มีความสามารถพิเศษ หรือมีพรสวรรค์ในด้านต่างๆ ให้มีโอกาสและกล้าแสดงออกถึงทักษะ ความรู้ ความสามารถ ความคิดสร้างสรรค์ และจินตนาการ ในแนวทางที่ถูกต้อง เหมาะสม และพัฒนา ความสามารถพิเศษหรือพรสวรรค์นี้ไปใช้ประโยชน์ต่อการตนเอง และส่งเสริมสนับสนุน การศึกษาตลอดชีวิตของสำนักงาน กศน. ต่อไป

3.4 การพัฒนาบุคลากรของสถานศึกษา

คะเนิงนิจ กองผาทอง (2543, น.10) ให้ความหมายของการพัฒนาบุคลากรว่า เป็น วิธีการปรับปรุงเพิ่มพูนคุณภาพบุคลากรทั้งครูที่ปฏิบัติการสอนและฝ่ายสนับสนุนการสอน รวมทั้ง การปฐมนิเทศครูใหม่ ขอบเขตการพัฒนาครอบคลุมถึงการพัฒนาด้านความรู้ เจตคติและวิธี ปฏิบัติงานในโรงเรียนได้มีประสิทธิภาพ เพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษาให้สูงขึ้น

ยนต์ ชุ่มจิต (2550, น.1) ได้กล่าวถึงการพัฒนาครูว่า หมายถึง การดำเนินงานที่ พยายามจะส่งเสริมให้ครูมีความรู้ความสามารถมีทักษะในการสอนและการทำงาน ตลอดจนมี เจตคติที่ดีในการทำงาน รวมถึงการมีบุคลิกภาพและคุณธรรมของความเป็นครูที่ดีด้วย

นุศรา หลวงชัยสินธุ์ (2556) กล่าวถึงครูกับปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ว่า ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในพระราชดำริ เป็นหลักการเพื่อการพัฒนาคนให้มีหลักคิดและหลัก ปฏิบัติในการดำเนินชีวิตอย่างพอเพียงเพื่อพัฒนา ตนเอง ครอบครัว ชุมชน สังคม ประเทศชาติให้ ก้าวหน้าไปพร้อมกับความสมดุลตลอดจนพร้อมรับการเปลี่ยนแปลงในด้านต่าง ๆ โดยใช้ คุณธรรมกำกับความรู้ เป็นการฝึกให้คิด พุด ทำ อย่างพอดี พอเหมาะ พอควร บนหลักเหตุผล ไม่ ประมาท โดยใช้สติและปัญญาในทางที่ถูกต้องเพื่อเพิ่มทางเลือกและพัฒนาศักยภาพของแต่ละคน

ให้สามารถอุ้มชูตัวเองและครอบครัวได้โดยไม่เบียดเบียนตัวเองและผู้อื่นและอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคมได้อย่างสงบสุข รู้รักสามัคคี อยู่ร่วมกับธรรมชาติได้อย่างสมดุลและยั่งยืนและมีค่านิยมที่ดีงาม ร่วมรักษาคุณค่าของความเป็นไทย

เจริญ อภิษฐ์ (2551, น.40-41) กล่าวถึง แนวทางในการพัฒนาบุคลากรของสถานศึกษาเพื่อนำสู่การจัดการศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ซึ่งสามารถดำเนินการได้ดังนี้

1. สร้างความเข้าใจในหลักแนวคิดหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในหมู่ผู้บริหาร ครู บุคลากรทางการศึกษา ตลอดจนชุมชน
2. สร้างเครือข่ายกับโรงเรียนเศรษฐกิจพอเพียงที่เป็นโรงเรียนนำร่อง เพื่อนำสู่การพัฒนาบุคลากร
3. จัดการศึกษาคุณาน โรงเรียนที่มีกิจกรรมโครงการตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียง
4. สถานศึกษาและชุมชนร่วมกันกำหนดคุณลักษณะสำคัญของผู้ที่ดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง เพื่อนำสู่การพัฒนาคุณลักษณะดังกล่าวกับผู้บริหารสถานศึกษา ครู บุคลากร นักเรียน ตลอดจนสมาชิกในชุมชน

สรุป การพัฒนาบุคลากรเป็นกระบวนการที่จัดทำขึ้นเพื่อเพิ่มทักษะ ความรู้ ความสามารถ ทักษะคิด เจตคติที่ดีต่อการปฏิบัติงาน และประสบการณ์ในการทำงาน การเสริมสร้างบุคลากรให้ปฏิบัติงานได้อย่างสอดคล้องกับตำแหน่งหน้าที่ เหมาะสมกับงานและพัฒนาตนเองให้มีประสิทธิภาพในการทำงานที่สูงขึ้น

3.5 ผลลัพธ์ความสำเร็จ

กระทรวงศึกษาธิการร่วมกับสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ศูนย์สถานศึกษาพอเพียงมูลนิธิยุวสถิรคุณ ได้กำหนดเนื้อหาด้านผลลัพธ์/ภาพความสำเร็จ ไว้ในเกณฑ์การประเมิน สถานศึกษาพอเพียง ปี 2554 ดังนี้ (กระทรวงศึกษาธิการ,2554)

องค์ประกอบ ด้านคุณลักษณะของสถานศึกษาพอเพียง

1. สถานศึกษาสะอาดเป็นระเบียบ ร่มรื่น ปลอดภัยเอื้อต่อการเรียนรู้ในการดำเนินชีวิตตามปรัชญาของ เศรษฐกิจพอเพียง
2. สถานศึกษาสะอาดเป็นระเบียบ ร่มรื่น ปลอดภัยเอื้อต่อการเรียนรู้ในการดำเนินชีวิตตามปรัชญาของ เศรษฐกิจพอเพียงและบุคลากรมีการแบ่งปันสามัคคีช่วยเหลือเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่กัน

3. สถานศึกษาสะอาดเป็นระเบียบ ร่มรื่น ปลอดภัยเอื้อต่อการเรียนรู้ในการดำเนินชีวิตตามปรัชญาของ เศรษฐกิจพอเพียงบุคลากรมีการแบ่งปันสามัคคีช่วยเหลือเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่กัน รวมถึงมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์และ พัฒนาวัฒนธรรม/ภูมิปัญญาท้องถิ่น

4. สถานศึกษาสะอาดร่มรื่น ปลอดภัยเอื้อต่อการเรียนรู้ในการดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาของ เศรษฐกิจพอเพียง บุคลากรมีการแบ่งปัน มีความสามัคคีช่วยเหลือเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่กัน รวมถึงมีส่วนร่วมในการ อนุรักษ์และพัฒนาวัฒนธรรม/ภูมิปัญญาท้องถิ่น ตลอดจนมีส่วนร่วมในการ ดำเนินกิจกรรมอันเป็นประโยชน์ต่อ ชุมชน/สังคม/ประเทศชาติ อย่างต่อเนื่อง

องค์ประกอบ ด้านคุณลักษณะ ของผู้บริหารสถานศึกษาพอเพียง

1. ผู้บริหารสถานศึกษา มีความรู้ความเข้าใจอย่างถูกต้องเกี่ยวกับปรัชญาของ เศรษฐกิจพอเพียง
2. ผู้บริหารสถานศึกษามีความรู้ความเข้าใจอย่างถูกต้อง และนำหลักปรัชญาของ เศรษฐกิจพอเพียง ไป ปฏิบัติตน อย่างเป็นเหตุเป็นผล และพอประมาณกับศักยภาพของตนและภูมิ สังคม
3. ผู้บริหารสถานศึกษามีความรู้ความเข้าใจอย่างถูกต้องและนำหลักปรัชญาของ เศรษฐกิจพอเพียงไป ปฏิบัติตนอย่างเป็นเหตุเป็นผล พอประมาณกับศักยภาพของตนและภูมิสังคม รวมถึงสร้างภูมิคุ้มกันที่ดีต่อการ เปลี่ยนแปลงต่างๆ ให้กับตนเองและสถานศึกษา
4. ผู้บริหารสถานศึกษามีความรู้ความเข้าใจอย่างถูกต้อง และนำหลักปรัชญาของ เศรษฐกิจพอเพียงไป ปฏิบัติตนอย่างเป็นเหตุเป็นผล พอประมาณ กับศักยภาพของตนและภูมิสังคม รวมถึงสร้างภูมิคุ้มกันที่ดีต่อการ เปลี่ยนแปลงต่างๆ ให้กับตนเองและสถานศึกษาตลอดจนเป็น แบบอย่างที่ดีในการ ใช้ความรู้ควบคู่กับคุณธรรมในการดำเนินชีวิต

องค์ประกอบด้านคุณลักษณะของบุคลากรของสถานศึกษาพอเพียง

บุคลากรของสถานศึกษามีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

1. บุคลากรของสถานศึกษามีความเข้าใจเกี่ยวกับความหมายที่ถูกต้องของปรัชญา ของเศรษฐกิจพอเพียง
2. บุคลากรของสถานศึกษาเกินกว่าครึ่งหนึ่ง มีความเข้าใจเกี่ยวกับความหมายที่ ถูกต้องของปรัชญาของ เศรษฐกิจพอเพียง
3. บุคลากรของสถานศึกษาเกินกว่าครึ่งหนึ่ง มีความเข้าใจเกี่ยวกับความหมายที่ ถูกต้องของปรัชญาของ เศรษฐกิจพอเพียง และบุคลากรของสถานศึกษาส่วนหนึ่งมีความเข้าใจที่ ถูกต้องเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนที่บูรณาการปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

4. บุคลากรของสถานศึกษาเกินกว่าครึ่งหนึ่งความเข้าใจเกี่ยวกับความหมายที่ถูกต้องของปรัชญาของ เศรษฐกิจพอเพียงและมีความเข้าใจที่ถูกต้องเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนที่บูรณาการปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

บุคลากรจัดการทรัพยากรและดำเนินชีวิตด้านเศรษฐกิจอย่างสอดคล้องกับปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

1. มีบุคลากรที่เป็นแบบอย่างในการวางแผนและมีวินัยในการใช้จ่ายไม่ฟุ่มเฟือย ไม่สุรุ่ยสุร่ายและมีการ ออมทรัพย์ตามศักยภาพและ/หรือใช้ทรัพยากรอย่างประหยัดและคุ้มค่า

2. มีบุคลากรที่เป็นแบบอย่างในการวางแผนการใช้จ่ายใช้จ่ายทรัพย์อย่างพอประมาณไม่เกินตัวและมี การออมทรัพย์ตามศักยภาพและ/หรือใช้ทรัพยากรอย่างประหยัดและคุ้มค่ารวมทั้ง มีส่วนร่วมในการดูแลการใช้ ประโยชน์จากสาธารณะสมบัติอย่างคุ้มค่า

3. มีบุคลากรที่เป็นแบบอย่างตามข้อ 3 จำนวนมากกว่าร้อยละ 25

บุคลากรอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคมตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงและสามารถเป็นแบบอย่างที่ดีใน การปฏิบัติตนเพื่อส่วนรวมและสาธารณะประโยชน์

1. มีบุคลากรที่เป็นแบบอย่างในการในการมีวินัยในตนเองและดำเนินชีวิตที่ไม่ทำให้ตัวเองและผู้อื่นเดือดร้อน

2. มีบุคลากรที่เป็นแบบอย่างในการมีวินัยในตนเอง มีการดำเนินชีวิตที่ไม่ทำให้ตัวเองและผู้อื่นเดือดร้อน และมีอุปนิสัยเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่แบ่งปัน/ช่วยเหลือผู้อื่น/บริจาค/ทำบุญอย่างสม่ำเสมอ

3. มีบุคลากรที่เป็นแบบอย่างในการมีวินัยในตนเอง มีการดำเนินชีวิตที่ไม่ทำให้ตัวเองและผู้อื่นเดือดร้อน และมีอุปนิสัยเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่แบ่งปัน/ช่วยเหลือผู้อื่น/บริจาค/ทำบุญและมีส่วนร่วมในการทำตนให้ เป็นประโยชน์ต่อสังคม อย่างสม่ำเสมอ

4. มีบุคลากรที่เป็นแบบอย่างตามข้อ 3 จำนวนมากกว่าร้อยละ 25

บุคลากรรู้จักใช้และจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ได้อย่างสมดุลและพร้อมรับต่อการเปลี่ยนแปลงต่างๆ

1. มีบุคลากรที่เป็นแบบอย่างในการในการมีความรู้ความเข้าใจและเห็นความสำคัญของทรัพยากรธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อม

2. มีบุคลากรที่เป็นแบบอย่างในการมีความรู้ความเข้าใจเห็นความสำคัญรวมถึงรู้จักใช้ทรัพยากรธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อมอย่างคุ้มค่า

3. มีบุคลากรที่เป็นแบบอย่างในการมีความรู้ความเข้าใจเห็นความสำคัญรวมถึงรู้จักใช้ทรัพยากรธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อมอย่างคุ้มค่าตลอดจนมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์/ฟื้นฟูสภาพแวดล้อมทางธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อมในสถานศึกษาและชุมชน

4. มีบุคลากรที่เป็นแบบอย่างตามข้อ3 จำนวนมากกว่าร้อยละ 25

องค์ประกอบด้านคุณลักษณะของผู้เรียนของสถานศึกษาพอเพียง

1. ผู้เรียนมีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ตามมาตรฐานการเรียนรู้ ของแต่ละระดับชั้นปีการศึกษา

2. ผู้เรียนปฏิบัติตนให้ดำเนินชีวิตได้อย่างสมดุล และพร้อมรับการเปลี่ยนแปลงในด้านวัตถุ/ เศรษฐกิจ

3. ผู้เรียนปฏิบัติตนให้ดำเนินชีวิตได้อย่างสมดุล และพร้อมรับการเปลี่ยนแปลงในด้านสังคม

4. ผู้เรียนปฏิบัติตน ให้ดำเนินชีวิตได้อย่าง สมดุล และพร้อมรับการเปลี่ยนแปลงในด้านสิ่งแวดล้อม

5. ผู้เรียนปฏิบัติตนให้ดำเนินชีวิตได้อย่าง สมดุลและพร้อมรับการเปลี่ยนแปลงด้านวัฒนธรรม

แรงกระตุ้นในการประสบความสำเร็จในการดำเนินงานปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่สถานศึกษา

เกรียงศักดิ์เจริญวงศ์ศักดิ์ (2550, น.29) กล่าวว่าแรงกระตุ้นในการประสบความสำเร็จในการ ดำเนินงานปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่สถานศึกษาให้มีคุณภาพ ดังนี้

จัดระบบการประเมินผลเป็นกลไกที่ควบคุมและผลักดันให้สถานศึกษาพัฒนาการเรียนการสอนตาม หลักสูตรเศรษฐกิจพอเพียงให้เกิดขึ้นจริงตามกรอบที่กำหนดโดยให้สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา ทำหน้าที่ในการพัฒนาระบบการประเมินผลตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียงอย่างเฉพาะเจาะจง ทั้งด้านการสอน สื่อการสอน ครูผู้สอน การเรียนรู้ของผู้เรียน เป็นต้น

1. จูงใจด้วยรางวัลเป็นกลไกกระตุ้นในอีกรูปแบบที่เสริมแรงให้สถานศึกษามีการจัดการเรียนการสอน ตามแนวหลักเศรษฐกิจพอเพียง เช่น การจัดประกวดโรงเรียนตามวิถีเศรษฐกิจพอเพียง โดยมีเงื่อนไขว่า สถาบันการศึกษาต้องจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้มีคุณภาพและสามารถส่งผลกระทบต่อชุมชนให้หันมาดำเนินชีวิต เศรษฐกิจพอเพียงด้วยเป็นต้น

สรุปได้ว่า ผลลัพธ์ความสำเร็จ เป็นปัจจัยที่ส่งเสริมให้เกิดความสำเร็จในการจัดการศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษา ซึ่งประกอบด้วย ด้านสถานศึกษา ด้านผู้บริหารสถานศึกษา ด้านบุคลากรของสถานศึกษา และด้านผู้เรียน

4. การจัดการศึกษาของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดศรีสะเกษ (สำนักงาน กศน.,2564,น.1)

4.1 นโยบายการจัดการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย ประจำปีพุทธศักราช 2564

การดำเนินการจัดการศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย ได้มีการดำเนินงานเพื่อการขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่สถานศึกษามีการจัดสรรเงินงบประมาณให้สถานศึกษาในสังกัดตลอดระยะเวลาดำเนินการ แต่มีจำนวนสถานศึกษา ที่ได้เข้าสู่การประเมินสถานศึกษาแบบอย่างการจัดการเรียนการสอนตามแนวปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงเริ่มในปี 2551 และในปีงบประมาณ 2554-2564 (ปัจจุบัน) กระทรวงศึกษาธิการ ได้กำหนดให้มีการประเมินสถานศึกษาพอเพียงทำให้การขับเคลื่อนสถานศึกษาสู่การเป็นสถานศึกษาพอเพียงมีการดำเนินการมากขึ้น ฉะนั้นสำนักงาน กศน.จึงได้กำหนดนโยบายการจัดการศึกษาตามแนวปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โดยให้สถานศึกษาดำเนินการตามแนวนโยบายที่กำหนด มีการพัฒนาหน่วยการเรียนรู้ การจัดอบรมบุคลากรที่เกี่ยวข้อง การจัดทำคู่มือดำเนินงานในด้านต่างๆ จัดทำเครื่องมือประเมินสถานศึกษาแบบอย่างการจัดการเรียนการสอนและการบริหารจัดการตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่สถานศึกษา และการอบรมเสริมศักยภาพของภาคีเครือข่ายขับเคลื่อนภาคการศึกษา รวมทั้งมีการพัฒนาบุคลากรและเครือข่ายเพื่อขยายผล การเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ และการพัฒนากระบวนการติดตามประเมินผล และจะมีการประเมินสถานศึกษาแบบอย่างการจัดการสอนและการบริหารจัดการตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงต่อเนื่องจนปัจจุบัน

นโยบายทั่วไป

นโยบายการจัดการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย (สำนักงาน กศน.) ประจำปีพุทธศักราช 2564

วิสัยทัศน์

คนไทยทุกช่วงวัยได้รับโอกาสทางการศึกษาและการเรียนรู้ตลอดชีวิตอย่างมีคุณภาพ มีทักษะที่จำเป็นและสมรรถนะที่สอดคล้องกับทิศทางการพัฒนาประเทศ สามารถดำรงชีวิตได้อย่างเหมาะสมบนรากฐานของหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

พันธกิจ

1. จัดและส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยที่มีคุณภาพ สอดคล้องกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง และความเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจและสังคม เพื่อยกระดับการศึกษาและพัฒนาสมรรถนะ ทักษะการเรียนรู้ของประชาชนกลุ่มเป้าหมายให้เหมาะสมในแต่ละช่วงวัย ให้พร้อมรับการเปลี่ยนแปลงและการปรับตัวในการดำรงชีวิตได้อย่างเหมาะสม ก้าวสู่การเป็นสังคมแห่งการเรียนรู้ตลอดชีวิตอย่างยั่งยืน

2. พัฒนาหลักสูตร รูปแบบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ สื่อและนวัตกรรม เทคโนโลยีทางการศึกษาการวัดและประเมินผลในทุกรูปแบบให้มีคุณภาพและมาตรฐานสอดคล้องกับรูปแบบการจัดการเรียนรู้และบริบทในปัจจุบัน

3. ส่งเสริมและพัฒนาเทคโนโลยีทางการศึกษา และนำเทคโนโลยีมาพัฒนาเพื่อเพิ่มช่องทางและโอกาสการเรียนรู้ รวมถึงการเพิ่มประสิทธิภาพในการจัดและให้บริการการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยให้กับประชาชนกลุ่มเป้าหมายอย่างทั่วถึง

4. ส่งเสริมสนับสนุน แสวงหา และประสานความร่วมมือเชิงรุกกับภาคีเครือข่าย ให้เข้ามามีส่วนร่วมในการสนับสนุนและจัดการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย และการเรียนรู้ตลอดชีวิตในรูปแบบต่างๆ ให้กับประชาชน

5. พัฒนาระบบการบริหารจัดการภายในองค์กรให้มีเอกภาพ เพื่อการบริหารราชการที่คืบหน้าหลักของธรรมาภิบาล มีประสิทธิภาพ ประสิทธิผล และคล่องตัวมากยิ่งขึ้น

6. ยกระดับการบริหารและการพัฒนาศักยภาพบุคลากรให้มีความรู้ ทักษะ สมรรถนะ คุณธรรมและจริยธรรมที่ดี เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพของการให้บริการทางการศึกษาและการเรียนรู้ที่มีคุณภาพมากยิ่งขึ้น

เป้าประสงค์

1. ประชาชนผู้ด้อย พลาด และขาดโอกาสทางการศึกษารวมทั้งประชาชนทั่วไป ได้รับโอกาสทางการศึกษาในรูปแบบการศึกษานอกระบบระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน การศึกษาต่อเนื่อง และการศึกษาตามอัธยาศัยที่มีคุณภาพอย่างเท่าเทียมและทั่วถึง เป็นไปตามบริบท สภาพปัญหาและความต้องการของแต่ละกลุ่มเป้าหมาย

2. ประชาชนได้รับการยกระดับการศึกษา สร้างเสริมและปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรม หน้าทีความเป็นพลเมืองที่ดีภายใต้การปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข ที่สอดคล้องกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง อันนำไปสู่การยกระดับคุณภาพชีวิตและเสริมสร้างความเข้มแข็งให้ชุมชนเพื่อพัฒนาไปสู่ความมั่นคงและยั่งยืนทางด้านเศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม ประวัติศาสตร์ และสิ่งแวดล้อม

3. ประชาชนได้รับการพัฒนาทักษะการเรียนรู้และแสวงหาความรู้ด้วยตนเองผ่านแหล่งเรียนรู้ช่องทางการเรียนรู้ และกิจกรรมการเรียนรู้รูปแบบต่าง ๆ รวมทั้งมีเจตคติทางสังคม การเมือง วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีที่เหมาะสม สามารถคิด วิเคราะห์ แยกแยะอย่างมีเหตุผล และนำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันรวมถึงการแก้ปัญหาและพัฒนาคุณภาพชีวิตได้อย่างสร้างสรรค์

4. หน่วยงานและสถานศึกษา กศน. มีหลักสูตร สื่อ นวัตกรรม ช่องทางการเรียนรู้ และกระบวนการเรียนรู้ ในรูปแบบที่หลากหลาย ทันสมัย และรองรับกับสถานะการเรียนรู้ในสถานการณ์ต่างๆ เพื่อแก้ปัญหาและพัฒนาคุณภาพชีวิตตามความต้องการของประชาชนและชุมชน รวมทั้งตอบสนองกับการเปลี่ยนแปลงบริบทด้านเศรษฐกิจ สังคม การเมือง วัฒนธรรม ประวัติศาสตร์ และสิ่งแวดล้อม

5. หน่วยงานและสถานศึกษา กศน. สามารถนำเทคโนโลยีทางการศึกษา และเทคโนโลยีดิจิทัลมาพัฒนาเพื่อเพิ่มช่องทางการเรียนรู้ และนำมาใช้ในการยกระดับคุณภาพในการจัดการเรียนรู้และโอกาสการเรียนรู้ให้กับประชาชน

6. ชุมชนและภาคีเครือข่ายทุกภาคส่วน มีส่วนร่วมในการจัด ส่งเสริม และสนับสนุนการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย รวมทั้งการขับเคลื่อนกิจกรรมการเรียนรู้ของชุมชน

7. หน่วยงานและสถานศึกษามีระบบการบริหารจัดการองค์กรที่ทันสมัย มีประสิทธิภาพและเป็นไปตามหลักธรรมาภิบาล

8. บุคลากร กศน. ทุกประเภททุกระดับได้รับการพัฒนาเพื่อเพิ่มทักษะและสมรรถนะในการปฏิบัติงานและการให้บริการทางการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย รวมถึงการปฏิบัติงานตามสายงานอย่างมีประสิทธิภาพ

ตัวชี้วัด

รายละเอียดตัวชี้วัด	ค่าเป้าหมาย
1. ตัวชี้วัดเชิงปริมาณ	
1.1 ร้อยละของผู้เรียนที่ได้รับการสนับสนุนค่าใช้จ่ายการศึกษานอกระบบระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานตามสิทธิที่กำหนดไว้ (เทียบกับเป้าหมายตาม พ.ร.บ.งบประมาณรายจ่ายประจำปี)	ร้อยละ 80
1.2 จำนวนของผู้ลงทะเบียนเข้าร่วมกิจกรรมการเรียนรู้/ ได้รับบริการกิจกรรมการศึกษาต่อเนื่อง ที่สอดคล้องกับสภาพ ปัญหา และความต้องการ	756,675 คน
1.3 จำนวนของผู้รับบริการ/เข้าร่วมกิจกรรมการศึกษตามอัธยาศัย	9,800,00 คน
1.4 จำนวนบันทึกข้อตกลงความร่วมมือ (MOU) ร่วมกับภาคีเครือข่าย ไม่น้อยกว่า	3,000 ฉบับ
1.6 จำนวนแหล่งเรียนรู้ในระดับตำบลที่มีความพร้อมในการให้บริการ/การจัดกิจกรรมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย	1,787 แห่ง
1.7 จำนวนประชาชนที่เข้ารับการพัฒนาศักยภาพอาชีพเพื่อสร้างรายได้และการทำงาน	424,500 คน
1.8 จำนวน ครู กศน. ตำบล ที่ได้รับการพัฒนาศักยภาพด้านการจัดการเรียนการสอนภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร	100 คน
1.9 จำนวนประชาชนที่ได้รับการฝึกอบรมภาษาต่างประเทศเพื่อการสื่อสารด้านอาชีพ	22,272 คน
1.10 จำนวนผู้ผ่านการอบรมหลักสูตรการดูแลผู้สูงอายุ	6,800 คน
1.11 จำนวนประชาชนที่ผ่านการอบรมจากศูนย์ดิจิทัลชุมชน	185,600 คน
1.13 จำนวนบุคลากรสังกัดสำนักงาน กศน. ที่ได้รับการพัฒนาศักยภาพและความก้าวหน้าตามสายงานในอาชีพ	2,807 คน
1.14 จำนวนบุคลากรสังกัดสำนักงาน กศน. ที่เข้ารับการอบรมด้านการปกป้องและเชิดชูสถาบันหลักของชาติ ด้านความปรองดองสมานฉันท์ ด้านการมีจิตสาธารณะและด้านทักษะในการปฐมพยาบาลเบื้องต้น	10,000 คน
1.15 จำนวนบทความเพื่อการเรียนรู้ตลอดชีวิตในระดับตำบล ในหัวข้อต่างๆ อาทิ อาชีพชุมชน วัฒนธรรมท้องถิ่น ภูมิปัญญา	8,000 บทความ
1.16 จำนวนศูนย์การเรียนรู้ต้นแบบ (Co-Learning Space)	77 แห่ง

รายละเอียดตัวชี้วัด	ค่าเป้าหมาย
2. ตัวชี้วัดเชิงคุณภาพ	
2.1 ร้อยละของนักศึกษาที่คาดว่าจะจบในทุกระดับที่สำเร็จการศึกษาในแต่ละภาคเรียน	ร้อยละ 75
2.2 ร้อยละของผู้จบหลักสูตร/ กิจกรรมการศึกษาต่อเนื่องที่สามารถนำความรู้ความเข้าใจ ไปใช้พัฒนาตนเองได้ตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตร/กิจกรรม	ร้อยละ 80
2.3 ร้อยละของผู้ผ่านการพัฒนาทักษะอาชีพ สามารถนำความรู้ไปใช้ในการประกอบอาชีพหรือพัฒนาตนเองได้	ร้อยละ 80
2.4 ร้อยละของผู้เรียนในเขตพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ที่ได้รับการพัฒนาศักยภาพหรือทักษะด้านอาชีพ สามารถมีงานทำหรือนำไปประกอบอาชีพได้	ร้อยละ 80
2.5 ร้อยละของประชาชนที่ได้รับบริการ/ เข้าร่วมกิจกรรมการศึกษาตามอัธยาศัย มีความรู้ความเข้าใจ/ เจตคติ/ ทักษะ ตามจุดมุ่งหมายของกิจกรรมที่กำหนด	ร้อยละ 80
2.6 ร้อยละของผู้สูงอายุที่เป็นกลุ่มเป้าหมาย มีโอกาสมาเข้าร่วมกิจกรรมการศึกษาตลอดชีวิต	ร้อยละ 80
2.7 ร้อยละของบุคลากรที่ได้รับการพัฒนา ที่มีการพัฒนาตนเองในด้านพฤติกรรมบุคลิกภาพ ทักษะคิด ค่านิยมที่พึงประสงค์ ภาวะผู้นำ และมีจรรยาบรรณวิชาชีพ ที่เหมาะสมยิ่งขึ้น	ร้อยละ 90

จุดเน้นการดำเนินงานประจำปีงบประมาณ พ.ศ.2564

1. น้อมนำพระบรมราโชบายด้านการศึกษาสู่การปฏิบัติ

1.1 สืบสานศาสตร์พระราชา โดยการสร้างและพัฒนาศูนย์สาธิตและเรียนรู้ “โคกหนองนาโมเดล” เพื่อเป็นแนวทางในการจัดการบริหารทรัพยากรรูปแบบต่างๆ ทั้งดิน น้ำ ลม แดด รวมถึงพืชพันธุ์ต่างๆ และส่งเสริม การใช้พลังงานทดแทนอย่างมีประสิทธิภาพ

1.2 จัดให้มี “หนึ่งชุมชน หนึ่งนวัตกรรม การพัฒนาชุมชน” เพื่อความกินดี อยู่ดี มีงานทำ

1.3 การสร้างกลุ่มจิตอาสาพัฒนาชุมชน รวมทั้งปลูกฝังผู้เรียนให้มีหลักคิดที่ถูกต้องด้านคุณธรรมจริยธรรม มีทัศนคติที่ดีต่อบ้านเมือง และเป็นผู้มีความพอเพียง ระเบียบวินัย สุจริต จิตอาสา ผ่านกิจกรรมการพัฒนาผู้เรียน โดยการใช้กระบวนการลูกเสือและยุวกาชาด

2. ส่งเสริมการจัดการศึกษาและการเรียนรู้ตลอดชีวิตสำหรับประชาชนที่เหมาะสมกับทุกช่วงวัย

2.1 ส่งเสริมการจัดการศึกษาอาชีพเพื่อการมีงานทำ ในรูปแบบ Re-Skill & Up-Skill และการสร้างนวัตกรรมและผลิตภัณฑ์ที่มีคุณภาพ มีความหลากหลาย ทันสมัย และตอบสนองความต้องการของประชาชนผู้รับบริการ และสามารถออกไปรับรองความรู้ความสามารถเพื่อนำไปใช้ในการพัฒนาอาชีพได้

2.2 ส่งเสริมและยกระดับทักษะภาษาอังกฤษให้กับประชาชน (English for All)

2.3 ส่งเสริมการเรียนการสอนที่เหมาะสมสำหรับผู้เข้าสู่สังคมสูงวัย อาทิ การฝึกอบรมอาชีพที่เหมาะสมรองรับสังคมสูงวัย หลักสูตรการพัฒนาคุณภาพชีวิตและส่งเสริมสมรรถนะผู้สูงวัย และหลักสูตรการดูแลผู้สูงวัย โดยเน้นการมีส่วนร่วมกับภาคีเครือข่ายทุกภาคส่วนในการเตรียมความพร้อมเข้าสู่สังคมสูงวัย

3. พัฒนาหลักสูตร สื่อ เทคโนโลยีและนวัตกรรมทางการศึกษา แหล่งเรียนรู้ และรูปแบบการจัดการศึกษาและการเรียนรู้ ในทุกระดับ ทุกประเภท เพื่อประโยชน์ต่อการจัดการศึกษาที่เหมาะสมกับทุกกลุ่มเป้าหมาย มีความทันสมัย สอดคล้องและพร้อมรองรับกับบริบทสถานะสังคมปัจจุบัน ความต้องการของผู้เรียน และสถานะการเรียนรู้ในสถานการณ์ต่างๆ ที่จะเกิดขึ้นในอนาคต

3.1 พัฒนาระบบการเรียนรู้ ONIE Digital Learning Platform ที่รองรับ DEEP ของกระทรวง ศึกษาธิการและช่องทางเรียนรู้รูปแบบอื่นๆ ทั้ง Online On-site และ On-air

3.2 พัฒนาแหล่งเรียนรู้ประเภทต่างๆ อาทิ Digital Science Museum/Digital Science Center/Digital Library ศูนย์การเรียนรู้ทุกช่วงวัย และศูนย์การเรียนรู้ต้นแบบ กศน. (Co-Learning Space) เพื่อให้สามารถ “เรียนรู้ได้อย่างทั่วถึง ทุกที่ ทุกเวลา”

3.3 พัฒนาระบบรับสมัครนักศึกษาและสมัครฝึกอบรมแบบออนไลน์ มีระบบการเทียบโอนความรู้ระบบสะสมหน่วยการเรียนรู้ (Credit Bank System) และพัฒนา/ขยายการให้บริการระบบทดสอบอิเล็กทรอนิกส์ (E-exam)

4. บูรณาการความร่วมมือในการส่งเสริม สนับสนุน และจัดการศึกษาและการเรียนรู้ให้กับประชาชนอย่างมีคุณภาพ

4.1 ร่วมมือกับภาคีเครือข่ายทั้งภาครัฐ เอกชน ประชาสังคม และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น รวมทั้งส่งเสริมและสนับสนุนการมีส่วนร่วมของชุมชน อาทิ การส่งเสริมการฝึกอาชีพที่เป็นอัตลักษณ์และบริบทของชุมชนส่งเสริมการตลาดและขยายช่องทางการจำหน่ายเพื่อยกระดับผลิตภัณฑ์/สินค้า กศน.

4.2 บูรณาการความร่วมมือกับหน่วยงานต่าง ๆ ในสังกัดกระทรวงศึกษาธิการ ทั้งในส่วนกลางและภูมิภาค

5. พัฒนาศักยภาพและประสิทธิภาพในการทำงานของบุคลากร กศน.

5.1 พัฒนาศักยภาพและทักษะความสามารถด้านเทคโนโลยีดิจิทัล (Digital Literacy & Digital Skills) ให้กับบุคลากรทุกประเภททุกระดับ รองรับความเป็นรัฐบาลดิจิทัลอย่างมีประสิทธิภาพ รวมทั้งพัฒนาครูให้มีทักษะความรู้และความชำนาญในการใช้ภาษาอังกฤษ การผลิตสื่อการเรียนรู้และการจัดการเรียนการสอนเพื่อฝึกทักษะการคิดวิเคราะห์อย่างเป็นระบบและมีเหตุผล เป็นขั้นตอน

5.2 จัดกิจกรรมเสริมสร้างความสัมพันธ์ของบุคลากร กศน. และกิจกรรมเพิ่มประสิทธิภาพในการทำงานร่วมกันในรูปแบบต่างๆ อาทิ การแข่งขันกีฬา การอบรมเชิงปฏิบัติการ พัฒนาประสิทธิภาพในการทำงาน

6. ปรับปรุง และพัฒนาโครงสร้างและระบบบริหารจัดการองค์กร บังคับพื้นฐานในการจัดการ ศึกษาและการประชาสัมพันธ์ สร้างการรับรู้ต่อสาธารณะชน

6.1 เร่งผลักดันร่างพระราชบัญญัติส่งเสริมการเรียนรู้ พ.ศ. ให้สำเร็จ และปรับโครงสร้างการบริหารและอัตรากำลังให้สอดคล้องกับบริบทการเปลี่ยนแปลง เร่งการสรรหา บรรจุ แต่งตั้งที่มีประสิทธิภาพ

6.2 นำนวัตกรรมและเทคโนโลยีดิจิทัลมาใช้ในการบริหารจัดการ พัฒนาระบบการทำงานและข้อมูลสารสนเทศด้านการศึกษาที่ทันสมัย รวดเร็ว และสามารถใช้งานทันที โดยจัดตั้งศูนย์ข้อมูลกลาง กศน. เพื่อจัดทำข้อมูล กศน. ทั้งระบบ (ONE ONIE)

6.3 พัฒนา ปรับปรุง ซ่อมแซม พื้นฟูอาคารสถานที่ และสภาพแวดล้อมโดยรอบของหน่วยงานสถานศึกษา และแหล่งเรียนรู้ทุกแห่ง ให้สะอาด ปลอดภัย พร้อมให้บริการ

6.4 ประชาสัมพันธ์/สร้างการรับรู้ให้กับประชาชนทั่วไปเกี่ยวกับการบริการทางวิชาการ/กิจกรรมด้านศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย และสร้างช่องทางการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ด้านวิชาการของหน่วยงานและสถานศึกษาในสังกัด อาทิ ข่าวประชาสัมพันธ์ผ่านสื่อรูปแบบต่างๆ การจัดนิทรรศการ/มหกรรมวิชาการ กศน.

การจัดการศึกษาและการเรียนรู้ในสถานการณ์การแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) ของสำนักงาน กศน.

จากสถานการณ์การแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) เมื่อเดือน ธันวาคม 2562 ส่งผลกระทบต่อระบบการจัดการเรียนการสอนของไทยในทุกระดับชั้น ซึ่งรัฐบาล และกระทรวงศึกษาธิการได้ออกประกาศและมีมาตรการเฝ้าระวังเพื่อป้องกันการแพร่กระจายของ เชื้อไวรัสดังกล่าว อาทิ กำหนดให้มีการเว้นระยะห่างทางสังคม (Social Distancing) ห้ามการใช้ อาคารสถานที่ของโรงเรียนและสถาบันการศึกษาทุกประเภท เพื่อจัดการเรียนการสอน การสอบ ฟุตบอล หรือการทำกิจกรรมใดๆ ที่มีผู้เข้าร่วมเป็นจำนวนมาก การปิดสถานศึกษาด้วยเหตุพิเศษ การกำหนดให้ใช้วิธีการจัดการเรียนการสอนรูปแบบใหม่ อาทิ การจัดการเรียนรู้แบบออนไลน์ การจัดการเรียนรู้ผ่านระบบการออกอากาศทางโทรทัศน์ วิทยุ และ โซเชียลมีเดียต่างๆ รวมถึงการ สื่อสารแบบทางไกลหรือด้วยวิธีอิเล็กทรอนิกส์

ในส่วนของสำนักงาน กศน. ได้มีการพัฒนา ปรับรูปแบบ กระบวนการ และวิธีการ ดำเนินงานในภารกิจต่อเนื่องต่างๆ ในสถานการณ์การใช้ชีวิตประจำวัน และการจัดการเรียนรู้เพื่อ รองรับการใช้ชีวิตแบบปกติวิถีใหม่ (New Normal) ซึ่งกิจกรรมการเรียนรู้ต่าง ๆ ได้ให้ความสำคัญกับ การดำเนินงานตามมาตรการการป้องกันการแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID - 19) อาทิ การจัดการกิจกรรมการเรียนรู้ทุกประเภทหากมีความจำเป็นต้องมาพบกลุ่ม หรืออบรมสัมมนา ทาง สถานศึกษาต้องมีมาตรการป้องกันที่เข้มงวด มีเจลแอลกอฮอล์ล้างมือ ผู้รับบริการต้องใส่หน้ากากอนามัยหรือหน้ากากผ้า ต้องมีการเว้นระยะห่างระหว่างบุคคลเน้นการใช้สื่อดิจิทัลและเทคโนโลยี ออนไลน์ในการจัดการเรียนการสอน

ภารกิจต่อเนื่อง

1. ด้านการจัดการศึกษาและการเรียนรู้

1.1 การศึกษานอกระบบระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน

1) สนับสนุนการจัดการศึกษานอกระบบตั้งแต่ปฐมวัยจนจบการศึกษาขั้น พื้นฐาน โดยดำเนินการให้ผู้เรียนได้รับการสนับสนุนค่าจัดซื้อหนังสือเรียน ค่าจัดกิจกรรมพัฒนา คุณภาพผู้เรียน และค่าจัดการเรียนการสอนอย่างทั่วถึงและเพียงพอเพื่อเพิ่ม โอกาสในการเข้าถึง บริการทางการศึกษาที่มีคุณภาพโดยไม่เสียค่าใช้จ่าย

2) จัดการศึกษานอกระบบระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานให้กับกลุ่มเป้าหมายผู้ด้อย พลาดและขาด โอกาสทางการศึกษา ผ่านการเรียนแบบเรียนรู้ด้วยตนเอง การพบกลุ่ม การเรียนแบบ ชั้นเรียน และการจัดการศึกษาทางไกล

3) พัฒนาประสิทธิภาพ คุณภาพ และมาตรฐานการจัดการศึกษานอกระบบ ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ทั้งด้านหลักสูตรรูปแบบ/กระบวนการเรียนการสอน สื่อและนวัตกรรม ระบบการวัดและประเมินผลการเรียน และระบบการให้บริการนักศึกษาในรูปแบบอื่นๆ

4) จัดให้มีการประเมินเพื่อเทียบระดับการศึกษา และการเทียบโอนความรู้และ ประสบการณ์ที่มีความโปร่งใส ยุติธรรม ตรวจสอบได้ มีมาตรฐานตามที่กำหนด และสามารถ ตอบสนองความต้องการของกลุ่มเป้าหมายได้อย่างมีประสิทธิภาพ

5) จัดให้มีกิจกรรมพัฒนาคุณภาพผู้เรียนที่มีคุณภาพที่ผู้เรียนต้องเรียนรู้และเข้า ร่วมปฏิบัติกิจกรรม เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการจบหลักสูตร อาทิ กิจกรรมเสริมสร้างความสามัคคี กิจกรรมเกี่ยวกับการป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติดการแข่งขันทักษะ การบำเพ็ญ สาธารณประโยชน์อย่างต่อเนื่อง การส่งเสริมการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมี พระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข กิจกรรมลูกเสือ เนตรนารี และยุวกาชาด กิจกรรมจิตอาสา และการ จัดตั้งชมรม/ชุมนุม พร้อมทั้งเปิดโอกาสให้ผู้เรียนนำกิจกรรมการบำเพ็ญประโยชน์อื่นๆนอก หลักสูตรมาใช้เพิ่มชั่วโมงกิจกรรมให้ผู้เรียนจบตามหลักสูตรได้

1.2 การส่งเสริมการรู้หนังสือ

1) พัฒนาระบบฐานข้อมูลผู้ไม่รู้หนังสือ ให้มีความครบถ้วน ถูกต้อง ทันสมัย และเป็นระบบเดียวกันทั้งส่วนกลางและส่วนภูมิภาค

2) พัฒนาและปรับปรุงหลักสูตร สื่อ แบบเรียนเครื่องมือวัดผลและเครื่องมือการ ดำเนินงานการส่งเสริมการรู้หนังสือที่สอดคล้องกับสภาพและบริบทของแต่ละกลุ่มเป้าหมาย

3) พัฒนาครู กศน. และภาคีเครือข่ายที่ร่วมจัดการศึกษา ให้มีความรู้ ความสามารถ และทักษะการจัดกระบวนการเรียนรู้ให้กับผู้ไม่รู้หนังสืออย่างมีประสิทธิภาพ และ อาจจัดให้มีอาสาสมัครส่งเสริมการรู้หนังสือในพื้นที่ที่มีความต้องการจำเป็นเป็นพิเศษ

4) ส่งเสริม สนับสนุนให้สถานศึกษาจัดกิจกรรมส่งเสริมการรู้หนังสือ การคง สภาพการรู้หนังสือการพัฒนาทักษะการรู้หนังสือให้กับประชาชนเพื่อเป็นเครื่องมือในการศึกษา และเรียนรู้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิตของประชาชน

1.3 การศึกษาต่อเนื่อง

1) จัดการศึกษาอาชีพเพื่อการมีงานทำอย่างยั่งยืน โดยให้ความสำคัญกับการจัด การศึกษาอาชีพเพื่อการมีงานทำในกลุ่มอาชีพเกษตรกรรม อุตสาหกรรม พาณิชยกรรม คหกรรม และอาชีพเฉพาะทางหรือการบริการรวมถึงการเน้นอาชีพช่างพื้นฐาน ที่สอดคล้องกับศักยภาพของ ผู้เรียน ความต้องการและศักยภาพของแต่ละพื้นที่ที่มีคุณภาพได้มาตรฐานเป็นที่ยอมรับ สอดรับกับ ความต้องการของตลาดแรงงาน และการพัฒนาประเทศ ตลอดจนสร้างความเข้มแข็งให้กับศูนย์ฝึก

อาชีพชุมชน โดยจัดให้มีการส่งเสริมการรวมกลุ่มวิสาหกิจชุมชน การพัฒนาหนึ่งตำบลหนึ่งอาชีพเด่น การประกวดสินค้าดีพรีเมียม การสร้างแบรนด์ของ กศน. รวมถึงการส่งเสริมและจัดหาช่องทางจำหน่ายสินค้าและผลิตภัณฑ์ และให้มีการกำกับ ติดตาม และรายงานผลการจัดการศึกษาอาชีพเพื่อการมีงานทำอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง

2) จัดการศึกษาเพื่อพัฒนาทักษะชีวิตให้กับทุกกลุ่มเป้าหมาย โดยเฉพาะคนพิการ ผู้สูงอายุที่สอดคล้องกับความต้องการจำเป็นของแต่ละบุคคล และมุ่งเน้นให้ทุกกลุ่มเป้าหมายมีทักษะการดำรงชีวิตตลอดจน สามารถประกอบอาชีพพึ่งพาตนเองได้มีความรู้ความสามารถในการบริหารจัดการชีวิตของตนเองให้อยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุขสามารถเผชิญสถานการณ์ต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในชีวิตประจำวันได้อย่างมีประสิทธิภาพและเตรียมพร้อมสำหรับการปรับตัวให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงของข่าวสารข้อมูลและเทคโนโลยีสมัยใหม่ในอนาคตโดยจัดกิจกรรมที่มีเนื้อหาสำคัญต่างๆ เช่น การอบรมจิตอาสา การให้ความรู้เพื่อการป้องกันการแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID - 19) การอบรมพัฒนาสุขภาพกายและสุขภาพจิต การอบรมคุณธรรมและจริยธรรม การป้องกันภัยยาเสพติด เพศศึกษา การปลูกฝังและการสร้างค่านิยมที่พึงประสงค์ ความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน ผ่านการอบรมเรียนรู้ในรูปแบบต่าง ๆ อาทิ ค่าพัฒนาทักษะชีวิต การจัดตั้งชมรม/ชุมนุมการอบรมส่งเสริมความสามารถพิเศษต่างๆ เป็นต้น

3) จัดการศึกษาเพื่อพัฒนาสังคมและชุมชน โดยใช้หลักสูตรและการจัดกระบวนการเรียนรู้แบบบูรณาการในรูปแบบของการฝึกอบรมการประชุม สัมมนา การจัดเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้การจัดการกิจกรรมจิตอาสา การสร้างชุมชนนักรับปฏิบัติ และรูปแบบอื่นๆ ที่เหมาะสมกับกลุ่มเป้าหมาย และบริบทของชุมชนแต่ละพื้นที่ เคารพความคิดของผู้อื่น ยอมรับความแตกต่างและหลากหลายทางความคิดและอุดมการณ์ รวมทั้งสังคม พหุวัฒนธรรม โดยจัดกระบวนการให้บุคคลรวมกลุ่มเพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกัน สร้างกระบวนการจิตสาธารณะการสร้างความจิตสำนึกความเป็นประชาธิปไตย การเคารพในสิทธิและเสรีภาพ และรับผิดชอบต่อหน้าที่ความเป็นพลเมืองที่ดีภายใต้การปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข การส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรมการเป็นจิตอาสา การบำเพ็ญประโยชน์ในชุมชนการ บริหารจัดการน้ำ การรับมือกับสาธารณภัย การอนุรักษ์พลังงานทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม การช่วยเหลือซึ่งกันและกันในการพัฒนาสังคมและชุมชนอย่างยั่งยืน

4) การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงผ่านกระบวนการเรียนรู้ตลอดชีวิตในรูปแบบต่างๆ ให้กับประชาชน เพื่อเสริมสร้างภูมิคุ้มกัน สามารถยืนหยัดอยู่ได้อย่างมั่นคง และมีการบริหารจัดการความเสี่ยงอย่างเหมาะสม ตามทิศทางการพัฒนาประเทศสู่ความสมดุลและยั่งยืน

1.4 การศึกษาตามอัธยาศัย

1) พัฒนาแหล่งการเรียนรู้ที่มีบรรยากาศและสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการอ่านและพัฒนาศักยภาพการเรียนรู้ให้เกิดขึ้นในสังคมไทย ให้เกิดขึ้นอย่างกว้างขวางและทั่วถึง เช่น การพัฒนา กศน. ตำบล ห้องสมุดประชาชนทุกแห่งให้มีการบริการที่ทันสมัย ส่งเสริมและสนับสนุนอาสาสมัครส่งเสริมการอ่าน การสร้างเครือข่ายส่งเสริมการอ่าน จัดหน่วยบริการห้องสมุดเคลื่อนที่ ห้องสมุดชาวตลาด พร้อมหนังสือและอุปกรณ์เพื่อจัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่านและการเรียนรู้ที่หลากหลายให้บริการกับประชาชนในพื้นที่ต่างๆ อย่างทั่วถึง สม่่าเสมอ รวมทั้งเสริมสร้างความพร้อมในด้านบุคลากร สื่ออุปกรณ์เพื่อสนับสนุนการอ่าน และการจัดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมการอ่านอย่างหลากหลายรูปแบบ

2) จัดสร้างและพัฒนาศูนย์วิทยาศาสตร์เพื่อการศึกษา ให้เป็นแหล่งเรียนรู้วิทยาศาสตร์ตลอดชีวิตของประชาชน เป็นแหล่งสร้างนวัตกรรมฐานวิทยาศาสตร์และเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงศิลปะวิทยาการประจำท้องถิ่น โดยจัดทำและพัฒนานิทรรศการสื่อและกิจกรรมการศึกษาที่เน้นการเสริมสร้างความรู้และสร้างแรงบันดาลใจด้านวิทยาศาสตร์สอดแทรกวิถีการคิดเชิงวิเคราะห์ การคิดเชิงสร้างสรรค์ และปลูกฝังเจตคติทางวิทยาศาสตร์ผ่านการกระบวนการเรียนรู้ที่บูรณาการความรู้ด้านวิทยาศาสตร์ ควบคู่กับเทคโนโลยี วิศวกรรม ศาสตร์และคณิตศาสตร์รวมทั้งสอดคล้องกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง บริบทของชุมชน และประเทศ รวมทั้งระดับภูมิภาคและระดับโลกเพื่อให้ประชาชนมีความรู้และสามารถนำความรู้และทักษะไปประยุกต์ใช้ในการดำเนินชีวิต การพัฒนาอาชีพ การรักษาสังแวดล้อม การบรรเทาและป้องกันภัยพิบัติทางธรรมชาติ รวมทั้งมีความสามารถในการปรับตัวรองรับผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงของโลกที่เป็นไปอย่างรวดเร็วและรุนแรง (Disruptive Changes) ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

3) ประสานความร่วมมือหน่วยงาน องค์กร หรือภาคส่วนต่างๆ ที่มีแหล่งเรียนรู้อื่นๆ เพื่อส่งเสริมการจัดการศึกษาตามอัธยาศัยให้มีรูปแบบที่หลากหลาย และตอบสนองความต้องการของประชาชน เช่น พิพิธภัณฑ์ ศูนย์เรียนรู้ แหล่งโบราณคดี วัด ศาสนาสถาน ห้องสมุด รวมถึงภูมิปัญญาท้องถิ่น เป็นต้น

4.2 การนำนโยบายการจัดการศึกษาสู่การปฏิบัติของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดศรีสะเกษ (สำนักงาน กศน.,2564,น.

1)

การนำนโยบายการจัดการศึกษาสู่การปฏิบัติของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดศรีสะเกษ

วิสัยทัศน์

จัดการศึกษาและการเรียนรู้ตลอดชีวิต สร้างคนดี คนเก่ง พร้อมสำหรับสังคมแห่งการเรียนรู้และวิถีชีวิตตามแนวทางปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงควบคู่กับการดำรงชีวิตในศตวรรษที่ 21

พันธกิจ

1. จัดและส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยเพื่อสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้ตลอดชีวิต
2. ส่งเสริมและสนับสนุนการมีส่วนร่วมของภาคีเครือข่ายและชุมชน ในการจัดการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย
3. ส่งเสริมและพัฒนาการนำเทคโนโลยีทางการศึกษาและเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร มาใช้ให้เกิดประสิทธิภาพในการจัดการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย
4. พัฒนาหลักสูตร รูปแบบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ สื่อและนวัตกรรม การวัดและประเมินผลในทุกรูปแบบ
6. พัฒนาคณาจารย์และระบบการบริหารจัดการเพื่อมุ่งจัดการศึกษาที่มีคุณภาพ โดยยึดหลักธรรมาภิบาลและการมีส่วนร่วม

ยุทธศาสตร์การดำเนินงาน

กศน.จังหวัดศรีสะเกษ ใช้ยุทธศาสตร์ในการดำเนินงาน คือ “4 – 5 – 6 เพื่อปวงชนคนศรีสะเกษ” โดยมีรายละเอียดดังนี้

- 4 เชื่อม ได้แก่ การดำเนินงานที่เชื่อมโยงกับเครือข่ายสำคัญ 4 กลุ่ม คือ
 1. **กลุ่มการเมือง** ได้แก่ นักการเมืองระดับประเทศ ระดับจังหวัดและระดับท้องถิ่นเป็นการดำเนินงานไปในลักษณะการขอคำแนะนำ คำปรึกษาถึงนโยบาย การระดมทรัพยากรเพื่อการศึกษา ตลอดจนแนวทางการดำเนินงานในภาพรวมของ กศน.จังหวัดศรีสะเกษ
 2. **กลุ่มผู้นำ** ได้แก่ เป็นผู้นำที่เป็นทางการและไม่เป็นทางการ ทั้งในระดับประเทศและระดับท้องถิ่นเพื่อขอคำแนะนำ มวลประสบการณ์ บทเรียนหรือองค์ความรู้สำคัญๆ เพื่อนำมาประมวลผลพิจารณาใช้เป็นแนวทางการดำเนินงานจัดการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลต่อไป
 3. **กลุ่มพลังมวลชนและภูมิปัญญา** ได้แก่ สภาองค์กรชุมชน องค์กรชุมชน กลุ่มพลังมวลชนต่างๆ และภูมิปัญญา เพื่อร่วมมือเป็นเครือข่ายในการสนับสนุน จัด และร่วมจัดกิจกรรมการศึกษาตลอดชีวิตเพื่อปวงชนคนศรีสะเกษ

4. ส่วนราชการ ได้แก่ องค์กรภาครัฐต่างๆ ทุกสังกัด เพื่อผนึกกำลังเป็นภาคี ร่วมคิด ร่วมทำ ร่วมปฏิบัติการเชิงลึก ตลอดจนการวิจัยและพัฒนากระบวนการการดำเนินงานต่างๆ ที่ส่งผลต่อกลุ่มเป้าหมาย

5. ประสาน หมายถึง การดำเนินงานที่ประสานงานใกล้ชิด จัดทำข้อตกลงความร่วมมือเพื่อร่วมกันดำเนินงานทั้งในระดับนโยบายและกิจกรรมในพื้นที่ ได้แก่

5.1 จังหวัดศรีสะเกษ ร่วมดำเนินงานภายใต้ยุทธศาสตร์การพัฒนาจังหวัด ตามบทบาทภารกิจที่สอดคล้องกัน เป็นการประสานงานเพื่อก่อให้เกิดความร่วมมือในด้านการวางแผนการใช้ทรัพยากรของหน่วยงานร่วมกัน การสนับสนุนงบประมาณดำเนินการในทุกๆ ด้าน

5.2 องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นทุกระดับ นายกองค้การบริหารส่วนท้องถิ่นและสมาชิก อบต. เพื่อเป็นการประสานงานให้เกิดความร่วมมือในการประสานแผนการดำเนินงานในระดับพื้นที่ การสนับสนุนงบประมาณดำเนินการที่ตอบสนองต่อชุมชน ตลอดจนร่วมคิด ร่วมทำ ร่วมสร้างเอกลักษณ์ และความภาคภูมิใจให้เกิดขึ้นในชุมชนตนเอง

3. คณะสงฆ์ พระสงฆ์ ผู้ปฏิบัติศาสนกิจต่างๆ เพื่อเป็นแกนนำในการพัฒนาบุคลากร กลุ่มเป้าหมาย ตลอดจนแหล่งเรียนรู้ในวัดให้สามารถร่วมใช้ประโยชน์ได้ และบริการชุมชนได้อย่างแท้จริง

4. แหล่งเรียนรู้ต่างๆ พิพิธภัณฑ์ ห้องสมุดประชาชนทุกระดับ ศูนย์การเรียนรู้ต่างๆ เชื่อมโยงเป็นเครือข่ายแหล่งเรียนรู้ โดยมีห้องสมุดประชาชนเป็นศูนย์กลางการเชื่อมโยงเพื่อสร้างเครือข่ายการเรียนรู้ให้เกิดขึ้นตามอรัยาศัยอย่างแท้จริง ร่วมพัฒนาห้องสมุดประชาชนให้ทันสมัย อันจะนำไปสู่การสร้างสังคมอุดมปัญญาต่อไป

5. องค์กรนักศึกษา ระดับอำเภอ ระดับตำบลและนักศึกษา กศน. เป็นการสร้างเสริมโอกาสให้กลุ่มเป้าหมายของ กศน. ได้มีส่วนร่วมในการดำเนินงานจัดกิจกรรมต่างๆ ให้มากขึ้น โดยเฉพาะความต้องการของกลุ่มเป้าหมายในบริบทของพื้นที่ที่แตกต่างกันเพื่อ กศน. จะได้นำผลการให้ตรงกับความต้องการอย่างแท้จริง

6 มาตรการ หมายถึง มาตรการ 6 ข้อ ที่เป็นตัวบ่งชี้สำหรับใช้กำกับ ติดตาม ตรวจสอบการปฏิบัติหน้าที่ของบุคลากร ได้แก่

1. เข้าใจ-เข้าถึง บุคลากรหรือเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานจะต้องใช้ความรู้เป็นฐานในการปฏิบัติหน้าที่ โดยเป็นความเข้าใจในบทบาทหน้าที่ ความเข้าใจในระเบียบข้อปฏิบัติ ความเข้าใจงานเทคนิคที่ใช้ปฏิบัติและความเข้าใจในบริบทต่างๆ ทั้งบริบทของพื้นที่ กลุ่มเป้าหมายและปัจจัยที่ใช้ในการดำเนินงานของบุคลากร ทั้งนี้เพื่อประสิทธิภาพในการดำเนินงานของหน่วยงาน เข้าถึงบุคลากรทุกระดับ โดยเฉพาะครู กศน. จะต้องมีทักษะในการประสานงาน สามารถเข้าถึงประชาชน

กลุ่มเป้าหมาย และสร้างสัมพันธ์อันดีกับเครือข่าย โดยใช้ฐานความรู้ ทักษะ และสมรรถนะของบุคลากร กศน.เป็นเครื่องมือนำทางสู่ความสำเร็จ เพื่อประโยชน์ในการดำเนินงาน กศน.และบริการกลุ่มเป้าหมาย

2. **จริงจัง-ตั้งใจ** บุคลากรในสังกัดทุกคน ต้องปฏิบัติหน้าที่ด้วยความซื่อสัตย์สุจริต อุตสาหะ วิริยะต่องานในหน้าที่ จริงจังตั้งใจดูแลช่วยเหลือกลุ่มเป้าหมาย ให้ความสำคัญกับการทำงานเป็นทีม มีน้ำใจเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ต่อเพื่อนร่วมงาน ใช้การมีส่วนร่วมขับเคลื่อนภารกิจให้บรรลุเป้าหมาย

3. **ใกล้ชิดติดพื้นที่** บุคลากรในสังกัด กศน.ศรีสะเกษ โดยเฉพาะครู กศน.ทุกคน จะต้องให้ความสำคัญกับการปฏิบัติงานในพื้นที่ตำบล เพื่อการดำเนินงานต่างๆ หรือทำกิจกรรมร่วมกับเครือข่ายและบริการกลุ่มเป้าหมายได้อย่างใกล้ชิดพร้อมที่จะให้บริการกลุ่มเป้าหมายตลอดเวลา

4. **ภาคีร่วมใจ** การดำเนินงาน โครงการต่างๆ กศน.ต้องร่วมมือกับเครือข่ายดำเนินงาน เพื่อให้ภาคส่วนต่าง ๆ ของสังคม ได้มีส่วนร่วมในการดำเนินงาน ร่วมรับรู้ และช่วยเหลือซึ่งกันและกัน

5. **ได้คุณภาพ** ทุกโครงการทุกกิจกรรมที่ กศน.ดำเนินการจะต้องวัดและประเมินผลการดำเนินงานให้เป็นไปตามมาตรฐานงาน กศน.และเพื่อนำผลจากการวัดและประเมินมาปรับปรุงให้ได้คุณภาพสามารถตรวจสอบได้

6. **ประกาศให้ทราบโดยทั่วกัน** ใช้การประชาสัมพันธ์ทางสื่อต่างๆ เพื่อให้สังคม รับทราบการดำเนินงานของ กศน.ศรีสะเกษ

จากยุทธศาสตร์การดำเนินงานดังกล่าว นำไปสู่ “12 โครงการหลัก เพื่อปวงชนคนศรีสะเกษ” เป็นโครงการต่างๆ ที่ กศน.ศรีสะเกษ ดำเนินการให้กับกลุ่มเป้าหมาย ซึ่งโครงการแต่ละโครงการได้สอดคล้องและสนองนโยบายและจุดเน้นการดำเนินงานการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย ประจำปีงบประมาณ 2563 จำนวน 12 โครงการ โดยมีรายละเอียดดังนี้

1. โครงการจัดการศึกษานอกระบบระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน หลักสูตรการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย พุทธศักราช 2551

2. โครงการส่งเสริมการรู้หนังสือ

3. โครงการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาทักษะชีวิต

4. โครงการส่งเสริมการเรียนรู้และการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาสังคมและชุมชน

5. โครงการส่งเสริมการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

6. โครงการพัฒนาทักษะอาชีพและส่งเสริมการเรียนรู้ของศูนย์ฝึกอาชีพชุมชน

7. โครงการส่งเสริมการอ่านมุ่งสู่การเรียนรู้ตลอดชีวิต
8. โครงการพัฒนาเศรษฐกิจดิจิทัล
9. โครงการภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารด้านอาชีพ
10. โครงการพัฒนาบุคลากร กศน.จังหวัดศรีสะเกษ
11. โครงการนิเทศ ติดตาม และประเมินผลการจัดการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย
12. โครงการส่งเสริมและรักษาความมั่นคงภายในจังหวัด

เป้าประสงค์

1. ประชาชนผู้ด้อย พลาด และขาดโอกาสทางการศึกษาได้รับโอกาสทางการศึกษาในรูปแบบการศึกษานอกระบบระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานที่มีคุณภาพอย่างทั่วถึงและเท่าเทียม
2. ประชาชนกลุ่มเป้าหมายพิเศษได้รับโอกาสทางการศึกษาในรูปแบบการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยที่เป็นไปตามสภาพปัญหา และความต้องการของแต่ละกลุ่ม
3. ชุมชนมีส่วนร่วมในการขับเคลื่อนกิจกรรมการเรียนรู้ของชุมชนตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงและปรัชญาคิดเป็น อาทิ หมู่บ้านตามรอยพระยุคลบาท หมู่บ้านแห่งการอ่าน บ้านหนังสือชุมชน แหล่งการเรียนรู้ชุมชน
4. ประชาชนได้รับการส่งเสริมกระบวนการเรียนรู้เพื่อแก้ปัญหาและพัฒนาคุณภาพชีวิตและเสริมสร้างความเข้มแข็งให้กับชุมชน โดยมี กศน.ตำบล ศูนย์การเรียนรู้ชุมชน และแหล่งการเรียนรู้อื่นในชุมชนเป็นกลไกในการจัดการเรียนรู้
5. ชุมชนมีการจัดการความรู้ของชุมชน เพื่อพัฒนาไปสู่ความมั่นคงและยั่งยืนทางด้านเศรษฐกิจสังคม วัฒนธรรม ประวัติศาสตร์ และสิ่งแวดล้อม
6. ชุมชนและทุกภาคส่วน ร่วมเป็นภาคีเครือข่ายในการจัด ส่งเสริม และสนับสนุนการดำเนินงานการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย
7. บุคลากรของหน่วยงานและสถานศึกษาได้รับการพัฒนาเพื่อเพิ่มสมรรถนะในการปฏิบัติงานการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอย่างทั่วถึง
8. หน่วยงานและสถานศึกษามีระบบการบริหารจัดการตามหลักธรรมาภิบาลและใช้หลักการบริหารแบบมุ่งผลสัมฤทธิ์ (Result Based Management : RBM)

ภารกิจ

1. **จัดการศึกษานอกระบบ** โดยมุ่งจัดการศึกษาให้กับประชาชนและผู้ด้อยโอกาส ผู้พลาดโอกาส และผู้ขาดโอกาสที่อยู่นอกระบบ โรงเรียนให้ได้รับการศึกษาขั้นพื้นฐาน อ่านออก เขียนได้ รวมทั้งการจัดการศึกษาสายสามัญและสายอาชีพในรูปแบบต่าง ๆ เพื่อยกระดับการศึกษา และพัฒนาคุณภาพชีวิตให้กับกลุ่มเป้าหมายโดยจัดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมการเรียนการสอนเสมือนในระบบโรงเรียน และในรูปแบบของการใช้สื่อเทคโนโลยีทางการศึกษา สื่อรายการวิทยุโทรทัศน์เพื่อการศึกษา สื่อการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียมและการจัดนิทรรศการวิทยาศาสตร์เพื่อการศึกษา เป็นต้น

2. **ส่งเสริมการศึกษาตามอัธยาศัย** โดยจัดกิจกรรมการเรียนรู้ให้สอดคล้องกับวิถีชีวิตอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้ประชาชนได้รับข้อมูลข่าวสารที่จำเป็นและทันสมัย รู้เท่าทันการเปลี่ยนแปลงของสังคมโลกที่เป็นไปอย่างรวดเร็วในยุคโลกาภิวัตน์ สามารถแสวงหาความรู้ได้ด้วยตนเองอย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต จากแหล่งต่างๆ ได้แก่ ห้องสมุดประชาชน บ้านหนังสือชุมชน ศูนย์การเรียนชุมชน เป็นต้น

บทบาทหน้าที่

1. กำหนดนโยบาย วางแผนด้านการศึกษานอกโรงเรียนระดับจังหวัด
2. ส่งเสริม ประสานงาน และพัฒนาเครือข่ายการบริการการศึกษานอกโรงเรียนทั้งภาครัฐและเอกชน
3. ส่งเสริมและสนับสนุนการบริการการศึกษานอกโรงเรียนทั้งในระบบ นอก ระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยของศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอ 22 แห่ง
4. สนับสนุนและบริการสื่อทางการศึกษาแก่หน่วยงานที่จัดกิจกรรมการศึกษานอกโรงเรียนทั้งภาครัฐและเอกชน
5. ดำเนินการเกี่ยวกับคลังข้อสอบเพื่อสนับสนุนการวัดผล ประเมินผลของศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอ 22 แห่ง
6. นิเทศ ติดตามการจัดกิจกรรมของศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอ 22 แห่ง
7. กำกับดูแลสถานศึกษาในความดูแลของสำนักงาน กศน. จังหวัดศรีสะเกษ
8. ปฏิบัติงานอื่นตามที่ได้รับมอบหมาย

เป้าหมาย/งบประมาณ กิจกรรมการศึกษาต่อเนื่อง จำแนกเป็นรายกิจกรรม ดังนี้

ที่	กิจกรรม	จำนวน (คน)	งบประมาณ (บาท)
1	กิจกรรมส่งเสริมการรู้หนังสือ	1,128	620,400
2	โครงการศูนย์ฝึกอาชีพชุมชน		
	2.1) 1 อำเภอ 1 อาชีพ	1,689	1,520,100
	2.2) หลักสูตรอาชีพระยะสั้น (ไม่เกิน 30ชม.)	4,972	3,480,400
	2.3) หลักสูตรชั้นเรียนวิชาชีพ (31 ชม.ขึ้นไป)	3,925	3,532,500
3	การศึกษาเพื่อพัฒนาทักษะชีวิต	7,498	862,270
4	การศึกษาเพื่อพัฒนาสังคมและชุมชน	5,500	2,200,000
5	การศึกษาเพื่อเรียนรู้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง	2,200	880,000
6	โครงการความร่วมมือการผลิตผู้ดูแลผู้สูงอายุระหว่าง กระทรวงศึกษาธิการและกระทรวงสาธารณสุข (หลักสูตร 70 ชม.)	60	77,100
7	โครงการภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารด้านอาชีพ	-	-
8	โครงการพัฒนาเศรษฐกิจดิจิทัล	6,180	2,188,490
9	โครงการพัฒนาเพื่อคงพัฒนาทางกาย จิต สมอของผู้สูงอายุ	6,883	929,205
รวม		40,035	16,290,465

4. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

4.1 งานวิจัยในประเทศ

จันทร์ฉาย นวลจันทร์ (2557) ได้ศึกษา สภาพการบริหารจัดการศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษา ราชบุรี เขต 2 พบว่า สภาพการบริหารจัดการศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษา ราชบุรี เขต 2 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า สภาพการบริหารจัดการศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงอยู่ในระดับมากทุกด้านเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย คือ ด้านการบริหารจัดการสถานศึกษา ด้านหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน ด้านการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ด้านผลลัพธ์/ภาพความสำเร็จ และด้านการพัฒนาบุคลากรของสถานศึกษา

ความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างต่อการบริหารจัดการศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาราชบุรี เขต 2 ที่จำแนกตามตำแหน่ง วุฒิการศึกษา ประสบการณ์ทำงาน ในการทำงานของผู้บริหาร โรงเรียน ครูหัวหน้าวิชาการ และครูที่รับผิดชอบโครงการเศรษฐกิจพอเพียงโดยรวมและรายด้านทุกด้าน ไม่แตกต่างกัน

ศรีสุดา สุทธิ (2557) ได้ศึกษา การจัดการศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอ ในจังหวัดศรีสะเกษ ผลวิจัยพบว่า

1. สภาพการจัดการศึกษาตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอ ในจังหวัดศรีสะเกษ โดยภาพรวมและรายด้าน มีสภาพการจัดการศึกษา อยู่ในระดับมาก โดยเรียงสภาพการจัดการศึกษาจากมากไปหาน้อย ดังนี้ ด้านการพัฒนาบุคลากรของสถานศึกษา ด้านการบริหารจัดการสถานศึกษา ด้านการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนและ ด้านหลักสูตรและการจัดกิจกรรมการเรียนรู้

2. ปัญหาการจัดการศึกษาตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอ ในจังหวัดศรีสะเกษ โดยภาพรวมและรายด้าน มีปัญหาการจัดการศึกษาอยู่ในระดับน้อย โดยเรียงปัญหาการจัดการศึกษาจากมากไปหาน้อย ดังนี้ ด้านหลักสูตรและการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ด้านการบริหารจัดการสถานศึกษา ด้านการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน และด้านการพัฒนาบุคลากรของสถานศึกษา

3. ผลการเปรียบเทียบสภาพและปัญหาการจัดการศึกษาตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอ ในจังหวัดศรีสะเกษ จำแนกตามตำแหน่งและขนาดของสถานศึกษา

3.1 ผลการเปรียบเทียบสภาพและปัญหาการจัดการศึกษาตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ของศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอ ในจังหวัดศรีสะเกษ จำแนกตามตำแหน่งโดยภาพรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน

3.2 ผลการเปรียบเทียบสภาพและปัญหาการจัดการศึกษาตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ของ ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอ ในจังหวัดศรีสะเกษ จำแนกตามขนาดของสถานศึกษา โดยภาพรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าสภาพการจัดการศึกษา ในด้านหลักสูตรและการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ และด้านการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนด้านการบริหารจัดการสถานศึกษาและด้านการพัฒนาบุคลากรของสถานศึกษาไม่แตกต่าง

กัน และปัญหาการจัดการศึกษา ในรายด้านพบว่า ด้านการบริหารจัดการสถานศึกษา ด้านหลักสูตร และการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ และด้านการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนด้านการพัฒนาบุคลากรของสถานศึกษาไม่แตกต่างกัน

คำตัน จันทะวงษา (2559) ได้ศึกษา การบริหารจัดการสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจังหวัดปทุมธานี เขต 2 ผลการวิจัยพบว่า 1) ผลการเปรียบเทียบการบริหารจัดการสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจังหวัดปทุมธานี เขต 2 พบว่า ภาพรวมอยู่ในระดับมาก เรียงลำดับจากค่าเฉลี่ยสูงสุดไปต่ำสุด ดังนี้ ด้านการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน อยู่ในระดับมาก ด้านพัฒนาบุคลากรของสถานศึกษา อยู่ในระดับมาก ด้านผลลัพธ์ภาพความสำเร็จ อยู่ในระดับมาก ด้านการบริหารจัดการสถานศึกษา อยู่ในระดับมาก และ ด้านหลักสูตรและการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ อยู่ในระดับมาก ตามลำดับ 2) การเปรียบเทียบการบริหารจัดการสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจังหวัดปทุมธานี เขต 2 คือ 1) การบริหารจัดการ สถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ปทุมธานี เขต 2 จำแนกตามขนาดสถานศึกษา ภาพรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน โดยสถานศึกษาขนาดกลางมีระดับบริหารจัดการสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมากกว่าสถานศึกษาขนาดเล็กและขนาดใหญ่ และ 2) การเปรียบเทียบการบริหารจัดการสถานศึกษา ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ปทุมธานี เขต 2 จำแนกตามประเภทการทำงาน พบว่า ภาพรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน โดยผู้ที่มีประสบการณ์การทำงานไม่เกิน 10 ปี มีการบริหารจัดการสถานศึกษา ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสูงกว่าผู้ที่มีประสบการณ์การทำงาน ตั้งแต่ 10 ปีขึ้นไป

มานิตย์ พานแสวง (2561) ได้ศึกษา การบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 40 ผลการวิจัย พบว่า 1) การบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงใน โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 40 ตามความคิดเห็นของข้าราชการครู โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านการบริหารบุคคล รองลงมา คือ ด้านการริหารงบประมาณ และมีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านการบริหารทั่วไป 2) ข้าราชการครูที่ปฏิบัติหน้าที่ในโรงเรียนที่มีขนาดต่างกันมีความคิดเห็นต่อ ระดับการบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงใน โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 40 มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 3)

ข้อเสนอแนะต่อการบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 40 ที่สำคัญคือ ควรสร้างความตระหนักให้ครูเห็นความสำคัญในการสอนที่สอดคล้องหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โดยผลิตสื่อการเรียนการสอน เพื่อให้นักเรียนเกิดกระบวนการคิดวิเคราะห์สร้างสรรค์ รักการเรียนรู้ ควรมีการวางแผนการใช้งบประมาณของสถานศึกษาในการดำเนินงานตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ควรสร้างความรู้ความเข้าใจแก่บุคลากรทั้งผู้บริหาร ครูคณะกรรมการสถานศึกษา และส่งเสริมให้ปฏิบัติตามแนวปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง และควรมีการประสานความร่วมมือกับชุมชน หน่วยงานส่วนราชการ เพื่อการพัฒนาอาคารสถานที่ และแหล่งเรียนรู้ ในโรงเรียน

จักรพงษ์ มัตสยะวนิชกุล (2561) ได้ศึกษา กลยุทธ์การบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง เพื่อพัฒนาอย่างยั่งยืน ผลการวิจัยพบว่า

1. องค์ประกอบของการบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง มีจำนวน 16 องค์ประกอบ

2. สภาพปัจจุบันของการบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก โดยด้านการบริหารจัดการสถานศึกษาอยู่ในลำดับมากที่สุด รองลงมาได้แก่ ด้านผลลัพธ์/ภาพความสำเร็จ ด้านการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ด้านการพัฒนาบุคลากรของสถานศึกษา และด้านหลักสูตรและการจัดกิจกรรมการเรียนรู้อยู่ในลำดับต่ำสุดตามลำดับ

3. การพัฒนาและทดลองใช้กลยุทธ์การบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

3.1 กลยุทธ์การบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง มีจำนวน 5 ด้าน 29 กลยุทธ์ ดังนี้ 1) ด้านการบริหารจัดการสถานศึกษา มี 8 กลยุทธ์ 2) ด้านหลักสูตรและการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ มี 5 กลยุทธ์ 3) ด้านการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน มี 4 กลยุทธ์ 4) ด้านการพัฒนาบุคลากรของสถานศึกษา มี 6 กลยุทธ์ 5) ด้านผลลัพธ์/ภาพความสำเร็จ มี 6 กลยุทธ์

3.2 การทดลองใช้กลยุทธ์การบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง มีการกำหนดแผนการดำเนินงานและผู้รับผิดชอบ มีการพัฒนาครูและการศึกษาคุณงาน ทำให้ครูมีความความตระหนักในการจัดการเรียนการสอน มีการบูรณาการที่สอดคล้องกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง มีความพึงพอใจในการดำเนินงานตามกลยุทธ์การบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง อยู่ในระดับ ดีมาก ข้อค้นพบสำคัญ คือ กลยุทธ์การปรับความคิดและยอมรับแนวคิดหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ของพระบาทสมเด็จพระปรมินทร

มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช รัชกาลที่ 9 มาเป็นแนวทาง ในการดำเนินชีวิต และกลยุทธ์การสร้างระบบ เครือข่ายความร่วมมือกับชุมชนและองค์กรต่าง ๆ ในการขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่ สถานศึกษา

ณัฐพร เอี่ยมหุ่่น (2561) ได้ศึกษา การบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของ เศรษฐกิจพอเพียงกับคุณภาพชีวิตการทำงานของครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 8 พบว่า การบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง สังกัดสำนักงานเขต พื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 8 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านอยู่ใน ระดับมากที่สุดทุกด้าน โดยเรียงลำดับจากมัชฌิมเลขคณิตจากมากไปน้อย ดังนี้ ด้านการบริหาร จัดการสถานศึกษา ด้านหลักสูตรและการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ด้านพัฒนาบุคลากรของ สถานศึกษา ด้านการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน และด้านผลลัพธ์/ภาพความสำเร็จ

คุณภาพชีวิตการทำงานของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 8 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด และเมื่อพิจารณารายด้านอยู่ในระดับมากที่สุดทุกด้าน โดยเรียง จากค่ามัชฌิมเลขคณิตจากมากไปน้อย ดังนี้ ด้านจังหวะชีวิต ด้านเกี่ยวข้องกับสังคม ด้านความ เจริญก้าวหน้าและความมั่นคงในงาน ด้านประชาธิปไตยในการทำงาน ด้านสภาพแวดล้อมที่ ปลอดภัยและส่งเสริมสุขภาพ ด้านการบูรณาการด้านสังคม ด้านการพัฒนาความสามารถของ บุคคล ด้านการให้สิ่งตอบแทนที่เหมาะสมและยุติธรรม

การบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมีความสัมพันธ์กับ คุณภาพชีวิตการทำงานของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 8 โดยภาพรวม อยู่ในระดับปานกลาง และเป็นความสัมพันธ์เชิงบวก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

นันทวดี พุ่มเกิด (2562) ได้ศึกษา รูปแบบการบริหารสถานศึกษาพอเพียงสู่ศูนย์ การเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงด้านการศึกษาของโรงเรียนขยายโอกาสทาง การศึกษา พบว่า สภาพปัจจุบันของการบริหารสถานศึกษาศูนย์การเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของ เศรษฐกิจพอเพียงด้านการศึกษา มีรูปแบบที่มีลักษณะเป็น โครงสร้างทางความคิด และมิ ความสัมพันธ์ขององค์ประกอบ มี 6 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) ด้านความพร้อมของบุคลากร 2) ด้าน การบริหารจัดการ 3) ด้านการจัดการเรียนรู้ 4) ด้านการจัดกิจกรรมนักเรียนและกิจกรรมโรงเรียน 5) ด้านการเปลี่ยนแปลงที่เห็นได้ชัด 6) ด้านการมีศักยภาพขยายผลอย่างมีคุณภาพและมีประสิทธิภาพ

รูปแบบการบริหารสถานศึกษาพอเพียงสู่ศูนย์การเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของ เศรษฐกิจพอเพียงด้านการศึกษาของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา ประกอบด้วย 3 ส่วน ได้แก่ ส่วนที่ 1 ส่วนนำ ประกอบด้วย แนวคิด หลักการ และวัตถุประสงค์ของรูปแบบ ส่วนที่ 2 เนื้อหา ประกอบด้วย องค์ประกอบการบริหารสถานศึกษาพอเพียงสู่ศูนย์การเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของ

เศรษฐกิจพอเพียงด้านการศึกษาของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา และกระบวนการบริหาร ส่วนที่ 3 เงื่อนไขความสำเร็จ

ผู้บริหาร ครู นักเรียน และผู้ปกครอง มีความคิดเห็นว่า รูปแบบการบริหาร สถานศึกษาพอเพียงสู่ศูนย์การเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงด้านการศึกษาของ โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สามารถนำมาใช้ในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา ได้อย่างเหมาะสม

4.2 งานวิจัยต่างประเทศ

การศึกษาในเรื่อง การจัดการศึกษาโดยใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงใน สถานศึกษาเป็นแนวคิดที่มาจากรากฐานสังคมไทย ดังนั้น งานวิจัยต่างประเทศที่ใช้หลักปรัชญา ของเศรษฐกิจพอเพียง จึงไม่มีการดำเนินการ ทั้งนี้ผู้วิจัยจึงได้นำแนวคิดที่มีความสัมพันธ์กับ แนวทางหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงตามที่มีผู้ศึกษา ไว้ดังนี้

เรนเบิร์ก และสเตฟานัส (Renburg and Stephanus,1994,p 3309) ได้ศึกษารูปแบบ หลักสูตรเป็นรายวิชาสำหรับสาขาวิชาเศรษฐศาสตร์ศึกษา เห็นว่า การสร้างหลักสูตรที่มีเนื้อหา รายวิชาที่เป็นวิทยาศาสตร์และเป็นคำสอนทางจริยธรรมสำหรับสาขาวิชาเศรษฐศาสตร์ศึกษานั้น เป็นที่ต้องการของสังคม ซึ่งเป็นความเร่งด่วนอย่างยิ่งในระยะสองถึงสามปีที่ผ่านมา และในปัจจุบัน มีความต้องการมากขึ้น นักเรียนต่างรับทราบเรื่องการศึกษาลักษณะเช่นนี้ การศึกษาต้องใกล้ชิดกับ ชีวิตจริงให้มากที่สุดเท่าที่จะเป็นไปได้เพื่อเตรียมนักเรียนสำหรับชีวิตจริงให้ได้ นอกจากนี้ เศรษฐศาสตร์กำลังมีบทบาทสำคัญในชีวิตประจำวันของทุก ๆ คน และนักเรียนเป็นผู้บริโภคที่ถูก กระทบหนักที่สุดทางเศรษฐกิจในการศึกษารุ่นนี้มุ่งวางรูปแบบหลักสูตรเป็นรายวิชา สำหรับ สาขาวิชาเศรษฐศาสตร์ศึกษา จากการศึกษาได้ข้อสรุปว่า จุดหมายของหลักสูตรเป็นรายวิชาสำหรับ สาขาวิชาเศรษฐศาสตร์ศึกษานั้นจะต้องได้รับการพัฒนาและต้องกำหนดแนวทางในการเลือก และ เรียงลำดับเนื้อหาที่จะเรียนในวิชาเศรษฐศาสตร์ศึกษา

ผลจากการศึกษาเอกสารและวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องทั้งงานวิจัยในประเทศและ งานวิจัยต่างประเทศดังกล่าว นำมาเป็นกรอบแนวคิดการวิจัย เรื่อง การจัดการศึกษาโดยใช้หลัก ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและ การศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดศรีสะเกษ สามารถสังเคราะห์ การจัดการศึกษาในสถานศึกษาโดยใช้ หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงเกี่ยวข้องกับการดำเนินงาน การบริหารสถานศึกษาตามหลัก ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงจากกระทรวงศึกษาธิการร่วมกับสำนักงานคณะกรรมการการศึกษา ขั้นพื้นฐาน ศูนย์สถานศึกษาพอเพียงมูลนิธิยุวสถิรคุณ มี 5 ด้าน คือ การบริหารจัดการสถานศึกษา

หลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ การจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน การพัฒนาบุคลากรของสถานศึกษา
และผลลัพธ์ความสำเร็จ

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การศึกษาการจัดการศึกษาโดยใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดศรีสะเกษ เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ ใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการวิจัยเพื่อให้การศึกษาเป็นไปตามวัตถุประสงค์ ผู้ศึกษาได้ดำเนินการตามขั้นตอนซึ่งได้นำเสนอเรียงตามลำดับหัวข้อ ดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
2. เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา
3. การเก็บรวบรวมข้อมูล
4. การวิเคราะห์ข้อมูล

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากร ได้แก่ ครูจำนวน 273 คน ในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดศรีสะเกษ

1.2 กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ครูจำนวน 159 คนในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดศรีสะเกษ ได้จากการกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างตามตารางของเครชชีและมอร์แกน (บุญชม ศรีสะอาด, 2554, น.43) และทำการสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) โดยใช้ขนาดของสถานศึกษาเป็นชั้นในการสุ่ม จากนั้นนำมาเทียบสัดส่วนและสุ่มอย่างง่าย เพื่อให้ได้จำนวนกลุ่มตัวอย่างตามสัดส่วนของขนาดกลุ่มประชากร ดังตารางที่ 3.1

ตารางที่ 3.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ขนาดสถานศึกษา	ประชากร	กลุ่มตัวอย่าง
	ครู	ครู
ขนาดเล็ก	18	12
ขนาดกลาง	63	43
ขนาดใหญ่	53	38
ขนาดใหญ่พิเศษ	161	66
รวม	295	159

1.3 ผู้ให้ข้อมูลในการสัมภาษณ์ ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูที่มีผลงานดีเด่น และมีการจัดการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงต้นแบบจำนวน 16 คน แยกตามขนาดสถานศึกษา

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษานี้ ได้แก่ แบบสอบถาม และแบบสัมภาษณ์ซึ่งผู้ศึกษาสร้างขึ้น โดยอาศัยแนวคิดทฤษฎี ตลอดจนผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

2.1 แบบสอบถาม แบ่งเป็น 2 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม เป็นคำถามแบบตรวจสอบรายการ (Check List) จำนวน 5 ข้อ ประกอบด้วย เพศ อายุ ระดับการศึกษา ตำแหน่งในการปฏิบัติงาน และขนาดของสถานศึกษา

ส่วนที่ 2 ข้อมูลเกี่ยวกับการจัดการศึกษาโดยใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย จังหวัดศรีสะเกษ ประกอบด้วย 5 ด้าน จำนวน 50 ข้อ คือ

1. การบริหารจัดการสถานศึกษา
2. หลักสูตร และการจัดการเรียนรู้
3. การจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน
4. การพัฒนาบุคลากรของสถานศึกษา
5. ผลลัพธ์ความสำเร็จ

ลักษณะแบบสอบถามเป็นแบบมาตราประมาณค่า 5 ระดับ (Rating Scale) ของลิเคิร์ต (Likert Scale) มีเกณฑ์การให้คะแนน ดังนี้

- 5 หมายถึง พฤติกรรมที่ปฏิบัติในระดับมากที่สุด
- 4 หมายถึง พฤติกรรมที่ปฏิบัติในระดับมาก
- 3 หมายถึง พฤติกรรมที่ปฏิบัติในระดับปานกลาง
- 2 หมายถึง พฤติกรรมที่ปฏิบัติในระดับน้อย
- 1 หมายถึง พฤติกรรมที่ปฏิบัติในระดับน้อยที่สุด

2.2 แบบสัมภาษณ์สำหรับผู้บริหารสถานศึกษา และครู เพื่อสัมภาษณ์ความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาและข้อเสนอแนะการจัดการศึกษาโดยใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดศรีสะเกษ ประกอบด้วย ข้อมูลผู้ให้สัมภาษณ์ ปัญหา แนวทางแก้ปัญหาและข้อเสนอแนะ ประกอบด้วย 5 ด้าน คือ 1) การบริหารจัดการสถานศึกษา 2) หลักสูตร และการจัดการเรียนรู้ 3) การจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน 4) การพัฒนาบุคลากรของสถานศึกษา และ 5) ผลลัพธ์ความสำเร็จ

การหาคุณภาพเครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา

ผู้ศึกษาได้นำแบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์ที่สร้างขึ้นไปทดสอบหาความตรงและหาความเที่ยง ดังนี้

1. การหาค่าความตรง (Content Validity) โดยนำแบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์ที่ผู้ศึกษาสร้างจากการศึกษาแนวคิด ทฤษฎี ตลอดจนข้อมูลที่เกี่ยวข้อง ไปเสนอต่อคณะกรรมการที่ปรึกษาการศึกษาค้นคว้าอิสระและให้ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 คน ตรวจสอบความถูกต้อง ของคำถามในแต่ละข้อว่าตรงตามจุดมุ่งหมายของการศึกษารั้งนี้หรือไม่ และหาคุณภาพของแบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์การจัดการศึกษาโดยใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดศรีสะเกษ ซึ่งผู้วิจัยสร้างขึ้น โดยมีค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับวัตถุประสงค์ (Index of Item- Objective Congruence: IOC) ได้ค่า IOC อยู่ระหว่าง 0.67 ถึง 1.00

2. การหาค่าความเที่ยง (Reliability) ผู้ศึกษานำแบบสอบถามไปทำการทดสอบ (Try Out) กับกลุ่มบุคคลที่มีลักษณะคล้ายกับกลุ่มตัวอย่าง คือ ผู้บริหารและครูหรือบุคลากรผู้ปฏิบัติหน้าที่หัวหน้ากลุ่มงานในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดศรีสะเกษ จำนวน 30 คน ประกอบด้วย สถานศึกษาขนาดเล็ก ขนาดกลาง ขนาดใหญ่ และขนาดใหญ่พิเศษ จากนั้นนำแบบสอบถามมาวิเคราะห์หาค่าความเที่ยง โดยวิธีการวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์อัลฟาของ Cronbach (Cronbach's Reliability coefficient alpha) ได้ค่าความเที่ยงจาก

แบบสอบถามเท่ากับ 0.98 และแบบสัมภาษณ์การจัดการศึกษาโดยใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย จังหวัดศรีสะเกษ

3. นำแบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์ที่ทดลองใช้แล้ว ทำเป็นฉบับสมบูรณ์ เพื่อเก็บข้อมูลต่อไป

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

3.1 การเก็บรวบรวมข้อมูลจากแบบสอบถาม และแบบสัมภาษณ์

ผู้ศึกษาได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลตามลำดับ ดังนี้

1. ขอนหนังสือขอความร่วมมือในการเก็บข้อมูลการวิจัยจากประธานกรรมการประจำสาขาวิชาศึกษาศาสตร์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาราช ถึงผู้อำนวยการศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอ จำนวน 22 แห่ง ในสังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดศรีสะเกษ เพื่อขอความร่วมมือในการตอบแบบสอบถาม

2. นำแบบสอบถามพร้อมหนังสือขออนุญาต ส่งให้ครูที่ได้กำหนดเป็นกลุ่มตัวอย่าง เพื่อขอความอนุเคราะห์ตอบแบบสอบถาม โดยผู้วิจัยจัดทำแบบสอบถามในรูปแบบ Google Form นำส่งแบบสอบถามในช่องทางโปรแกรมประยุกต์ไลน์ เนื่องจากสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา (COVID-19) เพื่อให้เป็นไปตามมาตรการป้องกันการแพร่ระบาดจากการสัมผัสเอกสารและให้เกิดความปลอดภัยสูงสุด

3. ผู้วิจัยแจกแบบสอบถามจำนวน 159 ฉบับ ให้กับกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ช่องทางโปรแกรมประยุกต์ไลน์ และนัดหมายวันรับคืนเพื่อเก็บรวบรวมข้อมูล จำนวน 159 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100

4. ผู้วิจัยได้ดำเนินการสัมภาษณ์ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 8 คน และครูจำนวน 8 คน เกี่ยวกับปัญหาและข้อเสนอแนะการจัดการศึกษาโดยใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดศรีสะเกษ รวมจำนวน 16 คน

5. นำแบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์ที่ได้ทั้งหมดมาประมวลผล

6. นำผลที่ได้จากการประมวลผลมาวิเคราะห์ และเสนอเป็นรายงานการวิจัย

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

4.1 การวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถาม

ในการศึกษาครั้งนี้ผู้ศึกษาวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

4.1.1 ตรวจสอบความสมบูรณ์ของแบบสอบถามทุกฉบับ แล้วคัดเลือกฉบับที่มีความสมบูรณ์มาวิเคราะห์

4.1.2 วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์

1) แบบสอบถามส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ประกอบด้วย เพศ อายุ ระดับการศึกษา ตำแหน่งในการปฏิบัติงาน และขนาดของสถานศึกษาของผู้ตอบแบบสอบถาม วิเคราะห์โดยใช้ความถี่ และค่าร้อยละ แล้วนำเสนอในรูปแบบตารางประกอบคำบรรยาย

2) แบบสอบถามส่วนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับการจัดการศึกษาโดยใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดศรีสะเกษ

(1) วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ค่าเฉลี่ยและค่าเฉลี่ยเบี่ยงเบนมาตรฐาน แล้วนำมาแปลผลตามเกณฑ์ ดังนี้ (บุญชม ศรีสะอาด, 2553, น. 103)

ค่าเฉลี่ย 4.50 – 5.00 หมายถึง พฤติกรรมที่ปฏิบัติในระดับมากที่สุด

ค่าเฉลี่ย 3.50 – 4.49 หมายถึง พฤติกรรมที่ปฏิบัติในระดับมาก

ค่าเฉลี่ย 2.50 – 3.49 หมายถึง พฤติกรรมที่ปฏิบัติในระดับปานกลาง

ค่าเฉลี่ย 1.50 – 2.49 หมายถึง พฤติกรรมที่ปฏิบัติในระดับน้อย

ค่าเฉลี่ย 1.00 – 1.49 หมายถึง พฤติกรรมที่ปฏิบัติในระดับน้อยที่สุด

(2) วิเคราะห์เปรียบเทียบการจัดการศึกษาโดยใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดศรีสะเกษ จำแนกตามขนาดสถานศึกษาโดยใช้ การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One Way Anova) และเปรียบเทียบรายคู่ ด้วยวิธีการของเชฟเฟ (Scheffe's method)

4.2 การวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสัมภาษณ์

ผู้วิจัยดำเนินการดังนี้

4.2.1 จัดหมวดหมู่ข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ ตามกรอบแนวคิดของการวิจัย

4.2.2 ทำการวิเคราะห์เนื้อหาจากข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์

4.2.3 นำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากการสัมภาษณ์ โดยวิธีการวิเคราะห์เนื้อหา

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัย เรื่อง การจัดการศึกษาโดยใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดศรีสะเกษ มีลำดับขั้นในการวิเคราะห์ข้อมูลและการนำเสนอข้อมูลตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย แบ่งออกเป็น 4 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์การจัดการศึกษาโดยใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดศรีสะเกษ

ตอนที่ 3 ผลการเปรียบเทียบการจัดการศึกษาโดยใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดศรีสะเกษ

ตอนที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับปัญหา และข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการจัดการศึกษาโดยใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดศรีสะเกษ

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลปรากฏดังรายละเอียดดังต่อไปนี้

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามการจัดการศึกษาโดยใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดศรีสะเกษ ดังแสดงในตารางที่ 4.1 - 4.10

ตารางที่ 4.1 จำนวนและร้อยละของข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามจำแนกตาม เพศ อายุ ระดับการศึกษา ตำแหน่งในการปฏิบัติงาน และขนาดของสถานศึกษา สังกัด สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดศรีสะเกษ

ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม	จำนวน(คน)	ร้อยละ
1. เพศ		
1.1 ชาย	48	30.19
1.2 หญิง	111	69.81
รวม	159	100
2. อายุ		
2.1 20 - 29 ปี	13	8.18
2.2 30 - 39 ปี	57	35.85
2.3 40 - 49 ปี	55	34.59
2.4 50 ปี ขึ้นไป	34	21.38
รวม	159	100
3. ระดับการศึกษา		
3.1 ปริญญาตรี	142	89.31
3.2 สูงกว่าปริญญาตรี	17	10.69
รวม	159	100
3. ตำแหน่งในการปฏิบัติงาน		
3.1 ข้าราชการครู	32	20.13
3.2 ครูอาสาสมัครฯ	26	16.35
3.3 ครู กศน.ตำบล	101	63.52
รวม	159	100
4. ขนาดของสถานศึกษา		
4.1 ขนาดเล็ก	12	7.55
4.2 ขนาดกลาง	43	27.04
4.3 ขนาดใหญ่	38	23.90
4.4 ขนาดใหญ่พิเศษ	66	41.51
รวม	159	100

จากตารางที่ 4.1 พบว่า จากผู้ตอบแบบสอบถามทั้งหมด จำนวน 159 คน ส่วนใหญ่เป็นครูเพศหญิง จำนวน 111 คน คิดเป็นร้อยละ 70 มีอายุ 30 - 39 ปี และอายุ 40 - 49 ปี จำนวน 112 คน คิดเป็นร้อยละ 44 มีระดับการศึกษาปริญญาตรี จำนวน 142 คน คิดเป็นร้อยละ 89 มีตำแหน่งในการปฏิบัติงานเป็นครู กศน.ตำบล จำนวน 101 คน คิดเป็นร้อยละ 64 และปฏิบัติงานอยู่ในสถานศึกษาขนาดใหญ่พิเศษ จำนวน 66 คน คิดเป็น ร้อยละ 42

ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์การจัดการศึกษาโดยใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดศรีสะเกษ

ผลการวิเคราะห์การจัดการศึกษาโดยใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดศรีสะเกษ ดังแสดงในตารางที่ 4.2 ถึง 4.10

ตารางที่ 4.2 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การจัดการศึกษาโดยใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดศรีสะเกษ โดยรวมและรายด้าน

รายการ	\bar{X}	S.D.	แปลผล
1. การบริหารจัดการสถานศึกษา	4.49	0.56	มาก
2. หลักสูตร และการจัดการเรียนรู้	4.33	0.61	มาก
3. การจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน	4.38	0.66	มาก
4. การพัฒนาบุคลากรของสถานศึกษา	4.42	0.61	มาก
5. ผลลัพธ์ความสำเร็จ	4.41	0.59	มาก
รวม	4.40	0.25	มาก

จากตารางที่ 4.2 พบว่า การจัดการศึกษาโดยใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดศรีสะเกษ ในภาพรวม และรายด้านอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.40$, S.D. = 0.25) เมื่อพิจารณารายด้าน

เรียงตามลำดับ ดังนี้ การบริหารจัดการสถานศึกษา ($\bar{X} = 4.49$, S.D. = 0.56) การพัฒนาบุคลากรของสถานศึกษา ($\bar{X} = 4.42$, S.D. = 0.61) ผลลัพธ์ความสำเร็จ ($\bar{X} = 4.41$, S.D. = 0.59) การจัดการกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ($\bar{X} = 4.38$, S.D. = 0.66) หลักสูตร และการจัดการเรียนรู้ ($\bar{X} = 4.33$, S.D. = 0.61)

ตารางที่ 4.3 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การจัดการศึกษาโดยใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดศรีสะเกษ ด้านการบริหารจัดการสถานศึกษา

รายการ	\bar{X}	S.D.	แปลผล
1. มีนโยบายน้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาขับเคลื่อนในสถานศึกษา และบูรณาการในแผนปฏิบัติงานประจำปี	4.55	0.54	มากที่สุด
2. ดำเนินการตามนโยบายและแผนปฏิบัติงานประจำปีที่น้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาขับเคลื่อนในสถานศึกษา	4.55	0.54	มากที่สุด
3. มีแผนงาน/โครงการ/กิจกรรม ด้านวิชาการ ที่ส่งเสริมการบูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่การจัดการกิจกรรมการเรียนรู้	4.54	0.52	มากที่สุด
4. ดำเนินการตาม แผนงาน/โครงการ/ กิจกรรม ด้านวิชาการที่ส่งเสริมการบูรณาการ หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่การจัด กิจกรรมการเรียนรู้	4.52	0.53	มากที่สุด
5. มีการวางแผนการบริหารจัดการงบประมาณของสถานศึกษาที่สอดคล้องกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง	4.51	0.57	มากที่สุด
6. ดำเนินการตามแผนงบประมาณของสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง	4.53	0.56	มากที่สุด
7. มีการใช้อาคารสถานที่และจัดการแหล่งการเรียนรู้ในสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง	4.35	0.66	มาก

ตารางที่ 4.3 (ต่อ)

รายการ	\bar{X}	S.D.	แปลผล
8. ประสานสัมพันธ์กับชุมชนให้มีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างคุณลักษณะอยู่อย่างพอเพียงของผู้เรียน	4.45	0.58	มาก
9. ติดตามผลการดำเนินการตามนโยบายและแผนปฏิบัติการประจำปีที่น้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาขับเคลื่อนในสถานศึกษา	4.42	0.58	มาก
10. นำผลการติดตามการดำเนินการมาพัฒนานโยบาย/แผนงาน/โครงการ/กิจกรรมขับเคลื่อนหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษา	4.39	0.59	มาก
รวม	4.49	0.56	มาก

จากตารางที่ 4.3 พบว่า การจัดการศึกษาโดยใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดศรีสะเกษ การบริหารจัดการสถานศึกษาโดยรวมและรายข้อ อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.49$, S.D. = 0.56) และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า มีนโยบายน้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาขับเคลื่อนในสถานศึกษา และบูรณาการในแผนปฏิบัติงานประจำปีและมีดำเนินการตามนโยบายและแผนปฏิบัติงานประจำปีที่น้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาขับเคลื่อนในสถานศึกษามีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{X} = 4.55$, S.D. = 0.54) และมีการใช้อาคารสถานที่และจัดการแหล่งการเรียนรู้ในสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ($\bar{X} = 4.35$, S.D. = 0.66)

ตารางที่ 4.4 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การจัดการศึกษาโดยใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดศรีสะเกษ ด้านหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้

รายการ	\bar{X}	S.D.	แปลผล
1. มีการวิเคราะห์หลักสูตรการจัดการศึกษาโดยใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสาระการเรียนรู้ต่างๆตามมาตรฐานการเรียนรู้	4.28	0.60	มาก
2. มีแผนจัดการเรียนที่บูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสาระการเรียนรู้ต่างๆตามมาตรฐานการเรียนรู้	4.33	0.64	มาก
3. มีแผนการจัดการเรียนรู้ของครูที่สอดคล้องตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง	4.35	0.57	มาก
4. กระบวนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่สอดคล้องตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง	4.36	0.55	มาก
5. การมีส่วนร่วมของผู้เรียนในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสาระการเรียนรู้	4.38	0.58	มาก
6. จัดทำพัฒนา/เผยแพร่ สื่อการเรียนรู้ เพื่อบูรณาการตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้	4.32	0.56	มาก
7. ใช้แหล่งเรียนรู้/ภูมิปัญญาท้องถิ่นในชุมชน เสริมสร้างการพัฒนาคุณลักษณะอย่างพอเพียงของผู้เรียน	4.42	0.56	มาก
8. จัดทำเครื่องมือวัดและประเมินผลที่หลากหลาย และสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง	4.33	0.57	มาก
9. มีการจัดแสดง เผยแพร่ แลกเปลี่ยนเรียนรู้ผลงานของผู้เรียนที่เกิดจากการประยุกต์ใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง	4.27	0.62	มาก

ตารางที่ 4.4 (ต่อ)

รายการ	\bar{X}	S.D.	แปลผล
10.มีการนิเทศ กำกับ ติดตาม ประเมินผลการนำ หน่วยการเรียนรู้ ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจ พอเพียงไปใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้	4.36	0.59	มาก
รวม	4.33	0.61	มาก

จากตารางที่ 4.4 พบว่า การจัดการศึกษาโดยใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดศรีสะเกษ ด้านหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ โดยรวมและรายข้อ อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.33$, S.D. = 0.61) และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า มีการใช้แหล่งเรียนรู้/ภูมิปัญญาท้องถิ่นในชุมชน เสริมสร้างการพัฒนาคุณลักษณะอยู่อย่างพอเพียงของผู้เรียนมีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{X} = 4.42$, S.D. = 0.56) และมีการจัดแสดง เผยแพร่ แลกเปลี่ยนเรียนรู้ผลงานของผู้เรียนที่เกิดจากการประยุกต์ใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ($\bar{X} = 4.27$, S.D. = 0.62)

ตารางที่ 4.5 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การจัดการศึกษาโดยใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดศรีสะเกษ ด้านการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน

รายการ	\bar{X}	S.D.	แปลผล
1. มีแผนการจัดกิจกรรมพัฒนาคุณภาพผู้เรียนที่ สอดคล้องตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง	4.47	0.53	มาก
2. จัดกิจกรรมพัฒนาคุณภาพผู้เรียนที่สอดคล้องตาม หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง	4.52	0.52	มาก
3. มีกิจกรรมลูกเสือ/ยุวกาชาดหรือบำเพ็ญประโยชน์ สอดคล้องตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง	4.35	0.67	มาก
4. จัดส่งเสริมให้มีการจัดตั้งชุมนุม/ชมรมตามหลัก ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง	4.28	0.65	มาก

ตารางที่ 4.5 (ต่อ)

รายการ	\bar{X}	S.D.	แปลผล
5. มีการประยุกต์ใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่น/วัฒนธรรม/ หลักคำสอนทางศาสนาในการจัดกิจกรรมพัฒนา ผู้เรียนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง	4.43	0.57	มาก
6. มีกิจกรรมส่งเสริม สนับสนุนให้ผู้เรียนเกิดจิต อาสา และมีส่วนร่วมในกิจกรรมเพื่อสังคมและ สาธารณประโยชน์ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจ พอเพียง	4.45	0.55	มาก
7. การมีส่วนร่วมของผู้เรียนในการแก้ปัญหา/พัฒนา สถานศึกษาหรือชุมชนด้านเศรษฐกิจ/สังคม/ สิ่งแวดล้อมตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง	4.40	0.58	มาก
8. มีแผนการนิเทศ ติดตามการจัดกิจกรรมพัฒนา ผู้เรียน	4.38	0.59	มาก
9. มีกานิเทศ ติดตามการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน	4.42	0.57	มาก
10. นำผลการนิเทศ ติดตามการจัดกิจกรรมพัฒนา ผู้เรียนไปปรับปรุง พัฒนาการจัดกิจกรรมพัฒนา คุณภาพผู้เรียนให้สอดคล้องตามหลักปรัชญาของ เศรษฐกิจพอเพียง	4.36	0.61	มาก
รวม	4.38	0.66	มาก

จากตารางที่ 4.5 พบว่า การจัดการศึกษาโดยใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดศรีสะเกษ ด้านการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนโดยรวมและรายข้อ อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.38$, S.D. = 0.66) และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า มีการจัดกิจกรรมพัฒนาคุณภาพผู้เรียนที่สอดคล้องตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{X} = 4.52$, S.D. = 0.52) และจัดส่งเสริมให้มีการจัดตั้งชุมนุม/ชมรมตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ($\bar{X} = 4.28$, S.D. = 0.65)

ตารางที่ 4.6 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การจัดการศึกษาโดยใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดศรีสะเกษ ด้านการพัฒนานุเคราะห์ของสถานศึกษา

รายการ	\bar{X}	S.D.	แปลผล
1. มีแผนงาน/โครงการพัฒนานุเคราะห์ของสถานศึกษาเพื่อสร้างความตระหนักและเห็นคุณค่าของหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง	4.45	0.55	มาก
2. มีการจัดประชุม/อบรม/สัมมนา/ศึกษาดูงานแหล่งเรียนรู้เพื่อประยุกต์ใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง	4.45	0.58	มาก
3. ส่งเสริมให้บุคลากรแสวงหาความรู้เกี่ยวกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง	4.43	0.55	มาก
4. จัดกิจกรรมส่งเสริมการดำเนินชีวิตและการปฏิบัติภารกิจหน้าที่ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงแก่นุเคราะห์ของสถานศึกษา	4.45	0.55	มาก
5. จัดกิจกรรมส่งเสริมบุคลากรต้นแบบ/แบบอย่างที่ดีในการดำรงชีวิตตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง	4.42	0.61	มาก
6. การมีส่วนร่วมของบุคลากรในกิจกรรมจิตอาสา กิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง	4.50	0.57	มาก
7. มีแผนการนิเทศ ติดตามการดำเนินกิจกรรม/โครงการพัฒนานุเคราะห์ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง	4.39	0.59	มาก
8. มีการนิเทศ ติดตามผลการดำเนินกิจกรรม/โครงการพัฒนานุเคราะห์ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง	4.44	0.58	มาก
9. นำผลการนิเทศ ติดตามกิจกรรม/โครงการไปพัฒนา/ปรับปรุงการพัฒนานุเคราะห์ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง	4.37	0.60	มาก

ตารางที่ 4.6 (ต่อ)

รายการ	\bar{X}	S.D.	แปลผล
10. ขยายผลและเผยแพร่ การดำเนินชีวิตและการปฏิบัติภารกิจหน้าที่ของบุคลากรตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง	4.36	0.58	มาก
รวม	4.42	0.60	มาก

จากตารางที่ 4.6 พบว่า การจัดการศึกษาโดยใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดศรีสะเกษ ด้านการพัฒนาบุคลากรของสถานศึกษา โดยรวมและรายข้อ อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.42$, S.D. = 0.60) และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า มีแผนงาน/โครงการพัฒนาบุคลากรของสถานศึกษา เพื่อสร้างความตระหนักและเห็นคุณค่าของหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง, มีการจัดประชุม/อบรม/สัมมนา/ศึกษาดูงานแหล่งเรียนรู้เพื่อประยุกต์ใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง และจัดกิจกรรมส่งเสริมการดำเนินชีวิตและการปฏิบัติภารกิจหน้าที่ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงแก่บุคลากรของสถานศึกษามีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{X} = 4.45$, S.D. = 0.55) และการขยายผลและเผยแพร่การดำเนินชีวิตและการปฏิบัติภารกิจหน้าที่ของบุคลากรตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ($\bar{X} = 4.36$, S.D. = 0.58)

ตารางที่ 4.7 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การจัดการศึกษาโดยใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดศรีสะเกษ ด้านผลลัพธ์ความสำเร็จ

รายการ	\bar{X}	S.D.	แปลผล
1. สถานศึกษามีคุณลักษณะสถานศึกษาพอเพียง	4.36	0.58	มาก
2. ผู้บริหารมีคุณลักษณะผู้บริหารสถานศึกษาพอเพียง	4.43	0.60	มาก
3. บุคลากรของสถานศึกษามีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง	4.47	0.54	มาก

ตารางที่ 4.7 (ต่อ)

รายการ	\bar{X}	S.D.	แปลผล
4. บุคลากรจัดการทรัพยากรและดำเนินชีวิตด้านเศรษฐกิจตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง	4.43	0.55	มาก
5. บุคลากรรู้จักใช้และจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมได้อย่างสมดุลและพร้อมรับการเปลี่ยนแปลง	4.39	0.56	มาก
6. บุคลากรเป็นแบบอย่างที่ดีในการปฏิบัติตนเพื่อส่วนรวมและสาธารณประโยชน์ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง	4.43	0.55	มาก
7. ผู้เรียนมีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงตามมาตรฐานการเรียนรู้ของแต่ละระดับชั้น	4.38	0.54	มาก
8. ผู้เรียนสามารถดำเนินชีวิตด้านเศรษฐกิจ/สังคม/วัฒนธรรมอย่างสมดุลตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงและพร้อมรับการเปลี่ยนแปลง	4.42	0.55	มาก
9. ผู้เรียนรู้จักใช้และจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมได้อย่างสมดุล พร้อมรับการเปลี่ยนแปลง	4.42	0.56	มาก
10. ผู้เรียนสามารถเป็นแบบอย่างที่ดีในการปฏิบัติตนเพื่อส่วนรวมและสาธารณประโยชน์ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง	4.45	0.57	มาก
รวม	4.41	0.58	มาก

จากตารางที่ 4.7 พบว่า การจัดการศึกษาโดยใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดศรีสะเกษ ด้านผลลัพธ์ความสำเร็จ โดยรวมและรายข้อ อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.41$, S.D. = 0.58) และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า บุคลากรของสถานศึกษามีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับหลัก

ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{X} = 4.47$, S.D. = 0.54) และสถานศึกษามีคุณลักษณะสถานศึกษาพอเพียง มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ($\bar{X} = 4.36$, S.D. = 0.58)

ตอนที่ 3 ผลการเปรียบเทียบการจัดการศึกษาโดยใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตาม อัธยาศัยจังหวัดศรีสะเกษ

ตารางที่ 4.8 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การจัดการศึกษาโดยใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดศรีสะเกษ จำแนกตามขนาดของสถานศึกษา

	จำแนกตามขนาดสถานศึกษา										แปลผล
	ขนาดเล็ก		ขนาดกลาง		ขนาดใหญ่		ขนาดใหญ่พิเศษ		ผลรวม		
	\bar{X}	S.D	\bar{X}	S.D	\bar{X}	S.D	\bar{X}	S.D	\bar{X}	S.D	
1. การบริหารจัดการสถานศึกษา	3.58	0.51	4.67	0.47	4.34	0.48	4.62	0.48	4.49	0.56	มาก
2. หลักสูตรและการจัดการเรียนรู้	4.33	0.65	4.35	0.48	4.24	0.85	4.36	0.51	4.33	0.61	มาก
3. การจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน	4.33	0.77	4.30	0.55	4.47	0.92	4.38	0.51	4.38	0.66	มาก
4. การพัฒนาบุคลากรของสถานศึกษา	4.33	0.77	4.28	0.66	4.66	0.58	4.38	0.51	4.42	0.60	มาก
5. ผลลัพธ์ความสำเร็จ	4.33	0.49	4.37	0.69	4.16	0.54	4.59	0.49	4.41	0.58	มาก
ค่าเฉลี่ยโดยรวม	4.18	0.28	4.40	0.24	4.37	0.32	4.47	0.13	4.40	0.25	มาก

จากตารางที่ 4.8 พบว่า การจัดการศึกษาโดยใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดศรีสะเกษจำแนกตามขนาดของสถานศึกษา

กลุ่มครูในสถานศึกษาขนาดเล็ก ในภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย

($\bar{X} = 4.18, S.D. = 0.28$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า หลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ การจัดการกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน การพัฒนาบุคลากรของสถานศึกษา ผลลัพธ์ความสำเร็จมีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{X} = 4.33, S.D. = 0.77$) และการบริหารจัดการสถานศึกษา มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ($\bar{X} = 3.58, S.D. = 0.51$)

กลุ่มครูในสถานศึกษาขนาดกลาง ในภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย ($\bar{X} = 4.40, S.D. = 0.24$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า การบริหารจัดการสถานศึกษามีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{X} = 4.67, S.D. = 0.47$) และการพัฒนาบุคลากรของสถานศึกษา มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ($\bar{X} = 4.28, S.D. = 0.66$)

กลุ่มครูในสถานศึกษาขนาดใหญ่ ในภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย ($\bar{X} = 4.37, S.D. = 0.32$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า การพัฒนาบุคลากรของสถานศึกษา มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{X} = 4.66, S.D. = 0.58$) ด้านหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ($\bar{X} = 4.24, S.D. = 0.85$)

กลุ่มครูในสถานศึกษาขนาดใหญ่พิเศษ ในภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย ($\bar{X} = 4.47, S.D. = 0.13$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า การบริหารจัดการสถานศึกษา มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{X} = 4.62, S.D. = 0.48$) และหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ($\bar{X} = 4.36, S.D. = 0.51$)

ตารางที่ 4.9 ค่าความแปรปรวนในการจัดการศึกษาโดยใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย จังหวัดศรีสะเกษ จำแนกตามขนาดของสถานศึกษา

รายการ	แหล่งความแปรปรวน	SS	df	MS	F	p
1. การบริหารจัดการสถานศึกษา	ระหว่างกลุ่ม	13.294	3	4.431	18.849	.000*
	ภายในกลุ่ม	36.441	155	.235		
	รวม	49.736	158			
2. หลักสูตรและการจัดการเรียนรู้	ระหว่างกลุ่ม	.418	3	.139	.369	.775
	ภายในกลุ่ม	58.575	155	.378		
	รวม	58.994	158			

ตารางที่ 4.9 (ต่อ)

รายการ	แหล่งความแปรปรวน	SS	df	MS	F	p
3. การจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน	ระหว่างกลุ่ม	.618	3	.206	.465	.707
	ภายในกลุ่ม	68.740	155	.443		
	รวม	69.358	158			
4. การพัฒนาบุคลากรของสถานศึกษา	ระหว่างกลุ่ม	3.203	3	1.068	2.987	.033*
	ภายในกลุ่ม	55.401	155	.357		
	รวม	58.604	158			
5. ผลลัพธ์ความสำเร็จ	ระหว่างกลุ่ม	4.707	3	1.569	4.892	.003*
	ภายในกลุ่ม	49.720	155	.321		
	รวม	54.428	158			
รวม	ระหว่างกลุ่ม	.882	3	.294	5.250	.002*
	ภายในกลุ่ม	8.676	155	.056		
	รวม	9.558	158			

*p < .05

จากตารางที่ 4.9 พบว่า การจัดการศึกษาโดยใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัด ศรีสะเกษ จำแนกตามขนาดของสถานศึกษา โดยภาพรวมแตกต่างกัน แต่เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านการบริหารจัดการสถานศึกษา การพัฒนาบุคลากรของสถานศึกษา ผลลัพธ์ความสำเร็จ มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ .05 ส่วนหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ และการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ไม่แตกต่างกัน

ตารางที่ 4.10 ค่าเปรียบเทียบความแตกต่างรายคู่ การจัดการศึกษาโดยใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดศรีสะเกษระหว่างรายด้าน กับขนาดสถานศึกษา

ขนาดสถานศึกษา		ขนาดเล็ก	ขนาดกลาง	ขนาดใหญ่	ขนาดใหญ่พิเศษ
ด้านการบริหารจัดการ	\bar{X}				
สถานศึกษา					
ขนาดเล็ก	3.58	-	-1.091*	-0.759*	-1.038*
ขนาดกลาง	4.67	-	-	-0.332*	-0.053
ขนาดใหญ่	4.34	-	-	-	-0.279*
ขนาดใหญ่พิเศษ	4.62	-	-	-	-
ด้านการพัฒนาบุคลากร	\bar{X}				
ของสถานศึกษา					
ขนาดเล็ก	3.95	-	-0.054	-0.325	-0.045
ขนาดกลาง	4.22	-	-	-0.379*	-0.100
ขนาดใหญ่	4.33	-	-	-	-0.279
ขนาดใหญ่พิเศษ	4.38	-	-	-	-
ด้านผลลัพธ์ความสำเร็จ	\bar{X}				
ขนาดเล็ก	4.33	-	-0.039	-0.175	-0.258
ขนาดกลาง	4.37	-	-	-0.214	-0.219
ขนาดใหญ่	4.16	-	-	-	-0.433*
ขนาดใหญ่พิเศษ	4.59	-	-	-	-
ภาพรวม					
ขนาดเล็ก	4.18	-	-0.212	-0.190	-0.283*
ขนาดกลาง	4.40	-	-	-0.071	-
ขนาดใหญ่	4.37	-	-	-	-0.093
ขนาดใหญ่พิเศษ	4.47	-	-	-	-

*p < .05

จากตารางที่ 4.10 พบว่า การจัดการศึกษาโดยใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัด

ศรีสะเกษ จำแนกตามขนาดสถานศึกษาที่ต่างกัน คือ สถานศึกษาขนาดเล็กมีการบริหารจัดการสถานศึกษา แตกต่างกับสถานศึกษขนาดกลาง สถานศึกษาขนาดใหญ่ และสถานศึกษาขนาดใหญ่พิเศษ อย่างมีนัยสำคัญอย่างยิ่งทางสถิติที่ระดับ .05 สถานศึกษาขนาดใหญ่แตกต่างจากสถานศึกษาขนาดกลาง และสถานศึกษาขนาดใหญ่พิเศษอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ด้านการพัฒนาบุคลากรของสถานศึกษา สถานศึกษาขนาดกลางมีความแตกต่างกับสถานศึกษาขนาดใหญ่ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ด้านผลลัพธ์ความสำเร็จ สถานศึกษาขนาดใหญ่มีความแตกต่างกับสถานศึกษาขนาดใหญ่พิเศษ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตอนที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับปัญหา และข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการจัดการศึกษา โดยใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดศรีสะเกษ

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลแบบสัมภาษณ์เกี่ยวกับปัญหา และข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการจัดการศึกษาโดยใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดศรีสะเกษ โดยข้อมูลได้จากการสัมภาษณ์ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนตัวอย่างตามขนาดสถานศึกษา รายละเอียดดังตารางที่ 4.11

ตารางที่ 4.11 ผลวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับปัญหา แนวทางแก้ไข และข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการจัดการศึกษาโดยใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดศรีสะเกษ

ปัญหา	แนวทางแก้ไข/ข้อเสนอแนะ
<p>1. การบริหารจัดการสถานศึกษา</p> <p>- นโยบายน้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาขับเคลื่อนในสถานศึกษาและบูรณาการในแผนปฏิบัติงานประจำปีไม่สนับสนุนการขับเคลื่อนของสถานศึกษาอย่างชัดเจนไม่มีงบประมาณเฉพาะในการดำเนินงานตามแผนงาน/โครงการด้านปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษา</p>	<p>1. การบริหารจัดการสถานศึกษา</p> <p>- หน่วยงานต้นสังกัดจัดสรรงบประมาณเฉพาะในการขับเคลื่อนนโยบายด้านสถานศึกษาพอเพียง</p> <p>- ผู้บริหารส่งเสริมให้มีการจัดกิจกรรมด้านวิชาการที่บูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่การจัดการจัดการกิจกรรมการเรียนรู้เพิ่มมากขึ้น</p>

ตารางที่ 4.11 (ต่อ)

ปัญหา	แนวทางแก้ไข/ข้อเสนอแนะ
<p>-แผนงาน/โครงการ/กิจกรรม ด้านวิชาการ ที่ส่งเสริมการบูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่การจัดกิจกรรมการเรียนรู้มีน้อย</p> <p>- มีการประสานสัมพันธ์กับชุมชนให้มีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างคุณลักษณะอยู่อย่างพอเพียงของผู้เรียนน้อย</p> <p>- การนำผลการติดตามการดำเนินการมาพัฒนา นโยบาย/แผนงาน/โครงการ/กิจกรรมขับเคลื่อนหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษามีน้อย</p>	<p>- สถานศึกษาจัดทำบันทึกข้อตกลงร่วมกัน กับชุมชน ภาครีเครือข่าย “ภาคีความร่วมมือ” เพื่อส่งเสริมสนับสนุน การเผยแพร่องค์ความรู้ด้านหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง เพื่อเสริมสร้าง คุณลักษณะอยู่อย่างพอเพียงของผู้เรียนร่วมกัน และมีการติดตามผลการดำเนินการ และนำผลการติดตามมาพัฒนาจัดกิจกรรมขับเคลื่อนหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษาอย่างต่อเนื่อง</p>
<p>2. หลักสูตรและการจัดการเรียนรู้</p> <p>- การวิเคราะห์หลักสูตรการจัดการศึกษาโดยใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสาระการเรียนรู้ ต่างๆตามมาตรฐานการเรียนรู้ดำเนินการได้น้อย</p> <p>- แผนจัดการเรียนที่บูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสาระการเรียนรู้ ต่างๆตามมาตรฐานการเรียนรู้ไม่ชัดเจน และบูรณาการครบทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้</p> <p>- แผนการจัดการเรียนรู้ของครูที่ส่วนใหญ่ไม่สอดคล้องตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง</p> <p>- กระบวนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่สอดคล้องตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไม่หลากหลาย</p> <p>- ไม่มีเครื่องมือวัดและประเมินผลที่หลากหลาย และสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง</p>	<p>2. หลักสูตรและการจัดการเรียนรู้</p> <p>- วิเคราะห์ปัญหาาร่วมกันในสถานศึกษา เพื่อจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ ที่หลากหลาย รวมทั้งจัดทำเครื่องมือวัดและประเมินผลที่หลากหลาย เพื่อให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง และมีแผนการจัดการกิจกรรมการเรียนรู้ของผู้เรียนที่สอดคล้องตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงและจัดให้มีเวที ช่องทางในการจัดแสดง เผยแพร่ แลกเปลี่ยนเรียนรู้ผลงานของผู้เรียน ที่เกิดจากการประยุกต์ใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในทุกสาระวิชา</p> <p>- สถานศึกษาควรให้ผู้รับผิดชอบในการสรุปผลการนิเทศ ติดตามผล นำผลการนิเทศ ติดตามผล มาวางแผนการพัฒนาหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้อย่างต่อเนื่องและจริงจัง</p>

ตารางที่ 4.11 (ต่อ)

ปัญหา	แนวทางแก้ไข/ข้อเสนอแนะ
<ul style="list-style-type: none"> - การจัดแสดง เผยแพร่ แลกเปลี่ยนเรียนรู้ผลงานของผู้เรียนที่เกิดจากการประยุกต์ใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมีน้อย - ขาดการนำผลการประเมินผลการนำหน่วยการเรียนรู้ ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้พัฒนาในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ 	
<p>3. การจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน</p> <ul style="list-style-type: none"> - แผนการจัดกิจกรรมพัฒนาคุณภาพผู้เรียนไม่ค่อยสอดคล้องตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง - จัดกิจกรรมพัฒนาคุณภาพผู้เรียนที่สอดคล้องตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมีน้อย - การมีส่วนร่วมของผู้เรียนในการแก้ปัญหา/พัฒนาสถานศึกษาหรือชุมชนด้านเศรษฐกิจ/สังคม/สิ่งแวดล้อมตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมีน้อย - ไม่มีการนำผลการนิเทศ ติดตามการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ไปปรับปรุง พัฒนาการจัดกิจกรรมพัฒนาคุณภาพผู้เรียนให้สอดคล้องตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง 	<p>3. การจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน</p> <ul style="list-style-type: none"> - สถานศึกษาวิเคราะห์แผนการจัดกิจกรรมพัฒนาคุณภาพผู้เรียนที่สอดคล้องตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงร่วมกัน จัดทำแผนการจัดกิจกรรมพัฒนาคุณภาพผู้เรียนในทุกสาระวิชาและทุกโครงการ/กิจกรรม และดำเนินการตามแผนเพื่อส่งเสริม พัฒนาคุณภาพผู้เรียนให้สอดคล้องตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง - ส่งเสริมให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการแก้ปัญหา/พัฒนาสถานศึกษาหรือชุมชนด้านเศรษฐกิจ/สังคม/สิ่งแวดล้อมตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมากขึ้น - ผู้บริหารให้ความสำคัญในการนำผลการนิเทศติดตามมาปรับปรุงและพัฒนากิจกรรมพัฒนาผู้เรียนอย่างจริงจัง

ตารางที่ 4.11 (ต่อ)

ปัญหา	แนวทางแก้ไข/ข้อเสนอแนะ
<p>4. การพัฒนาบุคลากรของสถานศึกษา</p> <ul style="list-style-type: none"> - แผนงาน/โครงการพัฒนาบุคลากรของสถานศึกษาเพื่อสร้างความตระหนักและเห็นคุณค่าของหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมีน้อยมาก - การจัดประชุม/อบรม/สัมมนา/ศึกษาดูงานแหล่งเรียนรู้เพื่อประยุกต์ใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมีน้อย - ไม่ค่อยมีการส่งเสริมให้บุคลากรแสวงหาความรู้เกี่ยวกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง - การจัดกิจกรรมส่งเสริมการดำเนินชีวิตและการปฏิบัติภารกิจหน้าที่ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงแก่บุคลากรของสถานศึกษามีน้อย - ไม่มีการจัดกิจกรรมส่งเสริมบุคลากรต้นแบบ/แบบอย่างที่ดีในการดำรงชีวิตตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง - ไม่มีกิจกรรมขยายผลและเผยแพร่ การดำเนินชีวิตและการปฏิบัติภารกิจหน้าที่ของบุคลากรตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง 	<p>4. การพัฒนาบุคลากรของสถานศึกษา</p> <p>สถานศึกษามีแผนและกิจกรรม การพัฒนาบุคลากรด้านการจัดกิจกรรมส่งเสริมบุคลากรต้นแบบ/แบบอย่างที่ดีในการดำรงชีวิตตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง เพื่อขยายผลและเผยแพร่ การดำเนินชีวิตและการปฏิบัติภารกิจหน้าที่ของบุคลากรต้นแบบตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง</p>
<p>5. ผลลัพธ์ความสำเร็จ</p> <ul style="list-style-type: none"> - สถานศึกษาไม่มีงบประมาณเฉพาะดำเนินการสถานศึกษาพอเพียง - บุคลากรของสถานศึกษาไม่ค่อยได้รับการส่งเสริมจัดกิจกรรมเสริมการมีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง 	<p>5. ผลลัพธ์ความสำเร็จ</p> <ul style="list-style-type: none"> - หน่วยงานต้นสังกัดจัดสรรงบประมาณเฉพาะให้สถานศึกษาขับเคลื่อนกิจกรรมสถานศึกษาพอเพียงอย่างต่อเนื่อง - สถานศึกษาควรจัดกิจกรรม/โครงการสนับสนุนการเรียนรู้และตระหนักในการนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในการปฏิบัติงานและการดำเนินชีวิตนำสู่การเป็นแบบอย่างที่ดีตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

ตารางที่ 4.11 (ต่อ)

ปัญหา	แนวทางแก้ไข/ข้อเสนอแนะ
<ul style="list-style-type: none"> - ไม่ค่อยมีกิจกรรมส่งเสริมผู้เรียนให้มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงตามมาตรฐานการเรียนรู้ ของแต่ละระดับชั้น - ไม่ค่อยมีกิจกรรมส่งเสริมผู้เรียนสามารถดำเนินชีวิตด้านเศรษฐกิจ/สังคม/วัฒนธรรมอย่างสมดุลตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงและพร้อมรับการเปลี่ยนแปลง - กิจกรรมส่งเสริมผู้เรียนสามารถเป็นแบบอย่างที่ดีในการปฏิบัติตนเพื่อส่วนรวมและสาธารณประโยชน์ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมีน้อยมาก 	<ul style="list-style-type: none"> - สถานศึกษาส่งเสริมและดำเนินการให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการแก้ปัญหา/พัฒนาตนเอง ด้านหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โดยมีแผนการนิเทศ ติดตามการดำเนินกิจกรรมพัฒนาตนเองของผู้เรียน และนำผลการพัฒนามาแก้ไขปัญหาอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้ผู้เรียนสามารถดำเนินชีวิตด้านเศรษฐกิจ/สังคม/วัฒนธรรมอย่างสมดุลตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ใช้และจัดการทรัพยากรธรรมชาติ/สิ่งแวดล้อมได้อย่างสมดุล พร้อมรับการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นได้

จากตารางที่ 4.11 สรุปผลวิเคราะห์ข้อมูลจากการสัมภาษณ์เกี่ยวกับปัญหา แนวทางแก้ไข และข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการจัดการศึกษาโดยใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดศรีสะเกษ พบว่า มีปัญหาทุกด้าน ด้านที่มีปัญหามากที่สุด คือ ด้านหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ และด้านผลลัพธ์ความสำเร็จ และด้านที่มีปัญหาน้อย คือ ด้านการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ในส่วนแนวทางแก้ไขและข้อเสนอแนะมีการนำเสนอในเชิงนโยบายการให้หน่วยงานต้นสังกัดให้ความสำคัญ สนับสนุนงบประมาณเฉพาะในการขับเคลื่อนงานสถานศึกษาพอเพียง ในระดับสถานศึกษา ผู้บริหารสถานศึกษามีบทบาทสำคัญในการบริหารงานทุกด้านให้สถานศึกษาขับเคลื่อนตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยการพัฒนาครู บุคลากรของสถานศึกษา ผู้เรียน และประสานเครือข่ายชุมชนให้มีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาโดยใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดศรีสะเกษให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น และเป็นรูปธรรม เกิดประโยชน์ต่อการจัดการศึกษาของชาติ ผู้เรียนและประชาชน ได้รับการศึกษาและสามารถดำเนินชีวิตบนความยั่งยืนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

บทที่ 5

สรุปการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การศึกษาวิจัยเรื่อง การจัดการศึกษาโดยใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดศรีสะเกษ ซึ่งแบ่งเป็น 3 หัวข้อ ดังนี้ (1) สรุปการวิจัย (2) อภิปรายผล และ (3) ข้อเสนอแนะ โดยเสนอตามลำดับดังนี้

1. สรุปการวิจัย

1.1 วัตถุประสงค์การวิจัย

1.1.1 เพื่อศึกษาการจัดการศึกษาโดยใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดศรีสะเกษ

1.1.2 เพื่อเปรียบเทียบการจัดการศึกษาโดยใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดศรีสะเกษ จำแนกตามขนาดของสถานศึกษา

1.1.3 เพื่อศึกษาปัญหาและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการจัดการศึกษาโดยใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดศรีสะเกษ

1.2 วิธีดำเนินการวิจัย

1.2.1 ประชากร ได้แก่ ครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดศรีสะเกษ จำนวน 22 แห่ง รวมจำนวนทั้งสิ้น 273 คน

1.2.2 กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ครูที่ในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดศรีสะเกษ จำนวน 22 แห่ง จำนวน 159 คนได้มาโดยการกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างตามตารางของเครชชีและมอร์แกน และทำการสุ่มแบบแบ่งชั้น ตามขนาดสถานศึกษาดังนี้ สถานศึกษาขนาดเล็ก จำนวน 12 คน สถานศึกษาขนาดกลาง จำนวน 43 คน สถานศึกษาขนาดใหญ่ จำนวน 38 คน และสถานศึกษาขนาดใหญ่ จำนวน 66 คน

1.2.3 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ประกอบด้วย

1) แบบสอบถามการจัดการศึกษาโดยใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดศรีสะเกษ ซึ่งผู้วิจัยสร้างขึ้นมีค่า IOC อยู่ระหว่าง 0.67 ถึง 1.00 ค่าความเที่ยง (Reliability) เท่ากับ .98 แบ่งออกเป็น 2 ตอน โดยจำแนกลักษณะของเครื่องมือแต่ละส่วน ดังนี้

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับสถานภาพและข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม เป็นคำถามแบบตรวจสอบรายการ (Check List) จำนวน 5 ข้อ ประกอบด้วย เพศ อายุ ระดับการศึกษา ตำแหน่งในการปฏิบัติงาน และขนาดของสถานศึกษา

ตอนที่ 2 แบบสอบถามแบบมาตราประมาณค่า (Rating scale) 5 ระดับใช้สำรวจความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถาม ข้อมูลเกี่ยวกับการจัดการศึกษาโดยใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดศรีสะเกษ จำนวน 50 ข้อ แบ่งเป็น 5 ด้าน ด้านการบริหารจัดการสถานศึกษา ด้านหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ ด้านการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ด้านการพัฒนาบุคลากรของสถานศึกษา ด้านผลลัพธ์ความสำเร็จ

2) แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง สำหรับผู้บริหารสถานศึกษา เพื่อสัมภาษณ์ความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาและข้อเสนอแนะการจัดการศึกษาโดยใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดศรีสะเกษ ประกอบด้วย ข้อมูลผู้ให้สัมภาษณ์ ปัญหา และข้อเสนอแนะ ประกอบด้วย 5 ด้าน คือ ด้านการบริหารจัดการสถานศึกษา ด้านหลักสูตร และการจัดการเรียนรู้ ด้านการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ด้านการพัฒนาบุคลากรของสถานศึกษา และ ด้านผลลัพธ์ความสำเร็จสอดคล้องกับนิยามศัพท์เฉพาะ และกรอบแนวคิดการวิจัย

1.2.4 การเก็บรวบรวมข้อมูล การเก็บรวบรวมแบบสอบถามจากครูผู้สอน โดยผู้วิจัยจัดทำแบบสอบถามในรูปแบบ Google Form นำส่งแบบสอบถามในช่องทางโปรแกรมประยุกต์ไลน์ เนื่องจากอยู่ภายใต้สถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา (COVID-19) ผู้วิจัยรับแบบสอบถามคืนจากกลุ่มตัวอย่างในแต่ละสถานศึกษา ได้รับแบบสอบถามคืน 159 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100 การเก็บข้อมูลจากแบบสัมภาษณ์ ผู้วิจัยได้ดำเนินการสัมภาษณ์ผู้บริหารสถานศึกษา และครู จำนวน 8 คนเกี่ยวกับปัญหาและข้อเสนอแนะการจัดการศึกษาโดยใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดศรีสะเกษ

1.3 การวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยได้วิเคราะห์ข้อมูลด้วยโปรแกรมคอมพิวเตอร์ ดังนี้

1.3.1 วิเคราะห์แบบสอบถาม โดยการใช้ค่าความถี่ (Frequency) และร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-Way ANOVA และการทดสอบความแตกต่างเป็นรายคู่ตามวิธีของ เชฟเฟ่ (Scheffe's Method)

1) การวิเคราะห์แบบสัมภาษณ์ เกี่ยวกับปัญหาและข้อเสนอแนะการจัดการศึกษาโดยใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดศรีสะเกษ ใช้การวิเคราะห์เนื้อหา

1.4 สรุปผลการวิจัย

1.4.1 ผลการศึกษา การจัดการศึกษาโดยใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดศรีสะเกษ ในภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาในแต่ละด้าน เรียงลำดับข้อมูลดังนี้ ด้านการบริหารจัดการสถานศึกษา ด้านการพัฒนานุเคราะห์ของสถานศึกษา ด้านผลสัมฤทธิ์ความสำเร็จ ด้านกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน และด้านการบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้

1) การจัดการศึกษาโดยใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดศรีสะเกษ ด้านการบริหารจัดการสถานศึกษาในภาพรวมและรายข้ออยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า มีนโยบายน้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาขับเคลื่อนในสถานศึกษา และบูรณาการในแผนปฏิบัติงานประจำปีและมีดำเนินการตามนโยบายและแผนปฏิบัติงานประจำปีที่น้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาขับเคลื่อนในสถานศึกษามีค่าเฉลี่ยสูงสุด และมีการใช้อาคารสถานที่และจัดการแหล่งการเรียนรู้ในสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด

2) การจัดการศึกษาโดยใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดศรีสะเกษ ด้านหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ ในภาพรวมและรายข้ออยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า มีการใช้แหล่งเรียนรู้/ภูมิปัญญาท้องถิ่นในชุมชนเสริมสร้างการพัฒนาคุณลักษณะอยู่อย่างพอเพียงของผู้เรียนมีค่าเฉลี่ยสูงสุด และมีการจัดแสดง เผยแพร่ แลกเปลี่ยนเรียนรู้ผลงานของผู้เรียนที่เกิดจากการประยุกต์ใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด

3) การจัดการศึกษาโดยใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดศรีสะเกษ

เกษ ด้านการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ในภาพรวมและรายชื่ออยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า การจัดกิจกรรมพัฒนาคุณภาพผู้เรียนที่สอดคล้องตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมีค่าเฉลี่ยสูงสุด และจัดส่งเสริมให้มีการจัดตั้งชุมนุม/ชมรมตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด

4) การจัดการศึกษาโดยใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดศรีสะเกษ ด้านการพัฒนาบุคลากรของสถานศึกษา ในภาพรวมและ รายชื่ออยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า มีแผนงาน/โครงการพัฒนาบุคลากรของสถานศึกษาเพื่อสร้างความตระหนักและเห็นคุณค่าของหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง, มีการจัดประชุม/อบรม/สัมมนา/ศึกษาดูงานแหล่งเรียนรู้เพื่อประยุกต์ใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง และจัดกิจกรรมส่งเสริมการดำเนินชีวิตและการปฏิบัติการกิจหน้าที่ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงแก่บุคลากรของสถานศึกษา มีค่าเฉลี่ยสูงสุด และการขยายผลและเผยแพร่ การดำเนินชีวิตและการปฏิบัติการกิจหน้าที่ของบุคลากรตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด

5) การจัดการศึกษาโดยใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัด ศรีสะเกษ ด้านผลลัพธ์ความสำเร็จในภาพรวมและรายชื่ออยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า บุคลากรของสถานศึกษามีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมีค่าเฉลี่ยสูงสุด และสถานศึกษามีคุณลักษณะสถานศึกษาพอเพียง มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด

1.4.2 ผลการเปรียบเทียบการจัดการศึกษาโดยใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดศรีสะเกษ จำแนกตามขนาดสถานศึกษา โดยภาพรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า การบริหารจัดการสถานศึกษา การพัฒนาบุคลากรของสถานศึกษา และผลลัพธ์ความสำเร็จ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ .05 ส่วนหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ และการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนไม่แตกต่างกัน

เมื่อพิจารณารายคู่ พบว่า ด้านการบริหารจัดการสถานศึกษา สถานศึกษาขนาดเล็กมีความแตกต่างกับสถานศึกษาขนาดกลาง สถานศึกษาขนาดใหญ่ และสถานศึกษาขนาดใหญ่พิเศษ อย่างมีนัยสำคัญอย่างยิ่งทางสถิติที่ระดับ .05 สถานศึกษาขนาดใหญ่แตกต่างจากสถานศึกษาขนาดกลาง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และสถานศึกษาขนาดใหญ่แตกต่างจากสถานศึกษาขนาดใหญ่พิเศษ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ด้านการพัฒนาบุคลากรของสถานศึกษา สถานศึกษาขนาดกลางมีความแตกต่างกับสถานศึกษาขนาดใหญ่ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ

.05 ด้านผลลัพธ์ความสำเร็จ สถานศึกษาขนาดใหญ่มีความแตกต่างกับสถานศึกษาขนาดใหญ่พิเศษ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ในภาพรวม สถานศึกษาขนาดเล็กแตกต่างกับขนาดใหญ่พิเศษ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

1.4.3 ผลการศึกษาปัญหา และข้อเสนอแนะการจัดการศึกษาโดยใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดศรีสะเกษ พบว่า มีปัญหาทุกด้าน ด้านที่มีปัญหามากที่สุด คือ ด้านหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ และด้านผลลัพธ์ความสำเร็จ และด้านที่มีปัญหาน้อย คือ ด้านการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ในส่วนแนวทางการแก้ปัญหาและข้อเสนอแนะมีการนำเสนอในเชิงนโยบายการให้หน่วยงานต้นสังกัดให้ความสำคัญ สนับสนุนงบประมาณเฉพาะในการขับเคลื่อนงานสถานศึกษาพอเพียง ในระดับสถานศึกษา ผู้บริหารสถานศึกษามีบทบาทสำคัญในการบริหารงานทุกด้านให้สถานศึกษาขับเคลื่อนตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงโดยการพัฒนาครู บุคลากรของสถานศึกษา ผู้เรียน และประสานเครือข่ายชุมชน ให้มีส่วนร่วมอย่างเป็นรูปธรรม เกิดประโยชน์ต่อการจัดการศึกษาของชาติ ผู้เรียนและประชาชนได้รับการศึกษาและสามารถดำเนินชีวิตบนความยั่งยืนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

2. อภิปรายผล

จากการวิจัย เรื่องการจัดการศึกษาโดยใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดศรีสะเกษ ผู้วิจัยได้นำประเด็นสำคัญที่พบมาอภิปรายผล ดังนี้

2.1 ผลการศึกษากิจการการศึกษาโดยใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดศรีสะเกษอยู่ในระดับมาก อาจเป็นเพราะได้มีการดำเนินงานตามนโยบายน้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาขับเคลื่อนในสถานศึกษา และบูรณาการในแผนปฏิบัติงานประจำปีและมีดำเนินการตามนโยบายและแผนปฏิบัติงานประจำปีที่น้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาขับเคลื่อนในสถานศึกษาสอดคล้องกับงานวิจัยของจันทร์ฉาย นวลจันทร์ (2557) ได้ศึกษา สภาพการบริหารจัดการศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาราชบุรี เขต 2 พบว่า สภาพการบริหารจัดการศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาราชบุรี เขต 2 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า สภาพการ

บริหารจัดการศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงอยู่ในระดับมากทุกด้านเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย คือ ด้านการบริหารจัดการสถานศึกษา ด้านหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน ด้านการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ด้านผลลัพธ์/ภาพความสำเร็จ และด้านการพัฒนาบุคลากรของสถานศึกษา

2.1.1 ด้านการบริหารจัดการสถานศึกษาในภาพรวมและรายชื่ออยู่ในระดับมาก อาจเป็นเพราะว่าสถานศึกษามีการดำเนินงานตามนโยบายน้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาขับเคลื่อนในสถานศึกษา และบูรณาการในแผนปฏิบัติงานประจำปีและมีดำเนินการตามนโยบายและแผนปฏิบัติงานประจำปีที่น้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาขับเคลื่อนในสถานศึกษา สอดคล้องกับงานวิจัยของคำตัน จันทะวงษา (2559) ที่ได้ศึกษา การบริหารจัดการสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจังหวัดปทุมธานี เขต 2 ผลการวิจัยพบว่าการบริหารจัดการสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจังหวัดปทุมธานี เขต 2 ภาพรวมอยู่ในระดับมาก และของจักรพงษ์ มัตสยะวานิชกุล (2561) ได้ศึกษา กลยุทธ์การบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง เพื่อพัฒนาอย่างยั่งยืน ผลการวิจัยพบว่า สภาพปัจจุบันของการบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก โดยด้านการบริหารจัดการสถานศึกษาอยู่ในลำดับมากที่สุด รองลงมาได้แก่ ด้านผลลัพธ์/ภาพความสำเร็จ ด้านการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ด้านการพัฒนาบุคลากรของสถานศึกษา และด้านหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้อยู่ในลำดับต่ำสุด ตามลำดับ และสอดคล้องกับงานวิจัย

2.1.2 ด้านหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ ในภาพรวมในระดับมาก อาจเป็นเพราะว่าสถานศึกษามีการจัดทำหลักสูตรที่บูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในสาระการเรียนรู้ต่างๆตามมาตรฐานการเรียนรู้ สอดคล้องกับงานวิจัยของณัฐพร เอี่ยมहरु่น (2561) ได้ศึกษา การบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงกับคุณภาพชีวิตการทำงานของครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 8 พบว่า การบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 8 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านอยู่ในระดับมากที่สุดทุกด้าน โดยเรียงลำดับจากมัชฌิมเลขคณิตจากมากไปน้อย ดังนี้ ด้านการบริหารจัดการสถานศึกษา ด้านหลักสูตรและการจัดการกิจกรรมการเรียนรู้ ด้านพัฒนาบุคลากรของสถานศึกษา ด้านการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน และด้านผลลัพธ์/ภาพความสำเร็จ

2.1.3 ด้านการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ในภาพรวมและรายชื่ออยู่ในระดับมาก อาจเป็นเพราะว่าสถานศึกษามีกรอบกิจกรรมพัฒนาคุณภาพผู้เรียน โดยกำหนดให้สถานศึกษาจัด

กิจกรรมการเรียนรู้ด้านเศรษฐกิจพอเพียง เพื่อให้ผู้เรียนมีความรู้ ความเข้าใจเรื่องปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ความพอประมาณ ความมีเหตุผล การมีภูมิคุ้มกันในตัวที่ดี โดยอาศัยความรู้ และระมัดระวัง ในการนำความรู้มาใช้ในการวางแผนดำเนินงาน และมีสำนึกในคุณธรรม ซื่อสัตย์ สุจริต มีความขยันหมั่นเพียร มานะอดทน ใช้สติและปัญญาในการดำรงชีวิตด้วยความรอบคอบ โดยสามารถนำมาประยุกต์ให้เกิดผลในทางปฏิบัติในการดำรงชีวิตประจำวัน ทั้งต่อตนเอง ครอบครัวและชุมชน ได้อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลต่อไป และสอดคล้องกับคำค้น จันทวงษา (2559) ที่ได้ศึกษา การบริหารจัดการสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจังหวัดปทุมธานี เขต 2 ผลการวิจัยพบว่า ภาพรวมอยู่ในระดับมาก เรียงลำดับจากค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน อยู่ในระดับมาก

2.1.4 ด้านการพัฒนาบุคลากรของสถานศึกษา ในภาพรวมระดับมาก อาจเป็นเพราะว่าสถานศึกษามีแผนงาน/โครงการพัฒนาบุคลากรของสถานศึกษาเพื่อสร้างความตระหนัก และเห็นคุณค่าของหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง, มีการจัดประชุม/อบรม/สัมมนา/ศึกษาดูงาน แหล่งเรียนรู้เพื่อประยุกต์ใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง และจัดกิจกรรมส่งเสริมการดำเนินชีวิตและการปฏิบัติภารกิจหน้าที่ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงแก่บุคลากรของสถานศึกษา สอดคล้องกับมานิตย์ พานแสวง (2561) ที่ได้ศึกษา การบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 40 พบว่า โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านการบริหารบุคคล รองลงมา คือ ด้านการริหารงบประมาณ

2.1.5 ด้านผลลัพธ์ความสำเร็จ ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก อาจเป็นเพราะว่าสถานศึกษามีแนวทางการดำเนินงานสู่การเป็นสถานศึกษาพอเพียงซึ่งมีต้องการดำเนินงานตามกรอบตัวชี้วัดเพื่อให้เกิดผลลัพธ์ความสำเร็จตามเป้าหมายที่วางไว้สอดคล้องกับงานวิจัยของณัฐพร เอี่ยมหุรุ่น (2561) ได้ศึกษา การบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงกับคุณภาพชีวิตการทำงานของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 8 พบว่า การบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 8 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านอยู่ในระดับมากที่สุดทุกด้าน โดยเรียงลำดับจากมัชฌิมเลขคณิตจากมากไปน้อย ดังนี้ ด้านการบริหารจัดการสถานศึกษา ด้านหลักสูตรและการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ด้านพัฒนาบุคลากรของสถานศึกษา ด้านการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน และด้านผลลัพธ์/ภาพความสำเร็จ

2.2 ผลการเปรียบเทียบการจัดการศึกษาโดยใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดศรีสะเกษ จำแนกตามขนาดสถานศึกษา โดยภาพรวมพบว่าสถานศึกษาขนาดเล็ก แตกต่างจากสถานศึกษาขนาดกลาง สถานศึกษาขนาดใหญ่ และสถานศึกษาขนาดใหญ่ พิเศษอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า สถานศึกษาขนาดเล็กมีข้อจำกัดด้านบริหารจัดการสถานศึกษา การบริหารคน และงบประมาณที่ได้รับจัดสรรในการจัดการศึกษาที่แตกต่าง แต่ละขนาดไม่เท่ากันสถานศึกษาขนาดใหญ่ ขนาดกลางมีความพร้อมในด้านบุคลากรงบประมาณ อาคารสถานที่ชุมชน มากกว่าขนาดเล็ก สอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ สอดคล้องกับงานวิจัยของศรีสุดาสุภี (2557) ที่ได้ศึกษา การจัดการศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอในจังหวัดศรีสะเกษ ผลวิจัยพบว่า ผลการเปรียบเทียบสภาพและปัญหาการจัดการศึกษาตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอ ในจังหวัดศรีสะเกษ จำแนกตามขนาดของสถานศึกษา โดยภาพรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าสภาพการจัดการศึกษา ในด้านหลักสูตรและการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ และด้านการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนด้านการบริหารจัดการสถานศึกษาและด้านการพัฒนาบุคลากรของสถานศึกษาไม่แตกต่างกัน

2.3 ผลการเปรียบเทียบรายคู่ การจัดการศึกษาโดยใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดศรีสะเกษ จำแนกตามขนาดสถานศึกษา

2.3.1 ด้านการบริหารจัดการสถานศึกษา สถานศึกษาขนาดเล็กแตกต่างจากสถานศึกษาขนาดกลาง สถานศึกษาขนาดใหญ่ และสถานศึกษาขนาดใหญ่พิเศษอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .00 สถานศึกษาขนาดกลางแตกต่างจากสถานศึกษาขนาดใหญ่อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .02 ทั้งนี้เนื่องมาจากสถานศึกษาขนาดกลาง สถานศึกษาขนาดใหญ่ และสถานศึกษาขนาดใหญ่พิเศษมีความพร้อมในด้านจำนวนบุคลากร งบประมาณ และทรัพยากรในด้านต่างๆ มากกว่าสถานศึกษาขนาดเล็ก การบริหารจัดการด้านต่างๆ จำเป็นจะต้องใช้งบประมาณ และทรัพยากรบุคคลที่มีความพร้อม สอดคล้องกับการศึกษาของจันทร์ทิพย์ เจริญพงษ์ (2553) ได้ศึกษาการจัดการศึกษาตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของโรงเรียนรัชมังคลาภิเษก ผลการวิจัยพบว่าด้านการบริหารจัดการ ผู้บริหาร โรงเรียนมีสภาพการปฏิบัติงานมาก คือ การวางแผนจัดกิจกรรมการดำเนินงาน โครงการ และแต่งตั้งคณะทำงาน คณะกรรมการดำเนินงาน โครงการและผู้บริหารโรงเรียนมีสภาพการปฏิบัติงานน้อย คือ ชุมชนร่วมวางแผนจัดกิจกรรมการดำเนินงานโครงการ ซึ่ง

เมื่อเปรียบเทียบสภาพการจัดการจัดศึกษาตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของโรงเรียนรัชมังกลาภิเชก จำแนกตามขนาดของโรงเรียน เป็นขนาดใหญ่ ขนาดกลางและขนาดเล็ก พบว่า การบริหารจัดการ ทรัพยากรกายภาพ ทรัพยากรการเงิน ทรัพยากรสารสนเทศและการมีส่วนร่วมของชุมชน มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ ระดับ 0.5 ส่วนทรัพยากรมนุษย์ พบว่าทุกข้อไม่มีความแตกต่างกัน

2.3.2 ด้านการพัฒนาบุคลากรของสถานศึกษา สถานศึกษาขนาดกลางแตกต่างจากสถานศึกษาสถานศึกษาขนาดใหญ่ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ทั้งนี้เนื่องมาจากสถานศึกษาขนาดกลาง และสถานศึกษาขนาดใหญ่มีรูปแบบการดำเนินการนิเทศเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาที่เป็นระบบ มีการกำหนดนโยบายและจัดทำโครงการนิเทศอย่างเป็นรูปธรรมเพราะมีบุคลากรเพียงพอ ส่วนสถานศึกษาขนาดเล็กประสบปัญหาขาดแคลนครูที่มีความเชี่ยวชาญเฉพาะทาง และจำนวนครูไม่ครบชั้นเรียน ทั้งต้องแบกรับภาระงานที่ต้องสนองตามนโยบายจากหน่วยเหนือเทียบเท่ากับสถานศึกษาขนาดกลางและขนาดใหญ่ กับงานวิจัยของมานิตย์ พานแสวง (2561) ได้ศึกษา การบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงใน โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 40 ผลการวิจัย พบว่า ข้าราชการครูที่ปฏิบัติหน้าที่ในโรงเรียนที่มีขนาดต่างกันมีความคิดเห็นต่อ ระดับการบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงใน โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษามัธยมศึกษา เขต 40 มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

2.3.3 ภาพรวม สถานศึกษาขนาดเล็กแตกต่างจากสถานศึกษาขนาดใหญ่พิเศษ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .00 ทั้งนี้เนื่องมาจากสถานศึกษาขนาดเล็กตั้งอยู่บนพื้นฐานความขาดแคลน ทั้งงบประมาณ วัสดุ ครุภัณฑ์ ขาดแคลนครูทั้งปริมาณและคุณภาพ ขาดการสนับสนุนอย่างต่อเนื่องจากชุมชน บางแห่งตั้งอยู่เขตชนบท สอดคล้องกับงานวิจัยของมานิตย์ พานแสวง (2561) ได้ศึกษา การบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงใน โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 40 ผลการวิจัย พบว่า ข้าราชการครูที่ปฏิบัติหน้าที่ในโรงเรียนที่มีขนาดต่างกันมีความคิดเห็นต่อ ระดับการบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงใน โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษามัธยมศึกษา เขต 40 มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

2.4 ผลการศึกษาปัญหา และข้อเสนอแนะการจัดการศึกษาโดยใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดศรีสะเกษ พบว่า มีปัญหาทุกด้าน ด้านที่มีปัญหามากที่สุด คือ ด้านหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ และด้านผลลัพธ์ความสำเร็จ และด้านที่มีปัญหาน้อย คือ ด้านการจัดกิจกรรมพัฒนา

ผู้เรียน ในส่วนแนวทางการแก้ปัญหาและข้อเสนอแนะมีการนำเสนอในเชิงนโยบายการให้หน่วยงานต้นสังกัดให้ความสำคัญ สนับสนุนงบประมาณเฉพาะในการขับเคลื่อนงานสถานศึกษาพอเพียง ในระดับสถานศึกษา ผู้บริหารสถานศึกษามีบทบาทสำคัญในการบริหารงานทุกด้านให้สถานศึกษาขับเคลื่อนตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงโดยการพัฒนาครู บุคลากรของสถานศึกษา ผู้เรียน และประสานเครือข่ายชุมชนให้มีส่วนร่วมอย่างเป็นรูปธรรม เกิดประโยชน์ต่อการจัดการศึกษาของชาติ ผู้เรียนและประชาชน ได้รับการศึกษาและสามารถดำเนินชีวิตบนความยั่งยืนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง อาจเป็นเพราะว่า การบูรณาการหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมีน้อย ผู้บริหารสถานศึกษาจึงควรให้ความสำคัญด้านนี้มากขึ้น สอดคล้องกับงานวิจัยของศรีสุตา สุกี (2557) ได้ศึกษา การจัดการศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอ ในจังหวัดศรีสะเกษ ผลวิจัยพบว่า ปัญหาการจัดการศึกษาตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอ ในจังหวัดศรีสะเกษ โดยภาพรวมและรายด้าน มีปัญหาการจัดการศึกษาอยู่ในระดับน้อย โดยเรียงปัญหาการจัดการศึกษาจากมากไปหาน้อย ดังนี้ ด้านหลักสูตรและการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ด้านการบริหารจัดการสถานศึกษา ด้านการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน และด้านการพัฒนาบุคลากรของสถานศึกษา ส่วนในการดำเนินงานด้านผลลัพธ์ความสำเร็จอาจเป็นเพราะว่าสถานศึกษาไม่มีงบประมาณเฉพาะในการขับเคลื่อนงานตามกรอบสถานศึกษาพอเพียงทำให้มีข้อจำกัดในการดำเนินงานตามกรอบตัวชี้วัดให้ครอบคลุมทุกกิจกรรม ทั้งนี้สถานศึกษาได้เสนอแนวทางแก้ปัญหาทั้งในระดับนโยบายและระดับสถานศึกษา ซึ่งทำให้เห็นความสำคัญของผู้บริหารสถานศึกษาที่จะทำบทบาทหน้าที่เป็นผู้นำขับเคลื่อนให้การจัดการศึกษาโดยใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษามีความสำเร็จอย่างมีประสิทธิภาพและยั่งยืน อันจะเกิดประโยชน์ต่อผู้เรียน ประชาชนและประเทศชาติสืบไป ซึ่งแนวทางนั้นสอดคล้องกับงานวิจัยจักรพงษ์ มัตสยะวานิชกุล (2561) ได้ศึกษา กลยุทธ์การบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง เพื่อพัฒนาอย่างยั่งยืน ผลการวิจัยพบว่า การพัฒนาและทดลองใช้กลยุทธ์การบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง กลยุทธ์การบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง มีจำนวน 5 ด้าน 29 กลยุทธ์ ดังนี้ 1) ด้านการบริหารจัดการสถานศึกษา มี 8 กลยุทธ์ 2) ด้านหลักสูตรและการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ มี 5 กลยุทธ์ 3) ด้านการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน มี 4 กลยุทธ์ 4) ด้านการพัฒนาบุคลากรของสถานศึกษา มี 6 กลยุทธ์ 5) ด้านผลลัพธ์/ภาพความสำเร็จ มี 6 กลยุทธ์ ในการทดลองใช้กลยุทธ์การบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง มีการกำหนดแผนการดำเนินงานและผู้รับผิดชอบ มีการพัฒนาครูและการศึกษาดูงาน ทำให้ครูมีความความตระหนักในการจัดการเรียนการสอน มีการบูรณาการที่

สอดคล้องกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง มีความพึงพอใจในการดำเนินงานตามกลยุทธ์การบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง อยู่ในระดับดีมาก ข้อค้นพบสำคัญคือ กลยุทธ์การปรับความคิดและยอมรับแนวคิดหลักปรัชญาของ เศรษฐกิจพอเพียง ของ พระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร(รัชกาลที่ 9) มาเป็นแนวทาง ในการดำเนินชีวิต และกลยุทธ์การสร้างระบบเครือข่ายความร่วมมือกับชุมชนและองค์กรต่าง ๆ ในการขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่สถานศึกษา

การศึกษาเกี่ยวกับ การจัดการศึกษาโดยใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดศรีสะเกษ มีข้อเสนอแนะดังต่อไปนี้

3. ข้อเสนอแนะ

3.1 ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

จากข้อค้นพบของการวิจัยพบว่า การจัดการศึกษาที่มีค่าเฉลี่ยน้อยสุดในแต่ละด้าน ซึ่งผู้บริหารสถานศึกษาควรให้การส่งเสริมมีดังนี้

3.1.1 ด้านการบริหารจัดการสถานศึกษา

- 1) ผู้บริหารสถานศึกษาควรสนับสนุนงบประมาณในการพัฒนาอาคารสถานที่ และแหล่งเรียนรู้ด้านเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษา
- 2) ผู้บริหารสถานศึกษาควรกำกับ ติดตามให้มีการนำผลการนิเทศ ติดตามมาพัฒนานโยบาย/แผนงาน/โครงการ/กิจกรรมเพื่อขับเคลื่อนหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงอย่างเป็นรูปธรรม

3.1.2 ด้านหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้

- 1) ผู้บริหารสถานศึกษาควรส่งเสริมให้ครูพัฒนาและเผยแพร่สื่อการเรียนรู้ด้านหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง
- 2) ผู้บริหารสถานศึกษาควรจัดกิจกรรมแสดง และเผยแพร่ผลงานของผู้เรียนด้านหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

3.1.3 ด้านการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน

- 1) ผู้บริหารสถานศึกษาควรส่งเสริม สนับสนุนให้มีการจัดตั้งชมรม/ชมรมตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

2) ผู้บริหารสถานศึกษาควรจัดกิจกรรมให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการพัฒนา กิจกรรมด้านหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

3) ผู้บริหารสถานศึกษาควรกำกับ ติดตามให้มีการนำผลการนิเทศ ติดตาม กิจกรรมพัฒนาผู้เรียนเพื่อพัฒนากิจกรรมตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

3.1.4 ด้านการพัฒนาบุคลากรของสถานศึกษา

1) ผู้บริหารสถานศึกษาควรจัดอบรมพัฒนาครูเกี่ยวกับหลักปรัชญาของ เศรษฐกิจพอเพียง

2) ผู้บริหารสถานศึกษาควรนำผลการนิเทศ ติดตามกิจกรรม/โครงการ พัฒนาบุคลากรเพื่อพัฒนาบุคลากรตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

3.1.5 ด้านผลลัพธ์ความสำเร็จ

1) ผู้บริหารสถานศึกษาควรพัฒนาสถานศึกษาเพื่อเป็นสถานศึกษาพอเพียง อย่างแท้จริง

2) ผู้บริหารสถานศึกษาควรส่งเสริมให้มีกิจกรรมพัฒนาบุคลากรและผู้เรียน เป็นต้นแบบที่ดีในการดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

3.2 ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

3.2.1 ศึกษาเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อการจัดการศึกษาโดยใช้หลักปรัชญาของ เศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษา

3.2.2 ศึกษาเกี่ยวกับผลลัพธ์ความสำเร็จในการจัดการศึกษาโดยใช้หลักปรัชญา ของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษา

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

- กฤษณ์ รุยาพร. (2564). *ศาสตร์ผู้นำสู่ความยั่งยืน*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์วัชรินทร์ พี พี.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2542). *พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 (ฉบับที่ 2) และที่แก้ไขเพิ่มเติม พุทธศักราช 2545*. กรุงเทพฯ: สยามสปอร์ต ซินดิเคท.
- _____. (2550). *ผลการดำเนินงานขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่สถานศึกษา ปีงบประมาณ ศูนย์ประสานงานกลางการดำเนินงานอันเนื่องมาจากพระราชดำริ สำนักงานกิจการพิเศษ*. กรุงเทพฯ: สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ.
- _____. (2554). *คู่มือการประเมินสถานศึกษาแบบอย่างการจัดกิจกรรมการเรียนรู้และ บริหารจัดการตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง(สถานศึกษาพอเพียง) ประจำปี 2554-2556*. กรุงเทพฯ: กระทรวงศึกษาธิการ.
- _____. (2555). *ประกาศกระทรวงศึกษาธิการเรื่องแนวทางการพัฒนาและประเมิน สถานพอเพียงเป็นศูนย์การเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงด้านการศึกษา*. กรุงเทพฯ: ศูนย์ขับเคลื่อนเศรษฐกิจพอเพียง.
- การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย, สำนักงาน. (2564). *นโยบายและจุดเน้นการดำเนินงาน สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบ และการศึกษาตามอัธยาศัย ประจำปี พ.ศ.2564*. กรุงเทพฯ: สำนักงาน กศน.
- คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน สำนักงานและศูนย์สถานศึกษาพอเพียง มูลนิธิยุวสถิรคุณ (ม.ป.ป.). (2554). *คู่มือประเมินและเกณฑ์คุณภาพสถานศึกษาแบบอย่างการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ และการบริหารจัดการตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง (สถานศึกษาพอเพียง) ปี 2554*. กรุงเทพฯ.
- คะเนิงนิจ กองผาทอง. (2543). *การพัฒนาบุคลากรใน โรงเรียนอาชีวศึกษาเอกชน*. ขอนแก่น : สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน.
- คำตัน จันทะวงษา. (2559). *การบริหารจัดการสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ลังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษารจังหวัดปทุมธานี เขต 2. (วิทยานิพนธ์ ครุศาสตรมหาบัณฑิต)*. มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์, ปทุมธานี.
- เจริญ อภิไชย. (2551). *บทบาทผู้บริหารสถานศึกษาต่อการส่งเสริมการนำแนวคิดเศรษฐกิจ พอเพียง ไปใช้ในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในอำเภอแม่ฟ้าหลวงและอำเภอแม่สาย สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเชียงราย เขต 3*. เชียงราย: มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย.

- จักรพงษ์ มัตสยะวานิชกุล. (2561). กลยุทธ์การบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง เพื่อพัฒนาอย่างยั่งยืน. (วิทยานิพนธ์ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต). มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม, นครปฐม.
- จันทร์ทิพย์ เจียมพงษ์. (2553). การจัดการศึกษาตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ของ โรงเรียนรัชมังคลาภิเษก. (วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยราชภัฏศรีสะเกษ, ศรีสะเกษ.
- จันทนา หมวกทอง. (2554). การจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของนักเรียนโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดนเทคนิคมีนบุรีอนุสรณ์ 1 หมู่ที่ 10 ตำบลบางสวรรค์ อำเภอพระแสง จังหวัดสุราษฎร์ธานี. (วิทยานิพนธ์ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยสุราษฎร์ธานี, สุราษฎร์ธานี.
- จันทร์ฉาย นวลจันทร์. (2557). สภาพการบริหารจัดการศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาราชบุรี เขต 2. (วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยราชภัฏหมู่บ้านจอมบึง, ราชบุรี.
- ชวลิต พลราษฎร์. (2556). แนวทางการบริหารจัดการ โรงเรียนสู่คุณภาพ. กรุงเทพฯ.
- ณัฐพร เอี่ยมหุ่่น. (2561). การบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงกับคุณภาพชีวิตการทำงานของครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 8. (วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยศิลปากร, กรุงเทพฯ.
- นันทวดี พุ่มเกิด. (2562). รูปแบบการบริหารสถานศึกษาพอเพียงสู่ศูนย์การเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงด้านการศึกษาของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา. (วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต). มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์, นครสวรรค์.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2554). การวิจัยเบื้องต้น. กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น.
- บุญเลิศ เขียนวงศ์. (2556). การบริหารจัดการ โรงเรียนเพื่อสนับสนุนการปฏิบัติการศึกษา. กรุงเทพฯ.
- ประดิพันธ์ อูปรมย์. (2551). สร้างพลังทีมงานตามหลักคิดเศรษฐกิจพอเพียง. นนทบุรี: ศูนย์ฝึกอบรมเทคโนโลยีการพิมพ์แห่งชาติ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- ประเวศ วะสี. (2542). เศรษฐกิจพอเพียงและประชาคม แนวทางพลิกฟื้นเศรษฐกิจและสังคม. กรุงเทพฯ: หมอชาวบ้าน.

- ปรียานุช พิบูลสรารุช. (2549). *เศรษฐกิจพอเพียงและการประยุกต์ใช้ด้านการศึกษา*. กรุงเทพฯ: สำนักงานทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์.
- พระเทพโสภณ. (2546). *ทิศทางการศึกษาไทย*. กรุงเทพฯ: อมรินทร์พริ้นติ้งแอนด์พับลิชชิ่ง.
- พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ. (2542). *พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ*. กรุงเทพฯ: ครูสภา
ลาดพร้าว.
- พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ. (2542). *ราชกิจจานุเบกษา*. เล่ม 116 ตอนที่ 74 ก. หน้า 5-11.
- มานิต พานแสวง. (2561). *การบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในโรงเรียน
มัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 40*. (วิทยานิพนธ์
ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิ, ชัยภูมิ.
- ยนต์ ชุ่มจิต. (2550). *ความเป็นครู*. กรุงเทพฯ: โอเดียนสโตร์.
- เยาวภา อุตสาหฤทธิ์. (2547). *คู่มือการดำเนินงานตามระบบกิจกรรมนักเรียน ในโรงเรียนประสาทรัฐ
ประชากิจ*. (วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ,
กรุงเทพฯ.
- รัตนา วงศ์ยะรา. (2556). *บทบาทและความสำคัญของนวัตกรรมและเทคโนโลยีสารสนเทศที่มี
ต่อการบริหารจัดการศึกษา*. กรุงเทพฯ.
- วนิดา เพรศแก้ว. (2552). *สภาพและปัญหาการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของ
โรงเรียน ช่วงชั้นที่ 3-4 ในสังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาศกนคร เขต 3*.
(วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร, สกลนคร.
- ศรีสุดา สุกี. (2557). *การจัดการศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของศูนย์การศึกษา
นอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอในจังหวัดศรีสะเกษ*. (วิทยานิพนธ์ปริญญา
ครุศาสตรมหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยราชภัฏศรีสะเกษ, ศรีสะเกษ.
- สมาน รังสิโยกฤษฎ์. (2540). *ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับการบริหารงานบุคคล*. (พิมพ์ครั้งที่ 19).
กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน.
- สันติ บุญภิรมย์. (2552). *การบริหารงานวิชาการ*. กรุงเทพฯ: บั๊ค พอยท์.
- สัมมา รณนิษฐ์. (2556). *หลัก ทฤษฎี และปฏิบัติการบริหารการศึกษา*. (พิมพ์ครั้งที่ 4). กรุงเทพฯ:
พิมพ์ดี.
- สุทธิวรรณ ดันดิรจนางศ์. (2562). *ระบบการศึกษาและระบบบริหารการศึกษา*. ใน *ประมวล
สาระชุดวิชา ทฤษฎีและแนวปฏิบัติในการบริหารการศึกษา*. (หน่วยที่ 13) นนทบุรี:
สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- สุเทพ ชนะบวรสกุล. (2551). *ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง*. *วารสารวิชาการ*. 11(4), 13-18.

- สุมน อมรวิวัฒน์. (2541). *การปฏิรูปการเรียนรู้ตามคิด 5 ทฤษฎี*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์พิมพ์ดี.
- สุเมธ ตันติเวชกุล. (2541). *การดำเนินชีวิตในระบบเศรษฐกิจพอเพียงตามแนวพระราชดำริ*.
กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- สุรางค์ โคว์ตระกูล. (2550). *จิตวิทยาการศึกษา*. กรุงเทพฯ: ค่านสุทธาการพิมพ์.
- สุวัฒน์ วิวัฒนานนท์. (2549). *การศึกษาพอเพียงตามแนวพระราชดำริเศรษฐกิจพอเพียง*. กรุงเทพฯ:
ซี ซี นอลติจี้ลิงคส์.
- สมพร เทพสิทธิ์า. (2548). *เศรษฐกิจพอเพียงตามแนวพระราชดำริ*. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์
ธรรมสาร.
- สำนักงาน กศน. (2559). *กรอบการจัดกิจกรรมพัฒนาคุณภาพผู้เรียน*. กรุงเทพฯ: สำนักงาน กศน.
- สำนักงาน กศน.จังหวัดศรีสะเกษ. (2563). *รายงานผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ปี พ.ศ.2563*. ศรีสะเกษ:
ศรีสะเกษการพิมพ์.
- สำนักงานคณะกรรมการพิเศษเพื่อประสานงานโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ. (2556).
แนวคิดทฤษฎีอันเนื่องมาจากพระราชดำริในพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวกรุงเทพฯ.
- สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา. (2553). *แนวทางการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ตามหลักสูตร
แกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์
การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- สำนักงานเลขาธิการของคณะกรรมการยุทธศาสตร์ชาติ. (2559). *ยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี*. กรุงเทพฯ.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2560). *การจัดการศึกษาศตวรรษที่ 21*. กรุงเทพฯ.
- อภิชัย พันธเสน, วราพร ศรีสุพรรณ, ฐิติพร ศิริพันธ์, พันธเสน, พิสิฐ นาครำไพ และสุภธิดา ศิริ
วงศ์. (2558). *การสังเคราะห์งานวิจัยว่าด้วยปัญหาและข้อเสนอแนะในกระบวนการ
จัดการศึกษาไทย: ประเด็นปัญหาคุณภาพการศึกษา (2535-2558)*. สำนักงานกองทุน
สนับสนุนการวิจัย สืบค้นจาก [http://www.knowl-edgefarm.in.th/quality-education-
apichai/](http://www.knowl-edgefarm.in.th/quality-education-apichai/)
- อมรรัตน์ เตชะนอก และคณะ. (2563). *การจัดการศึกษาในศตวรรษที่ 21*. ขอนแก่น: มหาวิทยาลัย
มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตขอนแก่น.
- อร่าม นุชพิทักษ์. (2552). *การนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่การปฏิบัติของสถานศึกษาใน
อำเภอโนนสุวรรณ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาบุรีรัมย์ เขต 3*. (วิทยานิพนธ์
ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์, บุรีรัมย์.
- อำพล เสนาณรงค์. (2541). *ประมวลพระราชดำรัสของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวเกี่ยวกับทฤษฎี
ใหม่*. กรุงเทพฯ: สำนักนายกรัฐมนตรี.

- Bloom, B.S. and others. (1982). *Human Characteristics and School Learning*. New York: McGraw-Hill.
- Chen, C.C, & Herson, P. (1982). *Information-Seeking*. New York: Neal-Schuman.
- Gregg Russel T. (1967). *The Administration Process Administrative Behavior in Education*. New York: Harper and Row.
- Hill, Harald L. (2005). “*Programs implemented by school districts in Texas to decrease teacher turnover rates : Perceptions of Texas public school personal administrators.*” Ed.D. dissertation, Texas A&M University Commerce. Dissertation Abstracts International.
- Likert, S. (1961). *New patterns of management*. New York: McGraw-Hill.
- Rugg, Harold Ordway. (1927). *Teacher's guide for changing governments and changing cultures*, Boston: New York Ginn and company.
- Renburg, Janesen Van and Jacobus Stephanus (1994). “The Design of a Subject Curriculum for Economic Education (A Fridann & text),” Dissertation Abstracts Internationnal.
- Taba, H. 1962. *Curriculum Development Theory and Practice*. New York: Harcourt, Brace and World.
- Tyler Raph w. (1957). *Basic Principles of Curriculum and Instruction*. Chicago: University of Chicago Press.
- Wohlstetter, Priscilla. (1995). “*Getting School-Based Management Right*”. Phi Delta Kappan.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก

รายชื่อผู้เชี่ยวชาญพิจารณาเครื่องมือ

รายชื่อผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบเครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา

1. ชื่อ นายรุ่งสวัสดิ์ มณีวงษ์ ตำแหน่ง ผู้อำนวยการโรงเรียนราษฎร์ไศล
สถานที่ทำงาน โรงเรียนราษฎร์ไศล 41/14 ถนนรัฐประชา ม.2 ต.เมืองคง อ.ราษฎร์ไศล
จ.ศรีสะเกษ 33160
วุฒิการศึกษา ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต บริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยรามคำแหง
ประสบการณ์หรือความชำนาญ ผู้อำนวยการ วิทยฐานะเชี่ยวชาญ
2. ชื่อ ดร.สุนันทา อินทร์อาษา ตำแหน่งผู้อำนวยการ กศน.อำเภอเมืองศรีสะเกษ
สถานที่ทำงาน กศน.เมืองศรีสะเกษ 350 ม.5 ถนนวันลูกเสือ ต.หนองครก อ.เมือง
จ.ศรีสะเกษ 33000
วุฒิการศึกษา ศึกษาศาสตรดุษฎีบัณฑิต การบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยบูรพา
ประสบการณ์หรือความชำนาญ ผู้อำนวยการ วิทยฐานะชำนาญการพิเศษ
3. ชื่อ นางสาวศรีสุดา สุทธิ ตำแหน่งผู้อำนวยการ กศน.อำเภอไพรบึง
สถานที่ทำงาน กศน.อำเภอไพรบึง 143 ม.20 ต.ไพรบึง อ.ไพรบึง จ.ศรีสะเกษ 33180
วุฒิการศึกษา ครุศาสตรมหาบัณฑิต บริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏศรีสะเกษ
ประสบการณ์หรือความชำนาญ ผู้อำนวยการ วิทยฐานะชำนาญการพิเศษ

ภาคผนวก ข
สำเนาหนังสือขอความร่วมมือ

ที่ อว 0602.16 (บ)/543

สาขาวิชาศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช
ตำบลบางพูด อำเภอปากเกร็ด
จังหวัดนนทบุรี 11120

1 ธันวาคม 2564

เรื่อง ขอเรียนเชิญเป็นผู้ทรงคุณวุฒิพิจารณาเครื่องมือวิจัย
เรียน นายรุ่งสวัสดิ์ มณีวงษ์
สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถาม/แบบสัมภาษณ์ จำนวน 1 ชุด

ด้วย นางสาวสุกมาส จินาวลัย นักศึกษาระดับศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต แขนงวิชาการศึกษาศาสตร์ สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช ได้รับอนุมัติให้ทำการศึกษาค้นคว้าอิสระ เรื่อง การจัดการศึกษาโดยใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดศรีสะเกษ ตามโครงการการศึกษาค้นคว้าอิสระที่แนบมาด้วยนี้

การจัดทำการศึกษาค้นคว้าอิสระเรื่องดังกล่าว นักศึกษาได้จัดทำเครื่องมือที่จะเก็บรวบรวมข้อมูลและได้รับความเห็นชอบเบื้องต้นจากอาจารย์ที่ปรึกษาการศึกษาค้นคว้าอิสระไว้ชั้นหนึ่งแล้ว แต่เพื่อให้เครื่องมือที่จัดทำนั้นมีความครอบคลุมเนื้อหาวิชา แนวปฏิบัติ และสอดคล้องกับหลักและกระบวนการวิจัย ทางสาขาวิชาจึงขอความอนุเคราะห์จากท่านในฐานะผู้ทรงคุณวุฒิด้านบริหารการศึกษา ได้โปรดพิจารณาตรวจสอบและให้ความคิดเห็นเพื่อการปรับปรุงเครื่องมือการศึกษาค้นคว้าอิสระของนักศึกษาผู้นี้ด้วย สำหรับรายละเอียดอื่น ๆ นักศึกษาจะนำเรียนด้วยตนเอง

สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านเป็นอย่างดี จึงขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.นิรนาท แสนสา)

ประธานกรรมการประจำสาขาวิชาศึกษาศาสตร์

ฝ่ายบัณฑิตศึกษา

โทร. 0-2504-8505

โทรสาร. 0-2503-3566-7

เบอร์โทรศัพท์นักศึกษา 085-0095349

ที่ อว 0602.16 (บ)/543

สาขาวิชาศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมราช
ตำบลบางพูด อำเภอปากเกร็ด
จังหวัดนนทบุรี 11120

1 ธันวาคม 2564

เรื่อง ขอเรียนเชิญเป็นผู้ทรงคุณวุฒิพิจารณาเครื่องมือวิจัย
เรียน ดร.สุนันทา อินทร์อาษา
สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถาม/แบบสัมภาษณ์ จำนวน 1 ชุด

ด้วย นางสาวสุกมาส จินาวลัย นักศึกษาระดับศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต แขนงวิชาการศึกษาศาสตร์ สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมราช ได้รับอนุมัติให้ทำการศึกษาค้นคว้าอิสระ เรื่อง การจัดการศึกษาโดยใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดศรีสะเกษ ตามโครงการการศึกษาค้นคว้าอิสระที่แนบมาด้วยนี้

การจัดทำการศึกษาค้นคว้าอิสระเรื่องดังกล่าว นักศึกษาได้จัดทำเครื่องมือที่จะเก็บรวบรวมข้อมูลและได้รับความเห็นชอบเบื้องต้นจากอาจารย์ที่ปรึกษาการศึกษาค้นคว้าอิสระไว้ชั้นหนึ่งแล้ว แต่เพื่อให้เครื่องมือที่จัดทำนั้นมีความครอบคลุมเนื้อหาวิชา แนวปฏิบัติ และสอดคล้องกับหลักและกระบวนการวิจัย ทางสาขาวิชาจึงขอความอนุเคราะห์จากท่านในฐานะผู้ทรงคุณวุฒิด้านบริหารการศึกษา ได้โปรดพิจารณาตรวจสอบและให้ความคิดเห็นเพื่อการปรับปรุงเครื่องมือการศึกษาค้นคว้าอิสระของนักศึกษาผู้นี้ด้วย สำหรับรายละเอียดอื่น ๆ นักศึกษาจะนำเรียนด้วยตนเอง

สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านเป็นอย่างดี จึงขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.นิรินาถ แสนสา)

ประธานกรรมการประจำสาขาวิชาศึกษาศาสตร์

ฝ่ายบัณฑิตศึกษา

โทร. 0-2504-8505

โทรสาร. 0-2503-3566-7

เบอร์โทรศัพท์นักศึกษา 085-0095349

ที่ อว 0602.16 (บ)/543

สาขาวิชาศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช
ตำบลบางพูด อำเภอปากเกร็ด
จังหวัดนนทบุรี 11120

1 ธันวาคม 2564

เรื่อง ขอเรียนเชิญเป็นผู้ทรงคุณวุฒิพิจารณาเครื่องมือวิจัย
เรียน นางสาวศรีสุดา สุทธิ
สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถาม/แบบสัมภาษณ์ จำนวน 1 ชุด

ด้วย นางสาวสุกมาส จินาวลัย นักศึกษาระดับศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต แขนงวิชาการศึกษาศาสตร์ สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช ได้รับอนุมัติให้ทำการศึกษาค้นคว้าอิสระ เรื่อง การจัดการศึกษาโดยใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดศรีสะเกษ ตามโครงการการศึกษาค้นคว้าอิสระที่แนบมาด้วยนี้

การจัดทำการศึกษาค้นคว้าอิสระเรื่องดังกล่าว นักศึกษาได้จัดทำเครื่องมือที่จะเก็บรวบรวมข้อมูลและได้รับความเห็นชอบเบื้องต้นจากอาจารย์ที่ปรึกษาการศึกษาค้นคว้าอิสระไว้ชั้นหนึ่งแล้ว แต่เพื่อให้เครื่องมือที่จัดทำนั้นมีความครอบคลุมเนื้อหาวิชา แนวปฏิบัติ และสอดคล้องกับหลักและกระบวนการวิจัย ทางสาขาวิชาจึงขอความอนุเคราะห์จากท่านในฐานะผู้ทรงคุณวุฒิด้านบริหารการศึกษา ได้โปรดพิจารณาตรวจสอบและให้ความคิดเห็นเพื่อการปรับปรุงเครื่องมือการศึกษาค้นคว้าอิสระของนักศึกษาผู้นี้ด้วย สำหรับรายละเอียดอื่น ๆ นักศึกษาจะนำเรียนด้วยตนเอง

สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านเป็นอย่างดี จึงขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.นิรนาท แสนสา)

ประธานกรรมการประจำสาขาวิชาศึกษาศาสตร์

ฝ่ายบัณฑิตศึกษา

โทร. 0-2504-8505

โทรสาร. 0-2503-3566-7

เบอร์โทรศัพท์นักศึกษา 085-0095349

ที่ อว 0602.16 (บ)/544

สาขาวิชาศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช
ตำบลบางพูด อำเภอปากเกร็ด
จังหวัดนนทบุรี 11120

1 ธันวาคม 2564

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์ให้นักศึกษาทดลองเครื่องมือ

เรียน ผู้บริหารสถานศึกษา สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดศรีสะเกษ

ด้วย นางสาวสุกมาศ จินาวัดย์ นักศึกษาระดับศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต แผนกวิชาบริหารการศึกษา สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช กำลังทำการศึกษาค้นคว้าอิสระ เรื่อง การจัดการศึกษา โดยใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดศรีสะเกษ

ในการนี้ นักศึกษาจำเป็นต้องทดลองใช้เครื่องมือในการศึกษาค้นคว้าอิสระ โดยทำการเก็บข้อมูลจากครูผู้สอน ในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดศรีสะเกษ ทั้งนี้ จะมีให้เป็นการรบกวนเวลาพบกลุ่มตามปกติของนักเรียน และผลการศึกษาค้นคว้าอิสระที่ได้จะเป็นประโยชน์แก่งานวิชาการสืบไป

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์จากท่าน ในการอนุญาตให้นักศึกษาได้ทดลองเครื่องมือ ตามวัน เวลา และรายละเอียดที่นักศึกษาเสนอมาพร้อมนี้ หวังว่าจะได้รับความกรุณาจากท่าน และขอขอบคุณ มา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.นิรนาท แสนสา)

ประธานกรรมการประจำสาขาวิชาศึกษาศาสตร์

ฝ่ายบัณฑิตศึกษา

โทร. 0-2504-8505

โทรสาร. 0-2503-3566-7

เบอร์โทรศัพท์นักศึกษา 085-0095349

ที่ อว 0602.16 (บ)/545

สาขาวิชาศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช
ตำบลบางพูด อำเภอปากเกร็ด
จังหวัดนนทบุรี 11120

1 ธันวาคม 2564

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์ให้นักศึกษาเก็บข้อมูลเพื่อการศึกษาค้นคว้าอิสระ

เรียน ผู้อำนวยการศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอ.....

ด้วย นางสาวสุภมาศ จินาวัดย์ นักศึกษาระดับศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต แผนกวิชาบริหารการศึกษา สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช กำลังทำการศึกษาค้นคว้าอิสระ เรื่อง การจัดการศึกษา โดยใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดศรีสะเกษ

ในการนี้ นักศึกษาจำเป็นต้องเก็บข้อมูลเพื่อการศึกษาค้นคว้าอิสระจากผู้บริหารสถานศึกษา ข้าราชการครู คุรุพนักงานราชการ ของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดศรีสะเกษ ทั้งนี้ จะมีให้เป็นการรบกวนเวลาพบกลุ่มจัดการเรียนการสอนตามปกติของนักศึกษา กศน. และผลการศึกษาค้นคว้าอิสระที่ได้จะเป็นประโยชน์แก่งานวิชาการสืบไป

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์จากท่าน ในการอนุญาตให้นักศึกษาดำเนินการเก็บข้อมูล เพื่อการศึกษาค้นคว้าอิสระ ตามวัน เวลา และรายละเอียดที่นักศึกษาเสนอมาพร้อมนี้ หวังว่าจะได้รับความกรุณาจากท่าน และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.นิรนาท แสนสา)

ประธานกรรมการประจำสาขาวิชาศึกษาศาสตร์

ฝ่ายบัณฑิตศึกษา

โทร. 0-2504-8505

โทรสาร. 0-2503-3566-7

เบอร์โทรศัพท์นักศึกษา 085-0095349

ภาคผนวก ค

แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

เรื่อง การจัดการศึกษาโดยใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดศรีสะเกษ

คำชี้แจง

1. แบบสอบถามชุดนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการจัดการศึกษาโดยใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดศรีสะเกษ ซึ่งคำตอบจากแบบสอบถามนี้ ใช้เป็นข้อมูลในการวิจัยและนำเสนอในภาพรวม

2. แบบสอบถาม มี 2 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ส่วนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลการจัดการศึกษาโดยใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดศรีสะเกษ

ข้อมูลที่ได้จากการตอบแบบสอบถามของท่านจะวิเคราะห์ในภาพรวมไม่มีผลกระทบใดๆต่อการปฏิบัติหน้าที่ของท่าน คำตอบที่แท้จริงของท่านจะเป็นประโยชน์อย่างยิ่งต่อการทำวิจัยครั้งนี้

ดังนั้น ผู้วิจัยหวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความร่วมมือในการตอบแบบสอบถามจากท่านเป็นอย่างดี จึงขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

นางสาวสุกมาส จินาวลัย

นักศึกษาระดับปริญญาโท

มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

คำแนะนำ โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ในช่อง หน้าข้อความแต่ละข้อที่ตรงกับความคิดเห็นของท่าน
(กรุณาตอบให้ครบทุกข้อ)

1. เพศ ชาย หญิง
2. อายุ 20 – 29 ปี 30 – 39 ปี
 40 – 49 ปี 50 ปี ขึ้นไป
3. ระดับการศึกษา ต่ำกว่าปริญญาตรี
 ปริญญาตรีหรือเทียบเท่า
 สูงกว่าปริญญาตรี
4. ตำแหน่งในการปฏิบัติงาน 1. ข้าราชการครู
 2. ครูอาสาสมัครการศึกษานอกโรงเรียน
 3. ครู กศน.ตำบล
5. ขนาดของสถานศึกษา 1. สถานศึกษาขนาดเล็ก (จำนวนไม่เกิน 4 ตำบล)
 2. สถานศึกษาขนาดกลาง (จำนวน 5 - 6 ตำบล)
 3. สถานศึกษาขนาดใหญ่ ((จำนวน 7 - 11 ตำบล)
 4. สถานศึกษาขนาดใหญ่พิเศษ (จำนวน 12 ตำบลขึ้นไป)

ส่วนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับการจัดการศึกษาโดยใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดศรีสะเกษ

คำแนะนำ โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องขวามือ ที่ตรงกับความคิดเห็นของท่านมากที่สุด

5 หมายถึง มีการจัดการศึกษาระดับมากที่สุด

4 หมายถึง มีการจัดการศึกษาระดับมาก

3 หมายถึง มีการจัดการศึกษาระดับปานกลาง

2 หมายถึง มีการจัดการศึกษาระดับน้อย

1 หมายถึง มีการจัดการศึกษาระดับน้อยที่สุด

การจัดการศึกษาโดยใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษา	ระดับการจัดการศึกษา				
	มากที่สุด (5)	มาก (4)	ปานกลาง (3)	น้อย (2)	น้อยที่สุด (1)
ด้านการบริหารจัดการสถานศึกษา					
1. มีนโยบายน้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาขับเคลื่อนในสถานศึกษาและบูรณาการในแผนปฏิบัติงานประจำปี					
2. ดำเนินการตามนโยบายและแผนปฏิบัติงานประจำปีที่น้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาขับเคลื่อนในสถานศึกษา					
3. มีแผนงาน/โครงการ/กิจกรรม ด้านวิชาการ ที่ส่งเสริมการบูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่การจัดกิจกรรมการเรียนรู้					
4. ดำเนินการตาม แผนงาน/โครงการ/ กิจกรรม ด้านวิชาการที่ส่งเสริมการบูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่การจัด กิจกรรมการเรียนรู้					
5. มีการวางแผนการบริหารจัดการงบประมาณของสถานศึกษาที่สอดคล้องกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง					
6. ดำเนินการตามแผนงบประมาณของสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง					
การจัดการศึกษาโดยใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษา	ระดับการจัดการศึกษา				

	มากที่สุด (5)	มาก (4)	ปานกลาง (3)	น้อย (2)	น้อยที่สุด (1)
7. มีการใช้อาคารสถานที่และจัดการแหล่งการเรียนรู้ในสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง					
8. ประสานสัมพันธ์กับชุมชนให้มีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างคุณลักษณะอยู่อย่างพอเพียงของผู้เรียน					
9. ติดตามผลการดำเนินการตามนโยบายและแผนปฏิบัติการประจำปีที่น่าอำนวยการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาขับเคลื่อนในสถานศึกษา					
10. นำผลการติดตามการดำเนินการมาพัฒนานโยบาย/แผนงาน/โครงการ/กิจกรรมขับเคลื่อนหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษา					
ด้านหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้					
11. มีการวิเคราะห์หลักสูตรการจัดการศึกษาโดยใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสาระการเรียนรู้ ต่างๆตามมาตรฐานการเรียนรู้					
12. มีแผนจัดการเรียนที่บูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสาระการเรียนรู้ ต่างๆตามมาตรฐานการเรียนรู้					
13. มีแผนการจัดการเรียนรู้ของครูที่สอดคล้องตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง					
14. กระบวนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่สอดคล้องตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง					
15. การมีส่วนร่วมของผู้เรียนในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสาระการเรียนรู้					
16. จัดทำพัฒนา/เผยแพร่ สื่อการเรียนรู้ เพื่อบูรณาการตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้					
17. ใช้แหล่งเรียนรู้/ภูมิปัญญาท้องถิ่นในชุมชนเสริมสร้างการพัฒนาคุณลักษณะอยู่อย่างพอเพียงของผู้เรียน					
การจัดการศึกษาโดยใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษา	ระดับการจัดการศึกษา				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด

	(5)	(4)	(3)	(2)	(1)
18. จัดทำเครื่องมือวัดและประเมินผลที่หลากหลาย และสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง					
19. มีการจัดแสดง เผยแพร่ แลกเปลี่ยนเรียนรู้ผลงานของผู้เรียนที่เกิดจากการประยุกต์ใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง					
20. มีการนิเทศ กำกับ ติดตาม ประเมินผลการนำหน่วยการเรียนรู้ ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้					
ด้านการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน					
21. มีแผนการจัดกิจกรรมพัฒนาคุณภาพผู้เรียนที่สอดคล้องตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง					
22. จัดกิจกรรมพัฒนาคุณภาพผู้เรียนที่สอดคล้องตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง					
23. มีกิจกรรมลูกเสือ/ยุวกาชาดหรือบำเพ็ญประโยชน์สอดคล้องตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง					
24. จัดส่งเสริมให้มีการจัดตั้งชุมนุม/ชมรมตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง					
25. มีการประยุกต์ใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่น/วัฒนธรรม/หลักคำสอนทางศาสนาในการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง					
26. มีกิจกรรมส่งเสริม สนับสนุนให้ผู้เรียนเกิดจิตอาสา และมีส่วนร่วมในกิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง					
27. มีส่วนร่วมของผู้เรียนในการแก้ปัญหา/พัฒนาสถานศึกษาหรือชุมชนด้านเศรษฐกิจ/สังคม/สิ่งแวดล้อมตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง					
การจัดการศึกษาโดยใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษา	ระดับการจัดการศึกษา				
	มากที่สุด (5)	มาก (4)	ปานกลาง (3)	น้อย (2)	น้อยที่สุด (1)
28. มีแผนการนิเทศ ติดตามการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน					
29. มีการนิเทศ ติดตามการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน					

30. นำผลการนิเทศ ติดตามการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนไปปรับปรุง พัฒนาการจัดกิจกรรมพัฒนาคุณภาพผู้เรียน ให้สอดคล้องตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง					
ด้านการพัฒนาบุคลากรของสถานศึกษา					
31. มีแผนงาน/โครงการพัฒนาบุคลากรของสถานศึกษาเพื่อสร้างความตระหนักและเห็นคุณค่าของหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง					
32. มีการจัดประชุม/อบรม/สัมมนา/ศึกษาดูงานแหล่งเรียนรู้เพื่อประยุกต์ใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง					
33. ส่งเสริมให้บุคลากรแสวงหาความรู้เกี่ยวกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง					
34. จัดกิจกรรมส่งเสริมการดำเนินชีวิตและการปฏิบัติภารกิจหน้าที่ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงแก่บุคลากรของสถานศึกษา					
35. จัดกิจกรรมส่งเสริมบุคลากรต้นแบบ/แบบอย่างที่ดีในการดำรงชีวิตตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง					
36. การมีส่วนร่วมของบุคลากรในกิจกรรมจิตอาสา กิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง					
37. มีแผนการนิเทศ ติดตามการดำเนินกิจกรรม/โครงการพัฒนาบุคลากรตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง					
38. มีการนิเทศ ติดตามผลการดำเนินกิจกรรม/โครงการพัฒนาบุคลากรตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง					
39. นำผลการนิเทศ ติดตามกิจกรรม/โครงการ ไปพัฒนา/ปรับปรุงการพัฒนาบุคลากรตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง					
การจัดการศึกษาโดยใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษา	ระดับการจัดการศึกษา				
	มากที่สุด (5)	มาก (4)	ปานกลาง (3)	น้อย (2)	น้อยที่สุด (1)
40. ขยายผลและเผยแพร่ การดำเนินชีวิตและการปฏิบัติภารกิจหน้าที่ของบุคลากรตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง					
ด้านผลลัพธ์ความสำเร็จ					

41. สถานศึกษามีคุณลักษณะสถานศึกษาพอเพียง					
42. ผู้บริหารมีคุณลักษณะผู้บริหารสถานศึกษาพอเพียง					
43. บุคลากรของสถานศึกษามีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง					
44. บุคลากรจัดการทรัพยากรและดำเนินชีวิตด้านเศรษฐกิจตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง					
45. บุคลากรรู้จักใช้และจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมได้อย่างสมดุลและพร้อมรับการเปลี่ยนแปลง					
46. บุคลากรเป็นแบบอย่างที่ดีในการปฏิบัติตนเพื่อส่วนรวมและสาธารณประโยชน์ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง					
47. ผู้เรียนมีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงตามมาตรฐานการเรียนรู้ ของแต่ละระดับชั้น					
48. ผู้เรียนสามารถดำเนินชีวิตด้านเศรษฐกิจ/สังคม/วัฒนธรรมอย่างสมดุลตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงและพร้อมรับการเปลี่ยนแปลง					
49. ผู้เรียนรู้จักใช้และจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมได้อย่างสมดุล พร้อมรับการเปลี่ยนแปลง					
50. ผู้เรียนสามารถเป็นแบบอย่างที่ดีในการปฏิบัติตนเพื่อส่วนรวมและสาธารณประโยชน์ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง					

แบบสัมภาษณ์เพื่อการวิจัย

**การวิจัย เรื่อง การจัดการศึกษาโดยใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษา สังกัด
สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดศรีสะเกษ**

ข้อมูลเบื้องต้น

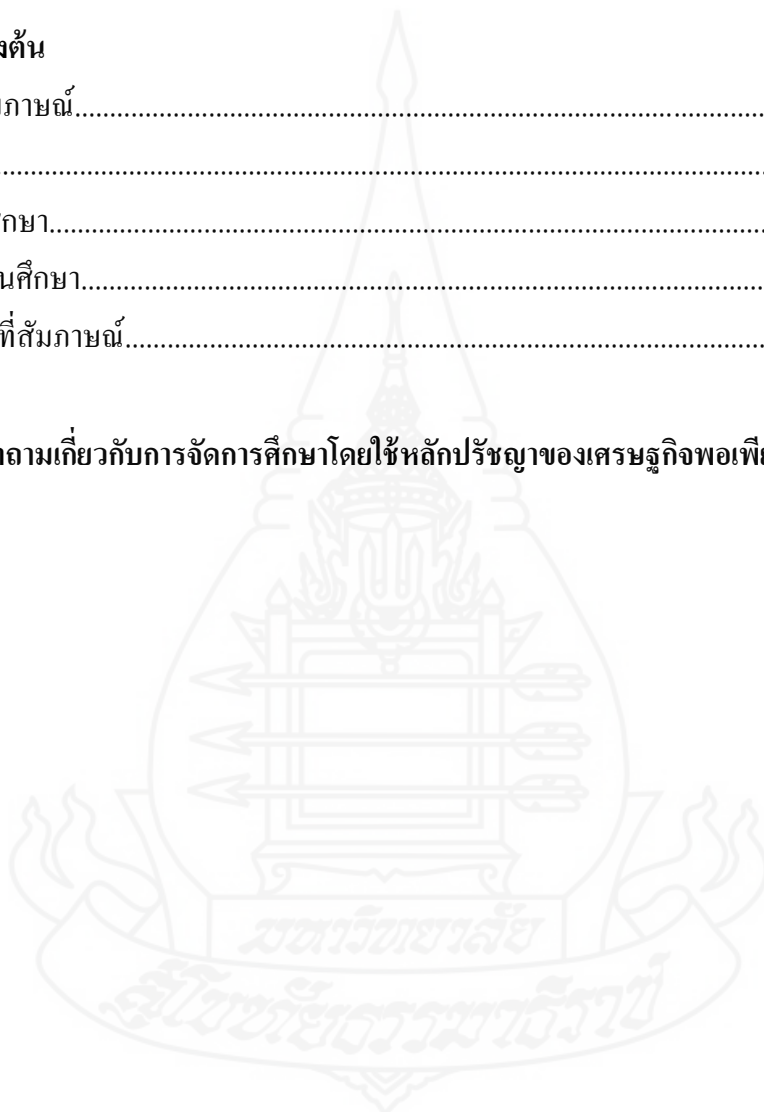
ชื่อผู้ให้สัมภาษณ์.....

ตำแหน่ง.....

ชื่อสถานศึกษา.....

ขนาดสถานศึกษา.....

วันเดือนปีที่สัมภาษณ์.....

ประเด็นคำถามเกี่ยวกับการจัดการศึกษาโดยใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษา

ปัญหา	แนวทางแก้ไข/ข้อเสนอแนะ
1.ด้านการบริหารจัดการสถานศึกษา	1.ด้านการบริหารจัดการสถานศึกษา
2. ด้านหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้	2.ด้านหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้
3. ด้านการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน	3. ด้านการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน
4. ด้านการพัฒนาบุคลากรของสถานศึกษา	4. ด้านการพัฒนาบุคลากรของสถานศึกษา
5. ด้านผลลัพธ์ความสำเร็จ	5. ด้านผลลัพธ์ความสำเร็จ

ภาคผนวก ง
ค่าคุณภาพของเครื่องมือ

ดัชนีความสอดคล้องของแบบสอบถาม (ค่า IOC)

ผู้เชี่ยวชาญตรวจแบบสอบถาม จำนวน 3 ท่าน

การจัดการศึกษาโดยใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดศรีสะเกษ		ผู้เชี่ยวชาญ			IOC	แปลผล
		1	2	3		
1. ด้านการบริหารจัดการสถานศึกษา						
1.	มีนโยบายน้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาขับเคลื่อนในสถานศึกษา และบูรณาการในแผนปฏิบัติงานประจำปี	+ 1	+ 1	+ 1	1	ใช้ได้
2.	ดำเนินการตามนโยบายและแผนปฏิบัติงานประจำปีที่น้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาขับเคลื่อนในสถานศึกษา	+ 1	+ 1	+ 1	1	ใช้ได้
3.	มีแผนงาน/โครงการ/กิจกรรม ด้านวิชาการ ที่ส่งเสริมการบูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่การจัดกิจกรรมการเรียนรู้	+ 1	+ 1	+ 1	1	ใช้ได้
4.	ดำเนินการตาม แผนงาน/โครงการ/ กิจกรรม ด้านวิชาการที่ส่งเสริมการบูรณาการ หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่การจัด กิจกรรมการเรียนรู้	+ 1	+ 1	+ 1	1	ใช้ได้
5.	มีการวางแผนการบริหารจัดการงบประมาณของสถานศึกษาที่สอดคล้องกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง	+ 1	+ 1	+ 1	1	ใช้ได้
6.	ดำเนินการตามแผนงบประมาณของสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง	+ 1	+ 1	+ 1	1	ใช้ได้
7.	มีการใช้อาคารสถานที่และจัดการแหล่งการเรียนรู้ในสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง	+ 1	+ 1	+ 1	1	ใช้ได้
8.	ประสานสัมพันธ์กับชุมชนให้มีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างคุณลักษณะอยู่อย่างพอเพียงของผู้เรียน	+ 1	+ 1	+ 1	1	ใช้ได้
9.	ติดตามผลการดำเนินการตามนโยบายและแผนปฏิบัติการประจำปีที่น้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจ	+ 1	+ 1	+ 1	1	ใช้ได้

การจัดการศึกษาโดยใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดศรีสะเกษ		ผู้เชี่ยวชาญ			IOC	แปลผล
		1	2	3		
	พอเพียงมาขับเคลื่อนในสถานศึกษา					
10.	นำผลการติดตามการดำเนินการมาพัฒนานโยบาย/แผนงาน/โครงการ/กิจกรรมขับเคลื่อนหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษา	+ 1	+ 1	+ 1	1	ใช้ได้
2. ด้านหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้						
11.	มีการวิเคราะห์หลักสูตรการจัดการศึกษาโดยใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสาระการเรียนรู้ ต่างๆตามมาตรฐานการเรียนรู้	+ 1	+ 1	+ 1	1	ใช้ได้
12.	มีแผนจัดการเรียนที่บูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสาระการเรียนรู้ ต่างๆตามมาตรฐานการเรียนรู้	+ 1	+ 1	+ 1	1	ใช้ได้
13.	มีแผนการจัดการเรียนรู้ของครูที่สอดคล้องตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง	+ 1	+ 1	+ 1	1	ใช้ได้
14.	กระบวนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่สอดคล้องตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง	+ 1	+ 1	+ 1	1	ใช้ได้
15.	มีส่วนร่วมของผู้เรียนในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสาระการเรียนรู้	+ 1	+ 1	+ 1	1	ใช้ได้
16.	จัดทำพัฒนา/เผยแพร่ สื่อการเรียนรู้ เพื่อบูรณาการตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้	+ 1	+ 1	+ 1	1	ใช้ได้
17.	ใช้แหล่งเรียนรู้/ภูมิปัญญาท้องถิ่นในชุมชนเสริมสร้างการพัฒนาคุณลักษณะอยู่อย่างพอเพียงของผู้เรียน	+ 1	+ 1	+ 1	1	ใช้ได้
18.	จัดทำเครื่องมือวัดและประเมินผลที่หลากหลาย และสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง	+ 1	+ 1	0	0.67	ใช้ได้
19.	มีการจัดแสดง เผยแพร่ แลกเปลี่ยนเรียนรู้ผลงานของผู้เรียนที่เกิดจากการประยุกต์ใช้หลักปรัชญาของ	+ 1	+ 1	+ 1	1	ใช้ได้

การจัดการศึกษาโดยใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงใน สถานศึกษาสังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและ การศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดศรีสะเกษ		ผู้เชี่ยวชาญ			IOC	แปลผล
		1	2	3		
	เศรษฐกิจพอเพียง					
20.	มีการนิเทศ กำกับ ติดตาม ประเมินผลการนำหน่วยการเรียนรู้ ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ไปใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้	+ 1	+ 1	+ 1	1	ใช้ได้
3. ด้านการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน						
21.	มีแผนการจัดกิจกรรมพัฒนาคุณภาพผู้เรียนที่สอดคล้องตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง	+ 1	+ 1	+ 1	1	ใช้ได้
22.	จัดกิจกรรมพัฒนาคุณภาพผู้เรียนที่สอดคล้องตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง	+ 1	+ 1	+ 1	1	ใช้ได้
23.	มีกิจกรรมลูกเสือ/ยุวกาชาดหรือบำเพ็ญประโยชน์ สอดคล้องตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง	+ 1	+ 1	+ 1	1	ใช้ได้
24.	จัดส่งเสริมให้มีการจัดตั้งชุมนุม/ชมรมตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง	+ 1	+ 1	+ 1	1	ใช้ได้
25.	มีการประยุกต์ใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่น/วัฒนธรรม/หลักคำสอนทางศาสนาในการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง	+ 1	+ 1	+ 1	1	ใช้ได้
26.	มีกิจกรรมส่งเสริม สนับสนุนให้ผู้เรียนเกิดจิตอาสา และมีส่วนร่วมในกิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง	+ 1	+ 1	+ 1	1	ใช้ได้
27.	การมีส่วนร่วมของผู้เรียนในการแก้ปัญหา/พัฒนาสถานศึกษาหรือชุมชนด้านเศรษฐกิจ/สังคม/สิ่งแวดล้อมตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง	+ 1	+ 1	+ 1	1	ใช้ได้
28.	มีแผนการนิเทศ ติดตามการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน	+ 1	+ 1	+ 1	1	ใช้ได้
29.	มีการนิเทศ ติดตามการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน	+ 1	+ 1	+ 1	1	ใช้ได้
30.	นำผลการนิเทศ ติดตามการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนไปปรับปรุง พัฒนาการจัดกิจกรรมพัฒนาคุณภาพผู้เรียน	+ 1	+ 1	+ 1	1	ใช้ได้

การจัดการศึกษาโดยใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงใน สถานศึกษาสังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและ การศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดศรีสะเกษ		ผู้เชี่ยวชาญ			IOC	แปลผล
		1	2	3		
ให้สอดคล้องตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง						
4. ด้านการพัฒนาบุคลากรของสถานศึกษา						
31.	มีแผนงาน/โครงการพัฒนาบุคลากรของสถานศึกษา เพื่อสร้างความตระหนักและเห็นคุณค่าของหลัก ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง	+ 1	+ 1	+ 1	1	ใช้ได้
32.	มีการจัดประชุม/อบรม/สัมมนา/ศึกษาดูงานแหล่ง เรียนรู้เพื่อประยุกต์ใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจ พอเพียง	+ 1	+ 1	+ 1	1	ใช้ได้
33.	ส่งเสริมให้บุคลากรแสวงหาความรู้เกี่ยวกับหลัก ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง	+ 1	+ 1	+ 1	1	ใช้ได้
34.	จัดกิจกรรมส่งเสริมการดำเนินชีวิตและการปฏิบัติ ภารกิจหน้าที่ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงแก่ บุคลากรของสถานศึกษา	+ 1	+ 1	+ 1	1	ใช้ได้
35.	จัดกิจกรรมส่งเสริมบุคลากรต้นแบบ/แบบอย่างที่ดีใน การดำรงชีวิตตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง	+ 1	+ 1	+ 1	1	ใช้ได้
36.	มีส่วนร่วมของบุคลากรในกิจกรรมจิตอาสา กิจกรรม เพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์ตามหลักปรัชญาของ เศรษฐกิจพอเพียง	+ 1	+ 1	+ 1	1	ใช้ได้
37.	มีแผนการนิเทศ ติดตามการดำเนินกิจกรรม/โครงการ พัฒนาบุคลากรตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง	+ 1	+ 1	+ 1	1	ใช้ได้
38.	มีการนิเทศ ติดตามผลการดำเนินกิจกรรม/โครงการ พัฒนาบุคลากรตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง	+ 1	+ 1	+ 1	1	ใช้ได้
39.	นำผลการนิเทศ ติดตามกิจกรรม/โครงการไปพัฒนา/ ปรับปรุงการพัฒนาบุคลากรตามหลักปรัชญาของ เศรษฐกิจพอเพียง	+ 1	+ 1	+ 1	1	ใช้ได้
40.	ขยายผลและเผยแพร่ การดำเนินชีวิตและการปฏิบัติ ภารกิจหน้าที่ของบุคลากรตามหลักปรัชญาของ เศรษฐกิจพอเพียง	+ 1	+ 1	+ 1	1	ใช้ได้

การจัดการศึกษาโดยใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงใน สถานศึกษาสังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและ การศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดศรีสะเกษ		ผู้เชี่ยวชาญ			IOC	แปลผล
		1	2	3		
5. ด้านผลลัพธ์ความสำเร็จ						
41.	สถานศึกษามีคุณลักษณะสถานศึกษาพอเพียง	+ 1	+ 1	+ 1	1	ใช้ได้
42.	ผู้บริหารมีคุณลักษณะผู้บริหารสถานศึกษาพอเพียง	+ 1	+ 1	+ 1	1	ใช้ได้
43.	บุคลากรของสถานศึกษามีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับ หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง	+ 1	+ 1	+ 1	1	ใช้ได้
44.	บุคลากรจัดการทรัพยากรและดำเนินชีวิตด้านเศรษฐกิจ ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง	+ 1	+ 1	+ 1	1	ใช้ได้
45.	บุคลากรรู้จักใช้และจัดการทรัพยากรธรรมชาติและ สิ่งแวดล้อมได้อย่างสมดุลและพร้อมรับการ เปลี่ยนแปลง	+ 1	+ 1	+ 1	1	ใช้ได้
46.	บุคลากรเป็นแบบอย่างที่ดีในการปฏิบัติตนเพื่อ ส่วนรวมและสาธารณประโยชน์ตามหลักปรัชญาของ เศรษฐกิจพอเพียง	+ 1	+ 1	+ 1	1	ใช้ได้
47.	ผู้เรียนมีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับหลักปรัชญาของ เศรษฐกิจพอเพียงตามมาตรฐานการเรียนรู้ ของแต่ละ ระดับชั้น	+ 1	+ 1	+ 1	1	ใช้ได้
48.	ผู้เรียนสามารถดำเนินชีวิตด้านเศรษฐกิจ/สังคม/ วัฒนธรรมอย่างสมดุลตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจ พอเพียงและพร้อมรับการเปลี่ยนแปลง	+ 1	+ 1	+ 1	1	ใช้ได้
49.	ผู้เรียนรู้จักใช้และจัดการทรัพยากรธรรมชาติและ สิ่งแวดล้อมได้อย่างสมดุลและพร้อมรับการ เปลี่ยนแปลง	+ 1	+ 1	+ 1	1	ใช้ได้
50.	ผู้เรียนสามารถเป็นแบบอย่างที่ดีในการปฏิบัติตนเพื่อ ส่วนรวมและสาธารณประโยชน์ตามหลักปรัชญาของ เศรษฐกิจพอเพียง	+ 1	+ 1	+ 1	1	ใช้ได้

ดัชนีความสอดคล้องของคำถามกับวัตถุประสงค์ (IOC) ตามความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ 3 ท่าน
แปลความหมาย ดังนี้

- + 1 ผู้เชี่ยวชาญมีความเห็นว่าสอดคล้อง
- 0 ผู้เชี่ยวชาญมีความเห็นว่าไม่แน่ใจ
- 1 ผู้เชี่ยวชาญมีความเห็นว่าไม่สอดคล้อง

ภาคผนวก จ
ค่าความเที่ยงของเครื่องมือ

ค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบสอบถามทั้งฉบับ

Reliability

Scale: ALL VARIABLES

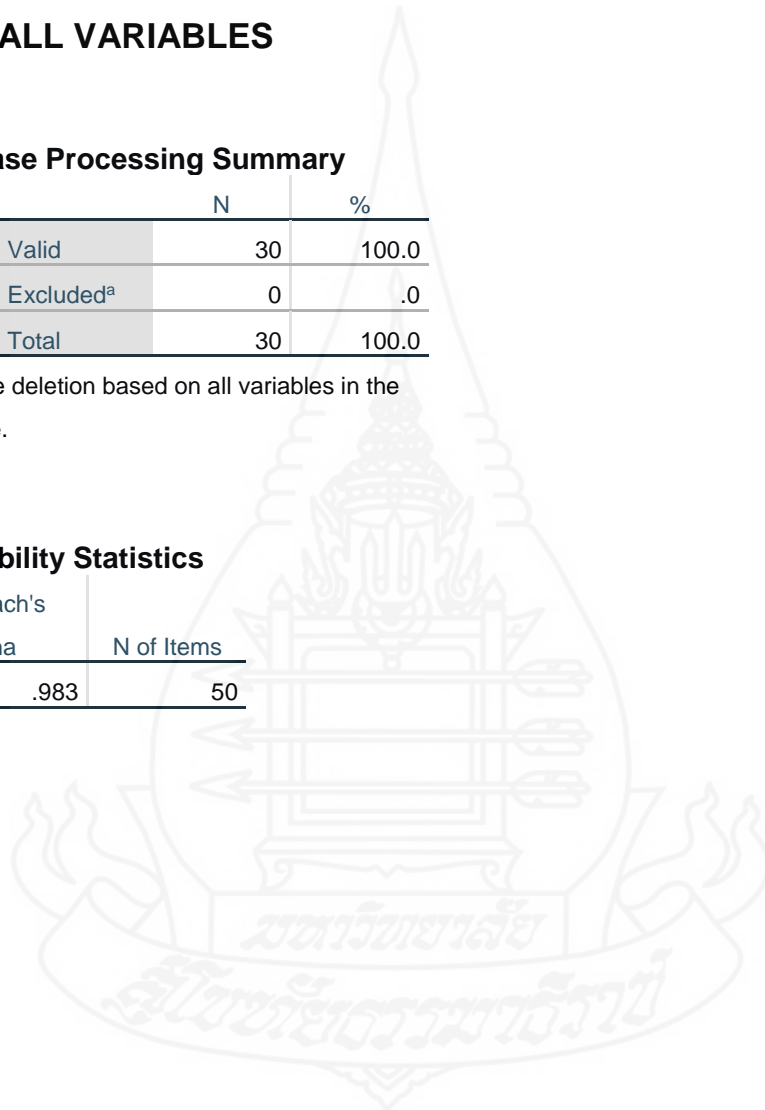
Case Processing Summary

		N	%
Cases	Valid	30	100.0
	Excluded ^a	0	.0
	Total	30	100.0

a. Listwise deletion based on all variables in the procedure.

Reliability Statistics

Cronbach's	
Alpha	N of Items
.983	50

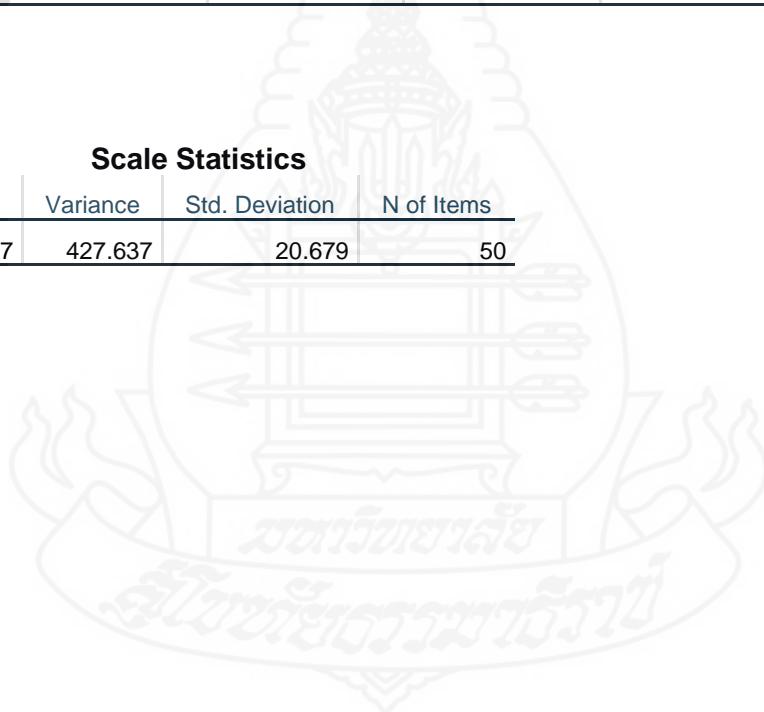
Item-Total Statistics

	Scale Mean if Item Deleted	Scale Variance if Item Deleted	Corrected Item- Total Correlation	Cronbach's Alpha if Item Deleted
ข้อ 1.1	224.63	420.378	.458	.983
ข้อ 1.2	224.67	415.471	.724	.983
ข้อ 1.3	224.70	419.597	.446	.983
ข้อ 1.4	224.80	413.959	.689	.983
ข้อ 1.5	224.80	417.683	.496	.983
ข้อ 1.6	224.70	418.148	.529	.983
ข้อ 1.7	225.03	408.861	.803	.983
ข้อ 1.8	224.93	412.892	.562	.983
ข้อ 1.8	225.03	408.171	.834	.983
ข้อ 1.10	224.97	409.206	.782	.983
ข้อ 2.1	225.00	404.069	.843	.983
ข้อ 2.2	224.83	411.316	.710	.983
ข้อ 2.3	224.80	409.407	.811	.983
ข้อ 2.4	224.87	410.120	.754	.983
ข้อ 2.5	224.93	405.926	.774	.983
ข้อ 2.6	224.93	410.133	.742	.983
ข้อ 2.7	224.87	412.947	.628	.983
ข้อ 2.8	224.87	411.085	.711	.983
ข้อ 2.9	225.03	407.757	.658	.983
ข้อ 2.10	224.83	410.420	.750	.983
ข้อ 3.1	224.77	411.013	.753	.983
ข้อ 3.2	224.90	407.886	.846	.983
ข้อ 3.3	224.90	416.024	.552	.983
ข้อ 3.4	224.87	411.085	.711	.983
ข้อ 3.5	225.00	410.897	.709	.983
ข้อ 3.6	224.87	413.844	.668	.983
ข้อ 3.7	224.90	408.576	.816	.983
ข้อ 3.8	224.83	415.178	.612	.983
ข้อ 3.9	224.80	413.476	.714	.983
ข้อ 3.10	224.90	410.990	.708	.983
ข้อ 4.1	224.77	414.135	.792	.983
ข้อ 4.2	224.80	411.470	.715	.983
ข้อ 4.3	224.83	410.351	.754	.983
ข้อ 4.4	224.83	409.937	.772	.983
ข้อ 4.5	224.97	407.068	.876	.982

ข้อ 4.6	224.87	409.223	.794	.983
ข้อ 4.7	224.83	408.282	.848	.983
ข้อ 4.8	224.90	407.403	.868	.982
ข้อ 4.9	224.97	408.930	.794	.983
ข้อ 4.10	225.00	405.586	.786	.983
ข้อ 5.1	224.83	409.454	.794	.983
ข้อ 5.2	224.87	409.568	.703	.983
ข้อ 5.3	224.83	409.661	.785	.983
ข้อ 5.4	224.80	410.234	.772	.983
ข้อ 5.5	224.93	408.892	.797	.983
ข้อ 5.6	224.87	409.154	.797	.983
ข้อ 5.7	224.97	408.861	.797	.983
ข้อ 5.8	225.03	409.964	.682	.983
ข้อ 5.9	225.03	410.309	.739	.983
ข้อ 5.10	224.97	411.137	.697	.983

Scale Statistics

Mean	Variance	Std. Deviation	N of Items
229.47	427.637	20.679	50

ประวัติผู้ศึกษา

ชื่อ	นางสาวสุกมาส จินาวัดย์
วัน เดือน ปีเกิด	16 กันยายน 2520
สถานที่เกิด	อำเภอบึงบูรพ์ จังหวัดศรีสะเกษ
ประวัติการศึกษา	ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการวิจัยและพัฒนาท้องถิ่น มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์ ปี 2554
สถานที่ทำงาน	ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอราษีไศล จังหวัดศรีสะเกษ
ตำแหน่ง	ครูชำนาญการ

